

**Nämndernas
Verksamhetsberättelser 2005
Vänersborgs kommun**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sidan
Kommunstyrelsens ordförande	1
Kommunfullmäktige	2
Valnämnden	3
Revisionen	4
Överförmyndarnämnden	5
Kommunstyrelsen	6
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	25
Samhällsbyggnadsnämnden	32
Byggnadsnämnden	51
Socialnämnden	54
Barn- och ungdomsnämnden	83
Kulturnämnden	112
Gymnasienämnden	122

KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE

Återigen kan vi glädjas åt ett gott resultat när det gäller kommunens ekonomi och särskilt glädjande är att verksamheterna klarat att hålla sig inom budgetramarna. Det har naturligtvis krävts ansträngningar att åstadkomma detta och ett stort tack till alla, anställda och förtroendevalda, för ert goda arbete.

Vi kan också glädjas åt att det går bra för företagsamheten i kommunen. Den goda konjunktur som började 2004 har fortsatt och satt sina spår i företagets vinster. Tyvärr har effekten på sysselsättningen inte varit lika god, även om en viss förbättring skedde i slutet av året.

Planeringen för ombyggnationen av Solängen är klar och innebär en utökning av 20 platser i förhållande till dagsläget.

Inom skolområdet har Granåsskolan färdigställts och planeringen för Rånnums skolas renovering är också klar, vilket påtagligt förbättrar och kommer att förbättra miljön för elever och personal.

Högskolecentrum Vänersborg har utformat en verksamhetsidé och börjar få klara konturer. Beröm från Högskolan Väst och Utbildningsdepartementet har krönts av ett särskilt nationellt uppdrag från Socialdepartementet att forma en 80-poängsutbildning för personal inom olika vårdinstitutioner.

Samarbetet med Trollhättans stad har fördjupats och konkretiserats ytterligare i Tillväxtalliansen Trollhättan/Vänersborg som också ska utgöra ett gemensamt varumärke.

Ett nytt kommunalförbund för Fyrbodal har bildats och Fyrstadskommittén har avvecklats med viss saknad och sorg.

En förändrad organisation för planfrågor, bygglov och stadsingenjörsverksamheten har genomförts i syfte att förbättra servicen till våra medborgare, men också för att stärka byggnadsnämnden i sitt myndighetsutövande.

Arbetet med en ny översiktsplan har pågått under hela året och är ute på remiss för synpunkter från berörda och intresserade. Parallellt har visionsarbetet resulterat i en vision för Vänersborg. Nu har vi pekat ut färdriktningen och med gemensamma krafter ska vi fortsätta att utveckla Vänersborgs alla goda kvalitéer. Vi vågade också sticka ut och ta på oss utmaningen att bli Sveriges bästa musikkommun.

Det tycks som om diskussionerna kring vision, tillväxtallians och annat stimulerat till nyskapande tankar hos såväl lokala aktörer som externa. Nya utvecklingsidéer för Vassbotten/Sanden har presenterats, bostäder i Nabbensberg och Dalbobergen, sport-, handels- och upplevelsecentrum och bostäder kan komma att komplettera sportcentrum. Gymnasieskola och fler bostäder i Hagaparken planeras och fler villor prospekteras på Restad. Vänersborgs kommun andas optimism för framtiden och vi ser fram mot ett spännande 2006.

Under 2005 genomfördes en medborgarundersökning. Svarefrekvensen var bra och vi fick många synpunkter, både inom områden där vi redan idag gör ett bra arbete och även förslag till förbättringar. Det är kunskap som vi skall ta till oss i vårt fortsatta arbete.

I augusti startade X2000 sin direktförbindelse från Vänersborg till Stockholm. Vad vi kan se hittills är att den är mycket framgångsrik. Tågtrafiken tillsammans med det kompletterande flyget gör att vi har goda förbindelser till Stockholm. Vi har också goda förbindelser till Göteborg med tågen. Restiden blir allt kortare och kommer att nå sin kulmen år 2011, när dubbelspåret är färdigutbyggt från Vänersborg till Göteborg.

Lars Göran Ljunggren
Kommunstyrelsens ordförande

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Ordförande: Dan Nyberg (s)

1:e vice ordförande: Astrid Karlsson-Björkman (m)

2:e vice ordförande: Annika Larson-Lindlöf (s)

ÅRETS RESULTAT

Mkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- diff. 2005
Summa intäkter	0	0	0	-
Summa kostnader	1,4	1,4	1,3	-0,1
Nettokostnader	1,4	1,4	1,3	-0,1

Övergripande beskrivning

Kommunfullmäktige har 51 ledamöter och är kommunens högsta beslutande organ.

Kommunfullmäktige fattar beslut i ärenden som rör mål och riktlinjer för de kommunala verksamheterna, kommunens budget, den kommunala skattesatsen, taxor och avgifter, stora investeringar, stadsplanering och andra viktiga och övergripande frågor för kommunen.

Under kommunfullmäktige finns en valberedning som förbereder kommunfullmäktiges val.

Ekonomisk analys

Kommunfullmäktige har ett budgetunderskott om -0,1 Mkr, vilket beror på högre omkostnader än budgeterat.

VALNÄMND

Ordförande: Annika Larson-Lindlöf (s)
vice ordförande: Ann-Christin Lind (kd)

ÅRETS RESULTAT

Mkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- diff. 2005
Summa intäkter	0	0	0	0
Summa kostnader	0,5	0,4	0	+0,3
Nettokostnader	0,5	0,4	0	+0,3

Övergripande beskrivning

Nämnden har fem ledamöter och svarar för genomförandet av allmänna val.

Ekonomisk analys

Valnämnden har ett överskott om +0,3 Mkr mot budget. Överskottet beror på att det inte varit något val under året.

REVISIONEN

Ordförande: Torsten Gunnarsson (s)

Vice ordförande: Åke Claesson (fp)

ÅRETS RESULTAT

Resultaträkning

Mkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- diff. 2005
Summa intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa kostnader	0,9	0,9	1,0	0,1
Nettokostnader	0,9	0,9	1,0	+0,1

Övergripande beskrivning

Kommunens revisorer skall enligt kommunallagen, reglementet och med iakttagande av god revisionssed, granska all verksamhet som bedrivs inom nämnderna. De skall med sin granskning pröva om:

- verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- räkenskaperna är rättvisande och om den
- interna kontrollen som nämnderna ansvarar för är tillräcklig
- kommunstyrelsens och övriga nämnders beslut och verksamhet överensstämmer med de mål och beslut som fastställts av kommunfullmäktige samt följer lagstiftning, avtal och föreskrifter.

Årets verksamhet

Revisionen har under år 2005 fortsatt att arbeta enligt den formulerade strategin:

- förbättra väsentlighets- och riskanalys,
- årligen granska nämndernas ansvarsutövande
- aktivt verka för bättre intern kontroll
- aktivt verka för utveckling av metoder för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling inom nämnderna,
- stödja alla positiva processer i verksamhet och funktioner
- öka dialog och samverkan med nämnderna.

De tidiga prognoserna för året utvisade att några nämnder befarade försämrade resultat i jämförelse med bokslutet för år 2004. Med anledning av detta har revisionen följt nämndernas resultatrapportering under året, och kan konstatera att prognoserna har förbättrats betydligt under året. Om detta beror på åtgärder och besparingar i nämnderna eller på att arbetet med de löpande prognoserna kan förbättras är i dagsläget oklart. Inom förvaltningsrevisionen har bl.a. följande delprojekt genomförts:

- uppföljning av fullmäktiges beslut,
- fördjupad granskning inom samhällsbyggnadsnämnden,
- fördjupad granskning inom handikappomsorgen.

Inom redovisningsrevisionen har följande delprojekt genomförts:

- granskning av intern kontroll inom nämnderna,
- granskning av samtliga arvoden till ordförande och vice ordförande i nämnderna,
- delårsrapporten per 2005-08-31,
- årsredovisningen för år 2005.

Framtiden

I december 2004 förändrades kommunallagen. Ändringen innebär att budgeten skall innehålla mål och riktlinjer för verksamheten samt finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Dessa mål skall utvärderas och redovisas i förvaltningsberättelsen. I och med förändringen har revisorernas uppdrag utökats till att lämna en skriftlig bedömning om resultatet i delårsrapporten och årsredovisningen är förenligt med fullmäktiges beslut och om verksamheten drivits inom uppsatta mål.

Revisionens arbete och bedömning kommer att bli avhängigt av hur omfattande och specifika fullmäktiges mål är och kommer att innebära en ökad dialog främst kring de verksamhetsmål som är kopplade till en god ekonomisk hushållning.

I december 2005 la regeringen fram sina förslag utifrån "revisionsutredningen", flertalet av förslagen i propositionen (2005/06:55) föreslås träda i kraft den 1 juli 2006.

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

Ordförande: Ann-Sophie Aronsson(s)

Vice ordförande: Marianne Vänerlöv (kd)

ÅRETS RESULTAT

Ekonomiskt utfall

Mkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- diff. 2005
Summa intäkter	0	0	0	0
Summa kostnader	1,4	1,3	1,4	+0,1
Nettokostnader	1,4	1,3	1,4	+0,1

Övergripande beskrivning

Överförmyndarnämnden utser gode män och förvaltare för personer som på grund av ålder, sjukdom, funktionshinder eller liknande behöver hjälp med att hantera sin ekonomi och bevaka sina rättigheter samt att vid speciella tillfällen bevaka förmyndares förvaltning av underårigas medel.

Nämnden godkänner arvode och svarar för tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare.

Årets verksamhet

Under året har 473 huvudmän varit registrerade på nämndens kansli, varav 344 har haft god man, 54 har haft förvaltare och 75 har haft förmyndare. Årligen sker en redovisning av huvudmannens ekonomi som skall innehålla uppgift om levnadsomkostnader samt huvudmannens tillgångar vid årets början och vid årets slut. Samtliga årsrapporter granskas i nämnden.

Framtiden

Antalet medborgare som har behov av och önskar god man ökar för varje år, under det gångna året med 50 personer. Det blir också årligen fler gamla som endast har förbehållsbeloppet kvar och där kommunen får betala kostnaderna för god man.

Genom att fler i dag har livförsäkringar, utfaller förhållandevis stora summor vid den ena förälderns bortgång till efterlevande omyndiga barn. Dessa medel, över en viss storlek, omfattas inte av den fria föräldraförvaltningen utan är underställd överförmyndarnämnden.

KOMMUNSTYRELSEN

Ordförande: Lars-Göran Ljunggren (s)

Vice ordförande: Lars G Blomgren (fp)

2:e vice ordförande: Bo Carlsson (c)

ORDFÖRANDENS KOMMENTAR

Se separat avsnitt

ÅRETS RESULTAT

Resultaträkning	Utfall	Utfall	Utfall	Budget-
Mkr	2003	2004	2005	differens
				2005
Summa intäkter	34,7	13,4	10,7	+4,7
Personalkostnader	55,9	31,7	31,3	+3,5
Omkostnader	91,9	78,4	83,6	+1,3
Ränta	2,0	1,5	0,4	0
Avskrivning	2,3	2,0	1,7	-0,1
Summa kostnader	152,1	113,6	117,0	+4,7
Nettokostnader	117,4	100,2	106,3	+9,4

Kommentar till resultaträkningen: Kommunfullmäktige har vid olika beslut under 2003, 2004 och 2005 flyttat verksamheter från kommunstyrelsen till andra nämnder. I tabellerna för ekonomiskt utfall (per huvudverksamhet) är dessa verksamheter borträknade men i resultaträkningen totalt för kommunstyrelsen är uppgifterna kvar. Det innebär att en summering av verksamheternas ekonomiska utfall ej stämmer överens med resultaträkningen för åren 2003 och 2004.

Övergripande analys

Kommunstyrelse/kommunledningskontor

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar planering och uppföljning av kommunens ekonomi och verksamheter. De närmare åliggandena för styrelsen finns i kommunallagen och reglemente för kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen är även arbetslöshetsnämnd, beredskapsnämnd, civilförsvarsnämnd, kristidsnämnd samt personalorgan.

Kommunstyrelsen arbetar efter de kommunövergripande mål som fastställs genom kommunfullmäktiges beslut om mål- och resursplan.

Inom kommunstyrelsen verkar ett arbetsutskott, ett förhandlingsutskott samt ett konsumentutskott. Dessutom har en agenda 21-grupp, en demokrati- och integrationsberedning och en styrgrupp för drogfrågor verkat under året.

Kommunstyrelsens presidium representerar Vänersborgs kommun i Näringslivsrådet, som i övrigt består av företrädare för kommunens näringsliv.

Förvaltningsövergripande ledningsgruppen (FÖL), som består av kommunchefen och samtliga förvaltningschefer, ansvarar för ett helhetsperspektiv på kommunens verksamheter.

Kommunstyrelsens förvaltningsorganisation består av kommunkansliet, ekonomikontoret, personalkontoret samt utvecklingskontoret. Under året flyttades ansvaret för planfrågor från kommunstyrelsen till byggnadsnämnden.

Arbetet med att formulera en vision för Vänersborg slutfördes under 2005 och antogs av kommunfullmäktige i samband med mål- och resursplanen 2006. Visionens uppgift är att vara vägledande i arbetet med att utveckla Vänersborg och ligga till grund för politikernas beslut om vilka områden som är viktiga att utveckla. Som ett

led i detta arbete kommer ett nytt ledningssystem att tillämpas fr.o.m. 2006. Det nya ledningssystemet syftar till att få bättre uppföljning av verksamheterna men skall också avgränsa antalet områden och frågor som skall behandlas under året. I samband med visionen antog kommunfullmäktige också strategiska utvecklingsområden och inriktningsmål för verksamheten.

En ny översiktsplan färdigställdes under året. Nämnderna har informerats om planen och dess koppling till kommunens vision. Översiktsplanen kommer att antas under 2006.

Till följd av beslutet att förlägga ett samlat högskolecampus till Trollhättan har ett intensivt arbete inriktats på att skapa andra möjligheter till högskoleutbildning i Vänersborg. Arbetet sker i nära samverkan med övriga Fyrstadskommuner och HTU. Ett högskolecentrum startades under 2005 i Vänersborg. Bl.a. har ett uppdragskontrakt slutits med Socialstyrelsen om utbildning i rättspsykiatri.

Kommunstyrelsen har via näringslivsfunktionen engagerats i olika projekt, som syftar till att stärka näringslivets utveckling. Samarbetet med Trollhättan har utvecklats ytterligare genom initierandet av "Tillväxtalliansen Trollhättan-Vänersborg", där målet är att tillsammans med främst små och medelstora företag medverka till nya jobb, investeringar och etableringar.

Genom projektet "Levande centrum" har kommunen medverkat vid nyetableringar av bostäder, företag och affärer i centrum. Ett 30-tal aktiviteter har projektet aktivt deltagit i, dels i samverkan med andra arrangörer och dels i egen regi. Under året har en utredning påbörjats med syfte att skapa ett handels-, sport-, och upplevelsecentrum vid Sportcentrum i Vänersborg.

Under 2005 har arbetet med att förbättra personalens hälsa fortsatt att stå i fokus. Kommunens program "Hälsa på arbetsplatsen" har inneburit att två hälsoutvecklare, en rehabsamordnare och en ergonom projektanställts på personalkontoret. En hälsoutvecklare arbetar för socialförvaltningen och en för barn- och ungdomsförvaltningen. Det har bildats hälsostrategiska grupper inom de olika förvaltningarna och samarbetet med högskolan har fortsatt.

En förstudie avseende elektronisk fakturahantering har genomförts under hösten 2005. Syftet är att effektivisera kommunens fakturahantering.

Folkhälsoverksamheten styrs av ett hälsopolitiskt råd med representanter för kommunen, regionen, försäkringskassan och arbetsförmedlingen. Exempel på utåtriktade aktiviteter under året är starten av familjecentralen Sirius, arrangerandet av en ungdomsmässa för samtliga elever i årskurs 9 och försöksverksamheten vid frivilligcentralen i Brålanda som har till syfte att bibehålla eller förbättra livskvaliteten hos äldre.

Agenda 21-arbetet leds av en politisk styrgrupp. Arbetet med miljömål har inriktats på energi- och transportfrågor, där miljömålet "Begränsad klimatpåverkan" står i centrum. Angående uppdraget miljöledning har insatserna handlat om miljö nätverk för förskola t.o.m. åk 6, minskad energianvändning samt en nulägesanalys som inledning på miljö- och hälsoskyddsförvaltningens miljöledningsarbete. Regionalt har samverkan skett inom Fyrbodals, BioGas Väst och Hållbar Utveckling Väst (HUT Väst).

Krisberedskapen i Vänersborgs kommun prövades i samband med tsunamikatastrofen. Kommunstyrelsens informationskontor, i samverkan med berörda förvaltningar, försåg omvärlden med snabb, relevant och sann information bl.a. via kommunens hemsida.

IT-avdelningen har under året medverkat i utbyggnaden av det nät som skall tillhandahålla "bredband" åt företag och invånare i Vänersborgs kommun. Projektet är inte helt slutfört, utan beräknas bli klart under första delen av 2006. Hittills har ett 80-tal hushåll fått tillgång till bredband, via detta nät.

I "Kvalitetsnätverk Västkust" har en förnyad jämförande studie gjorts av tillgängligheten via telefon och e-post. Dessutom har nätverket genomfört en studie om arbetsmarknadsåtgärder och en annan om kommunernas bibliotek och kultur/musikskolor. SCB genomförde under 2005 en medborgarenkät i Vänersborgs kommun.

Vänortssamarbetet med Omaruru i Namibia fortsatte under 2005. Företrädare från Vänersborg besökte Omaruru inom de tre projekten "Fördjupad demokrati", "Miljö" och "Stärkande av kvinnans ställning". Projekten har slutredovisats till SALA-IDA AB, som finansierar delar av projekten.

Ekonomiskt utfall – översikt

Ekonomiskt utfall	2003		2004		2005		2005	
	Netto	Budget-differens	Netto	Budget-differens	Intäkt	Kostnad	Netto	Budget-differens
Mkr								
Styrelse	14,5	+3,8	10,5	+5,4	0	12,4	12,4	+1,3
Kommunledningskontor	69,1	+14,1	66,4	+18,7	7,4	75,9	68,5	+8,1
Arbetsmarknadsenhet	11,0	-0,3	0,6	-0,6	0	0	0	0
Räddningstjänst	22,8	-1,7	22,7	0	3,3	26,7	23,4	0
Summa	117,4	+15,9	100,2	+23,5	10,7	115,0	104,3	+9,4

Övergripande ekonomisk analys

Kommunstyrelse, politisk verksamhet

Kommunstyrelsens politiska verksamhet redovisar ett överskott mot budget om +1,3 Mkr.

Kommunstyrelsen budgeterade ett förfogandeanslag om 7,3 Mkr för år 2005. Utav detta har 5,2 Mkr fördelats till bl.a. arbetsmarknadsprojekt inom AME (2,2 Mkr), högskolecentrum (1,0 Mkr), Huvudnässkolan (0,6 Mkr), feriearbeten/semestervikariat till ungdomar (0,4 Mkr) och Vänersborgs Turist AB (0,4 Mkr).

Kommunledningskontor

Kommunledningskontoren redovisar ett överskott mot budget på +8,1 Mkr.

Personalkontorets verksamheter visar överskott om totalt +4,8 Mkr. Detta fördelar sig på vakanta tjänster för personalkontoret +0,7 Mkr, vakanta tjänster för facklig verksamhet +0,5 Mkr, anpassningsåtgärder +1,1 Mkr, hälsa och arbetsmiljö +1,9 Mkr, beroende på delårseffekt av nya tjänster, löneadministration, +0,4 Mkr och företagshälsovård +0,2 Mkr.

Övriga överskott består bland annat av borgensåtagande +0,3 Mkr och vakanta befattningar vid bl.a. ekonomikontoret +0,6 Mkr. Ekonomikontoret visar dessutom +0,4 Mkr på intäkterna, då ytterligare tjänster säljs i ekonomisystemet.

Verksamheten sysselsättningsprojekt visar överskott om +0,6 Mkr, då vissa planerade projekt ej kunnat genomföras eller senarelagts.

Den nya verksamheten högskolecentrum visar +0,2 Mkr, då verksamheten ej haft helårseffekt under 2005.

Kollektivtrafiken visar överskott om +0,5 Mkr.

Resterande överskott om +0,7 Mkr avser överskott för diverse omkostnader inom kommunledningskontoren.

Räddningstjänst/försäkringar

Räddningstjänsten ingår i Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF). Kommunens kostnader för räddningstjänst består av förbundsbidrag och pensionskostnader, vilka genererar ett underskott om -0,5 Mkr.

Försäkringskostnaderna visar överskott, +0,4 Mkr, då en ny fördelningsgrund tillämpas internt inom kommunen. Den visar att kommunstyrelsens andel av kommunens totala försäkringskostnader minskar.

Verksamheten totalförsvaret visar överskott om +0,1 Mkr p.g.a. lägre lönekostnader än budgeterat.

Kommunstyrelsen - politisk verksamhet

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar planering och uppföljning av kommunens ekonomi och verksamheter. De närmare åliggandena för styrelsen finns i kommunallagen och reglemente för kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen är även arbetslöshetsnämnd, beredskapsnämnd, civilförsvarsnämnd, kristidsnämnd samt personalorgan.

Kommunstyrelsen arbetar efter de kommunövergripande mål som fastställs genom kommunfullmäktiges beslut om mål- och resursplan.

Inom kommunstyrelsen verkar ett arbetsutskott, ett förhandlingsutskott samt ett konsumentutskott. Dessutom har en agenda 21-grupp, en demokrati- och integrationsberedning och en styrgrupp för drogfrågor verkat under året.

Kommunstyrelsens presidium representerar Vänersborgs kommun i Näringslivsrådet, som i övrigt består av företrädare för kommunens näringsliv.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Kommunalt partistöd	1 044	927	1 018	+6
Kommunstyrelse	10 541	5 979	9 195	+1 272
Regionkommitté Fyrstad	569	569	749	-151
Arbetsmarknadsåtgärder	550	1 053	1 385	+176
Totalt netto	14 104	9 928	12 347	+1 303

Ekonomisk analys

Kommunstyrelsens politiska verksamhet redovisar ett överskott mot budget om +1 303 Tkr.

Kommunstyrelsen budgeterade ett förfogandeanslag om 7 300 Tkr för år 2005. 5 193 Tkr har fördelats till bl.a. arbetsmarknadsprojekt inom AME (2 193 Tkr), högskolecentrum (1 000 Tkr), Huvudnässkolan (600 Tkr), feriearbeten/semestervikariat till ungdomar (400 Tkr) och Vänersborgs Turist AB (415 Tkr).

Ekonomi och upphandling

Ekonomikontoret är organiserat i en ekonomistab, en redovisningsavdelning samt en upphandlingsavdelning.

Ekonomistaben svarar för planering och samordning av kommunens budgetarbete samt upprättar förslag till mål- och resursplan. Ekonomistaben biträder kommunstyrelsens verksamheter med råd och stöd i ekonomi-frågor, driver utvecklingsarbete inom ekonomiområdet samt ansvarar för beredning av ekonomiska ärenden inför kommunstyrelsens sammanträden. Utifrån kommunens finanspolicy ansvarar ekonomistaben för kommunens finansiella verksamhet, vilket inkluderar lång- och kortfristig upplåning, placeringar, kontanthantering och likviditetsplanering. Via kommunens koncernkontosystem sker en finansiell samordning av de kommunala bolagen. Ekonomistaben svarar även för ekonomisk förvaltning av kommunens donationsstiftelser.

Redovisningsavdelningen svarar för kommunens redovisning, externa och interna redovisningsprinciper samt koncernredovisning. Redovisningsavdelningen upprättar årsredovisning och delårsrapporter, är systemförvaltare av ekonomisystemet och lämnar råd och anvisningar i system- och redovisningstekniska frågor. Funktione-n utför serviceuppgifter åt övriga förvaltningar såsom betalningsförmedling, kravadministration och viss kundfakturerings. Redovisningsavdelningen svarar även för kommunstyrelsens arbete med intern kontroll.

Upphandlingsavdelningen har ansvar för förvaltningsövergripande, samt ett flertal specifika, upphandlingar. Upphandlingar genomförs i viss utsträckning åt de kommunala bolagen samt Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Samordnade upphandlingar genomförs också där det bedöms vara av värde för kommunen, då främst med Uddevalla och Trollhättans kommuner.

Årets verksamhet

Mot bakgrund av förändrad lagstiftning kring god ekonomisk hushållning har ekonomikontoret i anslutning till budgetprocessen arbetat fram underlag för finansiella mål, samt övergripande ekonomiska mål och riktlinjer för verksamheten. Målen har sedan fastställts av kommunfullmäktige i Mål- och resursplan 2006-2008.

I samverkan med förvaltningarna har ekonomikontoret under hösten genomfört en förstudie om elektronisk fakturahantering i nära samverkan med Trollhättans Stad. Förstudien har legat till grund för det inriktningsbe-slut om elektronisk fakturahantering som fattades av kommunstyrelsen 2006-01-18.

Ekonomikontoret har under 2005 även arbetat fram riktlinjer för investeringsredovisning, samt riktlinjer för förvaltning av donationsstiftelser.

Upphandlingsavdelningen har implementerat ett nytt system för avlämnande av elektroniska anbud och säker elektronisk affärspost. Det innebär, att det nu finns möjlighet för ett helt elektroniskt flöde av förfrågningsun-derlag, anbud, avtal, beställning och fakturering. Samarbetet mellan Vänersborg, Trollhättan och Uddevalla (TUVSAM) fortsätter att fördjupas.

Målavstämning

Ekonomikontoret stödjer kommunstyrelsen i dess arbete med de kommunövergripande ekonomiska målen. Detta innebär bl.a. att ekonomikontoret utformar budgetförslag som stödjer de ekonomiska målen samt beaktar och följer upp dessa under löpande verksamhetsår.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Ekonomistaben	497	415	495	+120
Redovisningsavdelning	422	375	344	+214
Upphandlingsavdelning	37	28	35	+35
Borgensåtaganden	100	131	122	+122
S:a intäkter	1 056	949	996	+491
Ekonomistaben	3 090	2 457	2 133	+823
Redovisningsavdelning	2 472	2 805	3 351	+222
Extern finansiell verksamhet	192	189	138	+326
Upphandlingsavdelning	1 041	1 055	1 089	+81
Gemensam kapitaltjänst	0	0	0	+110
Borgensåtaganden	168	0	0	+164
S:a kostnader	6 963	6 506	6 711	+1 726
Totalt netto	5 907	5 557	5 715	+2 217

Ekonomisk analys

Överskottet mot budget avser vakanta tjänster, lägre omkostnader, sänkta kapitalkostnader för ekonomisystemet samt obudgeterade intäkter för inkasso och ekonomisystem. Dessutom visar borgensåtaganden och gemensam kapitaltjänst överskott.

Kommunkansli

Årets verksamhet

Kommunkansliets huvudsakliga uppgifter är att svara för kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges ärendehantering samt att biträda de förtroendevalda i dessa organ. Kommunkansliet administrerar också de allmänna valen. I övrigt lämnar kommunkansliet juridisk service till nämnder och förvaltningar.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Kommunkansli	1 675	0	1	+1
Arkiv	0	6	12	+12
S:a intäkter	1 675	6	13	+13
Kommunkansli	6 007	2 809	3 032	-144
Arkiv	280	463	586	-299
Vigslar	2	5	8	+7
S:a kostnader	6 289	3 277	3 626	-436
Totalt netto	4 614	3 271	3 613	-423

Ekonomisk analys

Sammantaget visar kommunkansliet ett underskott om -423 Tkr. Personalkostnaderna och lokalkostnaderna överstiger budget.

Personalkontor

Personalkontorets ansvarsområde omfattar att under kommunstyrelsen övergripande svara för och samordna nedanstående områden. För kommunens nämnder och förvaltningar fungerar personalkontoret som stöd och rådgivare.

- personalpolitik
- löne- och personaladministration
- förhandlingsverksamhet
- avtals-, pensions- och försäkringsfrågor
- chefs- och personalutveckling/avveckling
- medbestämmande och samverkan
- hälsa och arbetsmiljö
- jämställdhet
- företagshälsovård
- chefsrekrytering
- övergripande personalplanering
- personalekonomi
- personalsociala frågor
- förtroendemannafrågor enligt lag och avtal
- arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Löne- och PA-administration

Lönesystemet har gett oss möjlighet att arbeta decentraliserat med lönehanteringen. Under 2005 har rutinen för självrapportering av ledigheter fortsatt och är nu genomförd i kommunhuset.

Förhandlingsverksamhet

Löneöversyn avseende 2005 genomfördes genom individuell lönesättning med samtliga personalorganisationer. Den fullgjordes genom lönesamtal direkt med den anställde utom för kommunals medlemmar som förhandlades traditionellt. Ett flertal tvisteförhandlingar har under året genomförts med Svenska Kommunalarbetsareförbundet. Kommunens chefer har utbildats vad gäller bland annat löneöversynsfrågor.

Hälsa på arbetsplatsen

Det hälsostrategiska personalarbetet syftar till att kommunen skall vara en attraktiv arbetsplats, där man bedriver en verksamhet med hög kvalitet och där personalen trivs och mår bra. Hälsa på arbetsplatsen är en strategi för att arbeta systematiskt och strategiskt med personalpolitiska frågor. Det handlar bland annat om personalförsörjning och att behålla personalen frisk, att arbeta med tidiga riktade insatser och att minska sjukfrånvaron och därmed kostnaderna för dessa.

Inom kommunen finns ett politiskt utvecklingsmål som handlar om att skapa attraktiva arbetsplatser med fokus på hälsa. Personalkontorets roll är att samordna och koordinera arbetet centralt utifrån det kommungemensamma ledningssystemet samt att stödja och vidareutveckla förvaltningarnas hälsostrategiska arbete (se exempel under rubriken "Stöd till förvaltningarnas hälsostrategiska arbete")

Nya interna resurser

Under 2005 har personalkontoret förstärkts med fyra projektanställda resurser, två hälsoutvecklare, en rehabansvarig samt en ergonom. Dessa personer kompletterar övriga personalkontoret och stöttar det hälsostrategiska arbetet både centralt och på förvaltningarna.

Stöd till förvaltningarnas hälsostrategiska arbete

Under året har det genomförts olika insatser med stöd från personalkontoret. Exempel är olika utbildningar, stöd och samordning av friskvårdare samt fortsatt genomförande av SAM-projektet, som bygger på det systematiska arbetsmiljöarbetet. Ett annat exempel är finansieringsstöd till bemötandearbete inom vård och omsorg på socialförvaltningen.

Rehabilitering

Kommunens centrala arbetsgrupp för arbetsanpassning och rehabilitering har under året arbetat med att utveckla riktlinjer och rutiner. Chefer/arbetsledare har erbjudits utbildning inom området. Personlrönder har påbörjats tillsammans med några av kommunens chefer som en metod att förebygga sjukfrånvaro. En sjukfallskartläggning genomfördes i november med syfte att, tillsammans med befintlig kunskap inom området, utgöra underlag för analysarbete under 2006. Därigenom kan områden eller grupper med behov av insatser

identifieras och riktade åtgärder sätts in för att minska sjukfrånvaron.

Kommunövergripande information

Kommunövergripande information för nyanställd personal har genomförts vid två tillfällen som ett komplement till förvaltningarnas introduktion för nyanställda. Vid informationen har Vänersborg som kommun och arbetsplats presenterats.

Företagshälsovård

Behovet av insatser från företagshälsovården fortsätter att öka inom det psykosociala området. Kostnaderna för externa insatser från företagshälsovård har minskat och kompletterats med nya interna insatser inom "Hälsa på arbetsplatsen".

Kompetensutveckling

Kommunens målsättning är att utveckla ledarskapet, så att kommunens chefer/ledare skall kunna få såväl baskunskaper inom olika områden som kunskaper i att vägleda, kommunicera och stimulera sina medarbetare. 108 chefer/ledare har under 2005 gått en eller flera utbildningar inom ramen för kommunens ledarutvecklingsprogram.

Jämställdhetsarbetet

Under året har en ny jämställdhetsplan tagits fram. Inom förvaltningarna har handlingsplaner utarbetats inom varje ansvarsområde.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Löneavdelningen	166	164	161	+11
Utbildning/utveckling	242	20	4	+4
Anpassningsåtgärder	2 142	552	557	+557
Facklig verksamhet	82	69	63	-19
S:a intäkter	2 632	805	785	+553
Personalkontor	3 270	3 353	3 089	+720
Löneavdelningen	5 208	5 064	3 828	+382
Utbildning/utveckling	3 955	4 122	2 895	+38
Anpassningsåtgärder	3 324	1 491	951	+380
Företagshälsovård	2 000	2 006	1 811	+233
Hälsa och arbetsmiljö	206	140	2 331	+1 929
Facklig verksamhet	2 333	2 140	2 101	+563
Personalsocial verks/personalklubb	120	96	115	+5
S:a kostnader	20 416	18 412	17 121	+4 250
Totalt netto	17 784	17 607	16 336	+4 803

Ekonomisk analys

Personalkontorets verksamheter visar ett överskott om totalt +4 803 Tkr. Detta fördelar sig på vakanta tjänster på personalkontoret +720 Tkr och löneadministration +382 Tkr, beroende på lägre kostnader för databehandling. Överskottet inom facklig verksamhet, +563 Tkr, beror på vakanta tjänster. Nya tjänster inom hälsa och arbetsmiljö tillsattes under hösten.

Utvecklingskontor

Årets verksamhet

Folkhälsoverksamhet

Inom folkhälsoområdet samarbetar Vänersborgs kommun med hälso- och sjukvården i Trestad. Samarbetet resulterar i ett antal befolkningsinriktade aktiviteter tillsammans med flera kommunala aktörer, hälso- och sjukvård och frivilligorganisationer. Arbetet leds av ett hälsopolitiskt råd med representanter för kommunen, regionen, försäkringskassan och arbetsförmedlingen.

De utåtriktade aktiviteterna under 2005 har bland annat bestått av följande: familjecentralen Sirius startade sin verksamhet i januari vid bostadsområdet Torpa med syfte att inleda hälsofrämjande/förebyggande samverkan mellan BVC, mödravård, socialtjänst och öppna förskolan kring familjer med barn i åldern 0-6 år. En extern utvärderare följer processen och de resultat som kan skönjas av samarbetet.

Det hälsofrämjande arbetet på Sundals Ryrs skola syftar till att utveckla en bättre medvetenhet hos elever om hälsans betydelse genom fortbildning av personal, elever och föräldrar. Norra skolan inledde sitt arbete med att påverka elever och föräldrar om vikten av goda matvanor. En frukostklubb har stimulerat elevernas förmåga till planering och samarbete. Aktiviteten "Röris" har innefattat ökad fysisk aktivitet till musik. Särskilda temadagar kallade "du bestämmer" genomfördes vid Tärnanskolan och Huvudnässkolan. Fokus låg på jämställdhetsfrågor inom skola och målgrupperna var elever, elevråd, lärarlag och skolledning. Aktiviteten var en fortsättning på arbetet, som inleddes 2004 med projekt "Flicka".

Under året pågick ett aktivt drogförebyggande arbete i kommunen med målsättning att barn och ungdomar under 18 år skall vara drogfria och att kommunens vuxna tillsammans skall medverka till detta. Ett drogpolitiskt handlingsprogram har antagits av kommunfullmäktige. Ett stort antal aktiviteter har riktats till unga, föräldrar, lärare/personal, ledare, krögare/handel, träningsanläggningar och ideella organisationer.

En ungdomsmässa för samtliga 570 elever i årskurs 9 (inklusive dövskola och friskola) genomfördes under två dagar i september. Det genomgående temat var att främja goda relationer under uppväxten och syftade till att minska förekomsten av sexuellt överförbara sjukdomar och användandet av droger.

Folkhälsoarbetet prioriterade även barn i åldrarna 7-18 år som växer upp i familjer, där det förekommer missbruk. Detta arbete handlar bland annat om att tidigt uppmärksamma dessa barn, att utveckla samarbetet med olika aktörer som på ett eller annat sätt kommer i kontakt med dem, samt att ge barnen insikt i att de inte är ensamma med sina upplevelser.

De äldre är en prioriterad grupp i folkhälsoarbetet. Försöksverksamheten vid Frivilligcentralen Brålanda har fallit väl ut. Målet med försöket var att skapa förutsättningar för samverkan med syfte att bibehålla eller öka livskvaliteten hos äldre. Projektet övergår till reguljär verksamhet från och med 2006.

Inom området våldsutsatta kvinnor har folkhälsoverksamheten, genom en särskild arbetsgrupp, arrangerat två fortbildningstillfällen med fokus på barnperspektivet. Utbildningstillfällena har samlat närmare 100 personer vid varje tillfälle. En särskild temadag på kvinnofridsområdet arrangerades på internationella kvinnodagen i samarbete med Zonta och Studieförbundet Vuxenskolan.

Samarbete kring folkhälsa inom Fyrbodals har innefattat medverkan i Interreg IIIA-projektet "Hälsokällan" som är en hälsopedagogisk resurs för skolorna i området. Folkhälsoarbetet inom Vänersborgs kommun innefattar även en samverkan med Agenda 21-området, vilken bland annat har resulterat i ett antal praktikplatser under sommaren för kommunens ungdomar, som getts möjlighet att fördjupa sig på området miljö och hälsa.

Agenda 21

Agenda 21:s uppgift är att driva miljöstrategiska frågor. Arbetssättet varierar beroende på hur uppgiften ser ut. Rollen kan vara t.ex. att samordna, driva på, vara huvudansvarig eller tillföra fackkunskap. Ledningsgruppen för Agenda 21 har sammanträtt fem gånger under 2005.

Arbetet med miljömål har under året koncentrerats till energi- och transportfrågor med målet "Begränsad klimatpåverkan i centrum". Här kommer några exempel på insatser under 2005: Agenda 21 är samordnare för pågående "Klimp" (Klimp = klimatinvesteringsbidrag; Naturvårdsverket). Projekt under året är bland annat stöd till fastighetsägare som byter ut en gammal vedpanna mot en ny samt närvärme i Vargön och Brålanda. En ny "Klimp"-ansökan lämnades in i november med åtgärder kring biogas som fordonsbränsle samt energi-

effektivisering inom Vargön Alloys AB. Agenda 21 har vidare varit pådrivande i arbetet med marknadsutveckling av bioenergi med lantbruket som bas. Till exempel togs initiativ till en förstudie om småskalig produktion av biogas och etanol med Brålanda som geografisk utgångspunkt. I samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen och Vägverket Väst inleddes arbetet med att ta fram en policy för tjänsteresor. Som första steg har en student från HTU genomfört en transportutredning.

Som en del i Agenda 21:s arbete med miljöledning har en projektplan tagits fram som syftar till energieffektivisering inom kommunhusets förvaltningar. Arbetet inordnas i kommunens ledningssystem och kommer att genomföras med ISO-14000 som arbetsmodell. Agenda 21 har även väglett en nulägesanalys som ett första steg i miljö- och hälsoskyddsförvaltningens arbete med att införa miljöledningssystem.

Nätverket för miljösamordnare inom barn- och ungdomsförvaltningen har gällt åldersgrupperna barnomsorg t.o.m. åk 6. Fyra träffar har genomförts med nätverket. Agenda 21 har dessutom gett stöd till utbildning och studiebesök för personal. Ämnen under året har varit hur utemiljöer nära skolan kan användas i verksamheterna samt teman som "Grön Flagg", "Miljöskola" och "Globala skolan". För nionde året i rad har åtta ungdomar, som precis gått ur årskurs nio, fått möjlighet att arbetat med miljö- och folkhälsofrågor. Under fyra veckor har de deltagit i föreläsningar, diskussioner och studiebesök. De har genomfört egna projektarbeten och de har även gått igenom broschyrer om rättvisemärkt, nedskräpning samt kläder och ett dataspel om sopsortering. Materialet används i Agenda 21:s löpande verksamhet. Birger Sjöbergsgymnasiet har under året fått hjälp med starten av ett miljöledningsarbete, genom att en gymnast genomfört en nulägesanalys av avfallshandlingen vid skolan. Agenda 21 har i det arbetet fungerat som bollplank till utredaren. Projektet "Design med Omtanke" för ombyggnaden av Granåsskolans slöjdsalar avslutades i samband med att skolan invigdes. Agenda 21 har samordnat projektrapporteringen.

Regionala kontakter har varit flera både med enskilda kommuners miljöansvariga och regionala och nationella organisationer. "Hållbar Utveckling Väst" är ett samverkansprojekt kring hållbarhetsfrågor mellan kommuner i Västra Götaland. Vänersborg har varit representerad i styrgruppen och också deltagit i delområdet "Energiplanering och Erfarenheter från Uthållig kommun". Arbetet med biogas har regionalt betytt samverkan inom BioGas Väst samt olika grupperingar av energiaktiva kommuner inom Fyrbodalen. Agenda 21 har varit involverad i vänortssamarbetet med Omaruru i Namibia.

IT

IT-avdelningen förvaltar och utvecklar serverplattformarna för kommunens verksamhetssystem som till exempel Raindance, Procapita, e-Companion, e-postsystem, kommunens Intranät och den externa hemsidan. Dessutom driver avdelningen kommunens datakommunikationsnät, som knyter samman kommunens enheter. IT-avdelningen tillhandahåller även tjänster i nätet som till exempel Internetåtkomst och kopplingar mot externa leverantörer.

IT-avdelningen hanterar ca 800 PC-datorer och tillhandahåller en servermiljö för fil- och skrivardelning, teknik för central backup och datalagring. Avdelningen levererar också dessa tjänster åt flera av de kommunala bolagen. En viktig del i IT-avdelningens verksamhet är att tillhandahålla användarstöd åt användarna av kommunens PC-datorer och verksamhetssystem samt att vara förvaltningarna behjälpliga med sin kompetens och medverka i deras IT-relaterade projekt. IT-avdelningen är också ansvarig för att ta fram riktlinjer och policydokument kring användandet av IT.

Under 2005 har IT-avdelningen fortsatt arbetet med att förnya och förbättra den centrala servermiljön. Bland annat har teknik införts, för att få ner antalet servrar och öka driftsäkerheten på dem. Huvuddelen av alla PC-datorer har installerats om och fått den nyaste versionen av Microsofts Officepaket. Dessutom har programvara installerats för att hantera nya former av virus och så kallad skadlig kod. Även E-postsystemet har kompletterats med teknik för att stoppa oönskad e-post.

Kommunens datakommunikationsnät byggs ut fortlöpande för att nå fler och fler enheter. Under 2005 har utbyggnaden främst gjorts till enheter inom socialförvaltningen, samtidigt som ett stort antal dataförbindelser har uppgraderats till högre överföringskapacitet. IT-avdelningen har också medverkat i flera projekt i samarbete med kommunens övriga förvaltningar. Ett stort antal enheter inom socialförvaltningens verksamheter, såsom vård och omsorg samt omsorg om funktionshindrade, har datoriserats. IT-avdelningen har också under hösten, genomfört förberedande arbete i samband med en tänkt sammanslagning av kommunens IT-verksamheter till en gemensam IT-avdelning.

IT-avdelningen har under året medverkat i utbyggnaden av det nät som skall tillhandahålla "bredband" åt företag och invånare i Vänersborgs kommun. Projektet är inte helt slutfört men det beräknas bli klart under

första delen av 2006. Trots detta har ett 80-tal hushåll fått tillgång till bredband via detta nät.

GIS

Kommunstyrelsen beslutade under 2000 att införa ett geografiskt informationssystem (GIS), som ett generellt stöd för kommunens verksamheter. Inriktningsmålet är att efter införandefasen skall GIS vara ett bra verksamhetsstöd. Utbildningar och information har getts till användare i förvaltningarna, dock återstår några funktioner att implementera. Kartan underhålls av byggnadsförvaltningen.

Kvalitetsutveckling

I "Kvalitetsnätverk Väst kust" har en förnyad jämförande studie gjorts av tillgängligheten via telefon och e-post. Nätverket har genomfört en studie om arbetsmarknadsåtgärder. Dessutom har en undersökning om kultur-/musikskolor och bibliotek genomförts under året

Levande centrum

"Levande centrum" är ett treårigt projekt med startår 2002. Projektet är knutet till näringsfunktionen under kommunstyrelsen och drivs av en projektanställd.

Samarbetet mellan fastighetsägarna, Centrumföreningen och enskilda företagare och köpmän har fördjupats under året. Projektet har medverkat vid nyetablering av bostäder, företag och affärer i centrum. På försommaren öppnades ett café i Plantaget och under hösten öppnades två nya restauranger i centrum, Lilla Paris och Teatergränd.

Under sommaren har projektet med "Sommarmusikanter" för andra året varit mycket lyckosamt, där sex elever dagligen under tre veckor konserterat på Gågatan och vid Marinan. De här eleverna har haft en kvalificerad musiklärare som handledare. Två andra elever har under fyra veckor genomfört en besöksenkät i centrum, vid Marinan och på Bergagården. Uthyrning av segelbåtar, jollar samt servering vid Vänersborgs Segelsällskap fick två elever arbeta med i fyra veckor med en kvinnlig handledare från VVS skickliga elitsegelare. Eleverna fick dessa arbeten genom kommunens satsning på ungdomar som slutat åk 9.

Försäljning av frukt och grönsaker på Gågatan har funnits måndag-lördag under maj- september med ett mycket gott resultat. Parkavdelningen har erhållit extra medel för att höja försköningen i centrum med sommarblommor. Detta har uppskattats mycket av vänersborgarna och besökarna i centrum. Samhällsbyggnadsförvaltningen har gjort stora satsningar i centrum under 2005. Gårdsgatan utmed Hamnkanalen från Residensbron och söder ut till Sundsgatan och gångvägen från Edsgatan förbi Fängelset till parkeringarna utmed södra delen av Hamngatan har färdigställts.

Vänersborgs kommun har under året erhållit två mycket fina gåvor som har bidragit till att höja centrums attraktionskraft, Vänersborgs Söners Gilles 100-årsgåva med en fontän i Hamnkanalen och Lions Club Vänersborgs 50-årsgåva till Vänersborgarna med ett fågeltorn på Dalbobergen med en härlig utsikt över centrum och Vänern. Projektet "Levande centrum" har också färdigställt en skrift "Offentlig konst i Vänersborg" som är författad av initiativtagaren Enar Carlsson. Per Hedquist har bidragit med faktaunderlag och Bildmåkarna Kerstin och Jan Hamberg har svarat för layouten. Skriften presenterades på "Kulturnatta".

I tillväxtprogrammet för Fyrbodalen har projektet aktivt deltagit i "Båt & Hav". Projektet har även medverkat aktivt vid ett 30-tal aktiviteter i centrum, bland annat "Fridastatyn 50 år", "Museernas Vänersborg", "Kulturnatta", "Vänerkalaset", "Allsång i Plantaget", "Invigningen av X2000", "VW-träffen", "FridaMäss", "Kvinnlig Kvalité i sinnen Vänersborg" och "Klappdagar".

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Utvecklingskontor	0	2 018	1 004	+1 004
Folkhälsoverksamhet	1 094	912	689	+397
Agenda 21	31	21	105	+105
IT-avdelningen	2 790	4 662	2 993	+613
Geografiska informationssystem GIS	30	0	0	0
Miljöåtgärder	66	0	0	0
S:a intäkter	4 011	7 613	4 791	+2 119
Kommunchef	443	1 206	1 360	+38
Utvecklingskontor	0	3 400	3 693	-1 381
Folkhälsoverksamhet	1 445	1 212	1 097	-412
Agenda 21	624	592	791	-27
IT-avdelningen	9 926	11 927	10 844	-818
Geografiska informationssystem GIS	495	387	376	+96
Miljöåtgärder	151	403	30	-30
Övriga verksamheter	1 169	1 256	924	+400
S:a kostnader	14 253	20 383	19 115	-2 134
Totalt netto	10 242	12 770	14 324	-15

Ekonomisk analys

Sammanlagt visar utvecklingskontorets verksamheter ett underskott om -15 Tkr.

Näringslivsutveckling, högskola, högskolecentrum, information och turism

Årets verksamhet, målavstämning

Näringslivsutveckling

Tillståndet för näringslivet i kommunen är fortsatt stabilt. Inga dramatiska händelser har skett under året. Konjunkturens vackor har kunnat hanteras genom kraftfulla åtgärder i berörda företag. Antalet arbetslösa eller i åtgärder ligger fortfarande under länet och riket.

Kommunen har under året fortsatt sitt kontaktskapande arbete med att tillsammans med företagen stärka det goda företagsklimatet bland annat genom enskilda eller områdesvisa företagsträffar. Samarbetet med Trollhättan har utvecklats ytterligare genom bland annat initierandet av *Tillväxtalliansen Trollhättan-Vänersborg*, där målet är att tillsammans med främst små och medelstora företag medverka till nya jobb, investeringar eller etableringar. Vidare har Vänersborg gått med som en av huvudarrangörerna för *FramtidsForum*.

Under året har ett antal seminarier och frukostmöten genomförts i vissa fall tillsammans med Innovatum Näringsliv. Kommunens engagemang i olika projekt, vilka syftar till att stärka näringslivets utveckling, har genomförts under året. Det internationella perspektivet fortsätter hela tiden att förstärkas senast genom medlemskapet i nätverket SERN, Sweden- Emilia-Romagna, vilket skall utgöra en plattform för framtida EU- projekt.

Högskolan/högskolecentrum

Högskolan stöds i form av deltagande i arbetsintegrerat lärande samt visst lokalstöd i form av hyra för kår expedition samt delvis finansiering av studentbostäder. Vänersborgs kommuns målsättning som en bra högskoleort har inneburit att samverka förekommit med högskolan och studentkåren. Högskolan skall lokaliseras som ett campus Trollhättan från 2008. En verksamhetsidé för högskolecentrum i Vänersborg har framarbetats och planeringen är att kommunen skall driva ett högskolecenter efter att Högskolan Väst har flyttat.

Information

Krisberedskapen i Vänersborgs kommun prövades i samband med tsunamikatastrofen. Kommunstyrelsens informationsfunktion, i samverkan med berörda förvaltningar, försåg omvärlden med snabb, relevant och sann information bl.a. via kommunens hemsida. Även i samband med stormen Gudrun och gungolyckan i Frändefors nyttjades hemsidan dels till att nå ut med information, dels till att avlasta kommunens personal. Intresset var stundtals mycket stort. Exempelvis gav Agnes-relaterade sidor 14 000 träffar under en månad.

Arbetet med att göra om hemsidan inleddes, dels då ny teknik gjorde det möjligt att göra den mer anpassad för funktionshindrade och publiceringen av nyheter blev mer dynamisk samt dels att den utformades för att bättre saluföra den av kommunfullmäktige antagna visionen.

Under året har informationsfunktionen bland annat producerat tidningen "Nyinflyttad", broschyren "Kultur- och Fritidsguide" samt deltagit i arbetet med en ny översiktsplan. Arbetet med en ny informationspolicy, informationsstrategi och kommunala skrivregler har fortskridit. I samarbete med turistbolaget planeras för nytt kommunalt marknadsföringsmaterial, bland annat en ny broschyr och ett nytt bildspel.

Informationsfunktionen var delaktigt när kommunen kvalade in till "Kvalitetsmässan" i Göteborg och tävlingen "Götapriset". Kontoret hjälpte till att ta fram säljande presentationer på mässans seminariedel vad gäller kommunens framgångsrika arbete med äldreomsorgen. Liknande insatser är inledda bland annat när det gäller hälsa på arbetsplatsen, visionen, musikskolan och äldremässan. Kontoret har likaså varit aktivt deltagande i det utvecklade vänortssamarbetet med Omaruru i Namibia.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Näringslivsutveckling	11	21	0	0
Sysselsättningsprojekt	268	694	344	+344
Informationsverksamhet	1	22	0	0
S:a intäkter	280	737	344	+344
Näringslivsutveckling	1 232	796	806	+39
Sysselsättningsprojekt	3 140	3 387	2 657	+243
Högskolan	1 636	2 043	1 631	+80
Högskolecentrum	0	0	789	+211
Informationsverksamhet	959	744	959	+81
Turism	1 500	2 000	1 915	0
Viltmuseet	1 400	1 400	1 400	0
Vattenpalatset Vänerparken AB	6 476	5 756	6 408	+118
S:a kostnader	19 343	16 126	16 565	+772
Totalt netto	19 063	15 389	16 221	+1 116

Ekonomisk analys

Sysselsättningsprojekt "Mål 2" visar ett överskott på +587 Tkr. Utfasningen av EU:s strukturfonder har medfört en avveckling av vissa projekt, främst "Näringsliv Fyrstad".

Konsumentverksamhet

Årets verksamhet, målavstämning

Trenden de senaste åren är att antalet ärenden ökar inom konsumentområdet. Inte minst på grund av de problem som finns efter avregleringen av el- och telemarknaden. Klagomålen inom Internetområdet gäller ofta olika problem som uppstår för konsumenten i samband med operatörsbyte. Försäljning via telefon har ökat den senaste tiden, vilket inneburit problem för många konsumenter, som inte förstått eller uppfattat att de ingått ett avtal om byte av teleoperatör. Inom boendeområden finns de flesta klagomålen på olika hantverkstjänster.

Under året har cirka 600 deltagare från skolor och föreningar fått gruppinformation i konsumenträttigheter och hushållsekonomi.

Klagomål	2001	2002	2003	2004	2005*
Telefoni Internet	45**	22	***	***	83
Fordon transporter	68	127	82	53	67
Boende	104	78	84	50	67

* Under 2005 har indelningen av ärendeområdena förändrats. Telefoni och Internet är t.ex. sammanförda till ett ämnesområde. ** Inkl. klagomål på datorer *** Uppgifter saknas

Antal rådsökande har ökat under året och väntetiden är vid årsskiftet cirka fyra månader. Många sökande uppfyller inte skuldsaneringslagens kriterier. För flertalet är orsaken att skulderna inte är tillräckligt stora i förhållande till betalningsutrymmet. En proposition med förslag till förändringar i skuldsaneringslagen kommer sannolikt under våren 2006. I förarbetet finns bland annat förslaget att kommunerna får ökat ansvar vad gäller stöd och hjälp till gäldenärerna under skuldsaneringsperioden.

Skuldrådgivning	2002	2003	2004	2005
Antal avslutade ärende	51	52	46	48
Handläggningstid antal veckor/ärende	40	46	19	18
Genomsnittlig bruttoinkomst/mån	12 600	12 400	15 400	14 515
Genomsnittlig skuld/ärende, Tkr	409	425	895	310

I samarbete med Konsumentverket har under hösten en undersökning utförts angående miljöinformation i åtta butiker med en omsättning på över 10 Mkr.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- Differens 2005
Konsumentverksamhet	33	19	2	+2
S:a intäkter	33	19	2	+2
Konsumentverksamhet	840	832	1006	+6
S:a kostnader	840	832	1006	+6
Totalt netto	807	813	1004	+8

Kommunikationer

Årets verksamhet

Verksamheten består av kollektivtrafikfrågor omfattande kommundillskott till Västtrafik AB för lokal och regional trafik, samt verksamhetsbidrag till flygplats.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Kollektivtrafik	10 775	8817	10 267	+530
Flygplats	644	919	988	-108
S:a kostnader	11 419	9 736	11 255	+422

Ekonomisk analys

Kollektivtrafiken visar överskott om +530 Tkr och bidraget till flygplatsen visar underskott om -108 Tkr.

Räddnings- och säkerhetsverksamhet

Årets verksamhet

Räddningstjänstens verksamhet regleras genom räddningstjänstlag, räddningsförordning och kommunens räddningsplan. Verksamheten omfattar främst förebyggande brandskydd samt skyldighet att ingripa vid olyckor och nödlägen. Under 1996 togs beslut om bildande av ett kommunalförbund, Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF), för att svara för gemensam räddningstjänst i Trollhättan, Vänersborg, Mellerud och Färgelanda. Sedan 1997-07-01 har direktionen för NÄRF tagit över driftansvaret för verksamheten.

Kommunstyrelsen ansvarar för planering för att kunna hantera extraordinära händelser i kommunen. Säkerhetsamordnare med tillhörande frågor är organiserad direkt under kommunkansliet. Installation av brandlarm har fortsatt under året. Installationsplanen har utarbetats i samarbete med kommunens försäkringsbolag. En stor del av kommunens personal har genomgått en fyra timmars brandskyddsutbildning och utbildningen kommer att fortsätta under 2006. Upphandling av inbrottslarm och passersystem har genomförts och installation och driftsättning äger rum under 2006.

Kommunens försäkringsskydd handläggs av kommunkansliet. Vänersborgs kommun har årsskiftet 2002/2003 undertecknat ett nytt försäkringsavtal, som löper under perioden 2003-01-01 - 2005-12-31 med option om ytterligare ett + ett år. Under 2005 har kommunen tecknat nytt avtal om ett år. Premierna för försäkringarna har stigit kraftigt. Detta är en trend som har pågått generellt sett över hela landet. Beträffande kommunernas försäkringar är det framför allt kommunförsäkringen och motorfordonsförsäkringen som drabbats. Sammanlagt har kommunens kostnader för försäkringar ökat från cirka 2 400 Tkr per år till cirka 4 200 Tkr per år.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Försvar och beredskap, civilt försvar	433	583	500	+59
Försäkringsskydd	2 195	2 351	2 802	+607
S:a intäkter	2 628	2 934	3 302	+666
Räddningstjänst	20 394	20 165	21 345	-504
Försvar och beredskap, civilt försvar	1 104	1 168	1 207	+23
Försäkringsskydd	3 945	4 225	4 190	-239
S:a kostnader	25 443	25 558	26 742	-720
Totalt netto	22 815	22 624	23 440	-54

Ekonomisk analys

Räddningstjänsten ingår i Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF). Kommunens kostnader för räddningstjänst består av utbetalda förbundsbidrag och pensionskostnader, vilka genererar ett underskott om -504 Tkr.

Försäkringskostnaderna visar överskott, +368 Tkr, då en ny fördelningsgrund tillämpas internt inom kommunen. Den visar att kommunstyrelsens andel av kommunens totala försäkringskostnader minskar.

Verksamheten totalförsvar visar överskott om +82 Tkr p.g.a. lägre lönekostnader än budgeterat.

INVESTERINGAR

Tkr	Investeringsplan 2005	Årets resultat	Budget- differens
Styrelse	5 000	6 000	-1 000
Kommunledningskontor	1 700	876	+824
Räddnings-/säkerhetsverksamhet	4 941	554	+4 387
Summa	11 641	7 430	+4 211

Styrelsen

Nyemission har tecknats i AB Vänersborgsbostäder med 5 000 Tkr och med Fastighets AB Vänersborg med 1 000 Tkr.

Kommunledningskontor

Hela resultatregleringen om +2 941 Tkr från 2004 återstår i bokslut 2005.

IT-utrustning har inköpts för 869 Tkr. Framför allt är det serverutrustning som har köpts i syfte att få bättre tillgänglighet på ett flertal verksamhetssystem. Det har även investerats i servrar och systemprogramvara, för att kunna samköra och därmed få ner antalet fysiska servrar. Det har även gjorts investeringar i kommunens datakommunikationsnät.

Räddnings-/säkerhetsverksamheter

Inom verksamheten totalförsvår budgeterades 2 000 Tkr för investeringar i elsäkerhetsåtgärder. Under 2005 har reservkraftsaggregat inköpts och installerats motsvarande 554 Tkr.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

Ordförande: Sven G Johansson (s)
 Vice ordförande: Ann-Christin Lind (kd)
 Miljö- och hälsoskyddschef: Peter Almqvist

ORDFÖRANDENS KOMMENTAR

Verksamheten 2005 har bedrivits efter antagna tillsynsplaner för verksamhetsområdena miljöskydd, hälsoskydd, livsmedel och djurskydd samt enligt arbetsplaner för naturvård och avloppsinventering.

Anmälningar om värmepumpar och cisternbesiktningar har även år 2005 inneburit en stor arbetsuppgift för nämnden. Cirka 100 avloppsärenden har inneburit omprioritering inom kontorets verksamhet.

Utvecklandet av miljömål för Vänersborgs kommun har inte varit en kommunalt prioriterad fråga. Däremot har översiktplanarbetet krävt en mycket stor arbetsinsats. Ett viktigt led i miljömålsarbetet utgörs av avloppsinventeringen i kommunen och denna har fortsatt planenligt.

Nämndens personal har också verksamt bidragit till att en ansökan om statliga klimatbidrag beviljats för lokala projekt för att minska användningen av fossila bränslen i kommunen. Dessutom har nämnden aktivt medverkat till att Vänersborgs kommun lyckats få statliga bidrag för en stor satsning på naturvårdsåtgärder. Naturvårdsarbetet har genom flera olika insatser varit mycket framgångsrikt och uppmärksammas både inom och utanför kommunen.

Sven G Johansson
 Ordförande

ÅRETS RESULTAT

Resultaträkning Mkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- diff. 2005
Summa intäkter	0,9	1,6	1,3	+0,5
Personalkostnader	3,8	4,1	4,2	+0,4
Omkostnader	1,3	1,7	1,4	-0,5
Ränta	0	0	0	0
Avskrivning	0	0	0	0
Summa kostnader	5,1	5,8	5,6	-0,1
Nettokostnader	4,2	4,2	4,3	+0,4

Ekonomisk analys

Nämndens totala överskott om +0,4 Mkr förklaras främst av att personalkostnaderna har varit lägre än budgeterat på grund av barnledigheter.

Överskottet avseende intäkter, +0,5 Mkr, beror på aktiviteter som genererar ökade tillsynsavgifter.

Underskottet avseende omkostnader, -0,5 Mkr, beror bland annat på inköp av konsult hjälp avseende djurskydd.

Jämförelsetal

Personal	Antal anställda	Arbetad tid omräknat till årsarbeten (heltidstjänster)
2003	12	11
2004	12	11
2005	12	11

Under 2005 anställdes en djurskyddsinspektör vid kontoret. Tjänsten har tidigare upprätthållits på konsultbasis.

Årets verksamhet

Administration, information, kompetensutveckling

Resultatmål 2005 – Administration av nämndens sammanträden. Planering, kvalitetssäkring och utvärdering av verksamheten.

Under året har ca 1 628 nya ärenden registrerats. Tidsåtgång för handläggning av dessa kan variera från en halvtimme till mer än 40 timmar. I extremfall kan ännu mer tid krävas. 2 226 handlingar har inkommit och totalt har 4 662 in- och utgående handlingar registrerats på kontoret. Tillsynsplaner för det kommande verksamhetsåret har upprättats. Tidsredovisningsprogrammet förbättras kontinuerligt. Hemsidan har fortlöpande daterats upp med aktuella händelser. En översyn av resursbehovsutredningen har inletts, men genom förändringar i lagstiftning vad gäller både livsmedelslagen och djurskyddslagen har översynen delvis blivit inaktuell. Ordningsstadgan var föremål för översyn, men ärendet har återremitterats.

Hälsoskydd – bostadshygien, hygien vid offentliga lokaler, badvatten, renhållning, tobakstillsyn, strålskydd mm

Resultatmål år 2005 - Handlägga, dokumentera och avsluta klagomålsärenden. Fortsatt kommunövergripande avloppsinventering. Behandling av dispensansökningar enligt renhållningsordningen. Följa upp radonhalten i enskilda bostäder. Insatser för genomförande av vedeldningspolicyn. Tillsyn av skollokaler genom systemtillsyn. Inventera hotell- och vandrarhemmens sanitära standard. Delta i regionövergripande projekt. Tillämpa tobakslagens efterlevnad inom offentliga lokaler.

Enskilda avlopp

Den kommunövergripande inventeringen av enskilda avloppsanläggningar fortsatte under året enligt plan. Inventeringsområdet har sträckt sig från Brålanda söderut mot Frändefors. Avloppen hos 250 fastigheter inventerades. Detta resulterade i 150 förelägganden om förbättringsåtgärder. I reningskärret gjordes en avslutande provomgång under vintern 2005. Provresultaten har sammanställts och visar tillfredsställande resultat. Eventuellt kommer fortsatt utvärdering att ske under 2006. Ytterligare ett reningskärr anlades under året och viss provtagning kommer att ske även i detta. Provtagningarna påbörjades under året.

Avfall/nedskräpning

Totalt har 98 dispensansökningar från kommunal hämtning av hushållsavfall inkommit och behandlats. Samtliga ansökningar beviljades. Två ansökningar återtogs. Miljö- och hälsoskyddskontoret har handlagt ett antal nedskräpningsärenden som kontoret polisanmält. Anmälningarna avskrevs av polismyndigheten på grund av brist på bevis. Trädgårdsavfall har tippats på olämpliga platser. Förbudsskyltar har satts upp.

Bad

Kontroll av strandbad enligt EU:s normer ledde till att 24 badvattenprover togs. Samtliga prover var tjänliga ur badsynpunkt. Under försommaren inträffade en blomning av blågrönalger vid badplatsen i Gardesanna, Vänern. Kontoret informerade om vad algblomning kan innebära ur hälsosynpunkt via TV, radio, tidningar, på kommunens hemsida samt även via skyltning på badplatsen. Händelsen ledde till en stor mängd frågor från allmänheten. Blomningen varade under cirka en veckas tid. Inga sjukdomsfall rapporterades till miljökontoret och ingen ytterligare blomning kunde säkerställas.

Tillsyn och provtagning på bassänger/badanläggningar har genomförts genom kontorets försorg och genom egenkontroll.

Bostadshygien

Ett antal hyresgäster har hos miljö- och hälsoskyddskontoret klagat över fukt-, mögel- buller- och/eller temperaturproblem i sina bostäder.

Buller

Miljökontoret har fått klagomål på bullerstörningar från luftvärmepump (i förskola) samt från störande tågtrafik.

Bygglovsremisser

Miljö- och hälsoskyddskontorets handläggare har besvarat 264 bygglovsremisser under året. Bygglovsremisserna har berört ämnesområden såsom avlopp, livsmedelslokaler, hygienlokaler, miljöskydd, strandskydd.

Två dispenser har getts från lokala hälsoskyddsföreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön. Båda fallen gällde hållande av djur inom planlagt område.

Problem med hållande av tamdjur samt mås- och kråkfågelproblem

Ett antal klagomål över störande mås- och kråkfåglar har behandlats under året liksom under tidigare år. Information om åtgärder för att minska olägenheterna från störande fåglar har gått ut till allmänheten genom pressen samt kommunens hemsida. Miljökontoret har i något fall påpekat för fastighetsägare att hålla tak fria från bon enligt krav. Skyddsjägarerna samlades för den årliga genomgången innan måsfåglarnas häckningssång.

Klagomål har ur sanitär synpunkt också skett på bristande djurhållning (katt), skällande hundar samt på störningar från fågelmatning.

Projekt under 2005

Radon

Erbjudande om gratis radonmätning i kommunens sydvästra del avslutades. Erbjudandet erbjöds 123 fastighetsägare, varav 74 antog erbjudandet. Fem av dessa mätningar slutfördes inte. Mätningarna pågick under vinterperioden i början av 2005. Endast två mätningar överskred riktvärdet 200 Bq/m³. I december 2005 skickades ytterligare ett erbjudande om gratis mätning ut till kommuninvånare i området Öxnered och upp till Frändefors. Erbjudandet gäller inom högriskområde för markradon.

I samarbete med Trollhättans Stad informerades kommuninvånare om radon. Informationen ägde rum i Överby köpcenter.

Genom kontoret har 35 övriga mätningar beställts. Dessa bekostas av fastighetsägarna själva. Några gammamätningar har utförts i bostadshus för att spåra blåbetong. Förfrågningar om radonhalter uppkommer i samband med husköp.

Hotell/Vandrarhem

Sex hotell, två vandrarhem och ett särskilt boende inspekterades under 2005. Vid besöken kontrollerades lokalernas sanitära standard, städning, tvättrutiner inomhusklimat, buller, avfalls- och kemikaliehantering, varmvattentemperaturer och rökning. I stort sett var samtliga hotell och vandrarhem utan anmärkningar. Påpekanden gjordes då det gäller den obligatoriska ventilationskontrollen (OVK) samt rutinerna för transport av verksamheternas farliga avfall.

Skolprojektet

Inventering av några skolor avslutades under året. Kontakter har tagits med berörda skötselansvariga för skolorna och brister har påpekats. Påpekade brister skall åtgärdas under 2006.

Tobaksprojektet – rökning på uteserveringar

Från 1 juni 2005 gäller lagen om allmänt rökförbud på serveringsställen. Miljökontoret skickade under våren information till kommunens samtliga näringsställen om innehållet i lagen. Under andra halvan av året kontrollerades efterlevnaden av tobakslagen. Av 30 kontrollerade verksamheter uppfyllde 28 lagens intentioner. Två näringsställen hade tveksamt utformade uteserveringar för rökare.

Vattenskyddsområden

Underlag finns för inrättande av vattenskyddsområden vid de kommunala grundvattentäkterna i Brålanda och Lilleskog. Arbetet med antagande av skyddszoner har flyttats fram till 2006.

Kontoret har avsatt mycket tid som remissinstans vid Uddevalla kommuns arbete med upprättande av skyddszoner för ytvattentäkt. En eventuell skyddszon kan innebära stora inskränkningar av markutnyttjandet i vår kommuns västra delar.

Vedeldning

Via kommunens hemsida har miljö- och hälsoskyddskontoret informerat kommuninvånarna om vad som gäller vid vedeldning.

Miljöskydd – vatten, luft, mark, avfallshantering, kemikalier, förorenad mark, täktillsyn

Resultatmål år 2005 – Allmän verksamhet: Tillsyn enligt tillsynsplan. Remissbehandling av ärenden gällande anläggningskategori A. Handlägga anmälningar om värmepumps- och cisterninstallationer. Följa upp årsrapportering av CFC-anläggningar. Vidareutveckla kvalitetssäkring av miljöskyddstillsyn. Implementera miljömål i verksamheten. **Projektverksamhet:** Uppföljning av Banverkets arbeten vid Öxnered och Båberg. Inventering av förorenade områden enligt upprättad handlingsplan. Uppföljning av kemikalieprojekt. Slutföra projekt om PCB i byggnader. Översyn av avfallstransportörer. Projektillsyn tillsammans med Miljösamverkan Västra Götaland.

Under 2005 har miljö- och hälsoskyddskontoret genomfört 114 tillsynsbesök på miljöfarliga verksamheter.

Miljöfarlig verksamhet	Antal objekt	Antal tillsynsbesök
A-objekt	6	8
B-objekt	12	9
C-objekt	74	33
U-objekt	Flera hundra	62
Täkter	5	2
Summa	97 + U-objekt	114

Tabell 1. Antal tillsynsobjekt vid årsskiftet 2005/2006, samt antal tillsynsbesök under år 2005. Observera att antal tillsynsbesök inte är detsamma som antal besökta anläggningar. Några objekt har fått flera besök under året.

47 av U-objekten rör lantbruk, där omfattningen av miljötillsynen oftast är begränsad. Tidsåtgången av arbetet med dessa objekt beräknas till 20 personveckor.

Under april granskades miljörapporterna för de 11 tillståndspliktiga verksamheter, som miljö- och hälsoskyddsnämnden har tillsyn av. Fem anmälningar om miljöfarlig verksamhet har inkommit under året. Ca fem anmälningar om användande av slagg och fibersediment har handlagts. Antal anmälningar om inrättande av värmepumpsanläggningar uppgick till 143, vilket är en minskning med 38 % jämfört med 2004.

Under verksamhetsåret har miljö- och hälsoskyddskontoret deltagit i projekt, i samarbete med Miljösamverkan Västra Götaland, om småbåtshamnar samt tillsyn av avloppsreningsverk. Arbetet med riksväg 44 har också gett kontoret en hel del jobb under året och miljötillsynsplanen har reviderats.

Kemiska produkter

Cisterner fortsätter vara ett tidskrävande tillsynsområde, främst pga. handläggning av 118 rapporter från återkommande kontroller. Dessutom har 123 anmälningar om cisterner tagna ur bruk och 10 ärenden om nyinstallation av cisterner handlagts.

Under april granskades 66 kontrollrapporter för CFC-anläggningar över 10 kg. Tre anmälningar om spridning av bekämpningsmedel har handlagts. En mindre informationsinsats har genomförts inom kemikalieprojektet om träskyddsmedel i samarbete med Miljösamverkan

Förorenad mark

Under året har SPIMFAB undersökt sex gamla bensinstationer inom kommunen avseende förorenad mark. Undersökningarna har skett i samråd med miljökontoret. Utifrån undersökningarna ska, i samråd med miljö- och hälsoskyddskontoret och fastighetsägaren, nivån på saneringen bestämmas. Sanering har skett efter en påkommen förorening i samband med en vägbyggnation. Uppgifter har lämnats till länsstyrelsen om saneringar och undersökningar, som utförts inom kommunen under de senaste åren. Miljökontoret har deltagit i möten med kommuner där rödfyr förekommer. Länsstyrelsen leder arbetet med att bestämma rödfyrens hälsopåverkan och hur denna ska hanteras i framtiden.

Miljökontoret har åkt ut på ett tämligen stort antal misstänkta kemikalieutsläpp under året. Av dessa har minst åtta visat sig vara faktiska utsläpp.

Miljösanktioner och åtalsanmälningar

Det utdömdes sammanlagt fem miljösanktionsavgifter under året. En av dessa gällde för sent inlämnad miljörapport, två gällde underlåtelse att genomföra föreskrivna köldmediekontroller och två gällde för sent inkomna rapporter från denna kontroll. Antal polisanmälningar för olika misstänkta miljöbrott under 2005 uppgick till sju.

Avvikelser från tillsynsplanen och budget

Tidsmässigt genomfördes 95 % av planerad tid på miljöskydd. Insatsen på miljösamverkans projekt blev mindre än planerat. Någon uppföljning av tidigare miljösamverkansprojekt har inte genomförts. Vissa enskilda objekt har tagit mycket tid och andra uppgifter inom miljöskyddet har blivit lidande av detta. Avvikelser från budget 2005 är dessutom att inga insatser har skett vad gäller inventering av förorenade områden enligt upp- rättad handlingsplan, slutförande av projekt om PCB i byggnader samt översyn av avfallstransportörer.

Strategiskt miljöarbete – planarbete, översiktsplanering, miljömålsarbete, upphandling, luftvård, vattenvård, Klimp-projekt, Agenda 21, miljöövervakning

Resultatmål 2005 – *I revisionen av kommunens översiktsplan och i övriga planfrågor skall nämnden verka för god hushållning med mark, vatten och andra naturresurser. Verka för integrering av agendamål och miljömål i kommunens verksamhet och planer. Delta i och driva beviljade projekt gällande klimatstrategin inom kommunen. Delta i och granska miljöhänsyn vid kommunal upphandling. Utbildning åt feriearbetande skolungdom inom miljöområdet. Arbete och samverkan med Dalbergså/Holmsåns Vattenvårdsförbund och Vänerens vattenvårdsförbund. Recipientkontroll genom provtagning av sjöar och vattendrag. Delta i Älvsborgs luftvårdsförbunds verksamhet.*

Planärenden

Granskning har skett av planer och bygglovsärenden utifrån olika aspekter såsom miljöskydd, hälsoskydd, buller, naturvård och strandskydd.

Översiktsplanering

Översiktsplanen är ett viktigt instrument för att främja en hållbar utveckling och värna om kommunens naturresurser. Den skall också verka för att kommunens innevånare lever i en hälsosam och god livsmiljö. Det innebär att många delar i en översiktsplan berör miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamheter. Kontoret har deltagit i arbetet med att ta fram en ny översiktsplan för kommunen och har under året lagt ca 500 timmar på detta.

Miljömål

Kontoret har arbetat med förslag till miljömål för kommunen.

Miljöövervakning

Sjöar och vattendrag i kommunen har provtagits enligt provtagningsprogram.

Vattenvårdsförbund och övrigt vattenvårdsarbete

Kontoret har skött ekonomi och övrigt kansliarbete samt styrelse- och årsmöten inom Dalbergså-Holmsåns Vattenvårdsförbund. Ny upphandling av provtagnings- och laboratorietjänster har gjorts under året. Kontoret representerar även Vänersborgs kommun i Vänerens Vattenvårdsförbund och deltar i arbetet med att ta fram en vattenvårdsplan för Väneren.

Agenda 21

Utbildning och handledning av feriearbetande skolungdomar inom miljöområdet skedde vid miljökontoret under sommaren.

KLIMP

Miljö- och hälsoskyddskontoret har vid behov samverkat med kommunens miljösamordnare vid arbete med den KLIMP-ansökan, som kommunen föregående år erhöll bidrag för. Under året sammanställdes ytterligare en KLIMP-ansökan för fem delprojekt, varav de flesta berör biogasfordon. Bidraget söks för att delas ut bland olika företag, verksamhetsutövare och privatpersoner för projekt som kommer att bidra till en minskad användning av fossila bränslen. Naturvårdsverket beslutar om bidraget.

Luftvård

Miljökontoret har även under året deltagit i luftvårdsförbundet "Luft i Väst". På informationsmöten redovisade förbundet arbetet med att kartlägga luftföroreningssituationen i länet för de deltagande kommunerna och det fortsatta arbetet. Senaste mätresultatet avsåg bl.a. halter av VOC (lättflyktiga organiska kolväten).

Naturvård

Resultatmål år 2005 – Arbete med de lokala naturvårdsprojekt för vilka kommunen erhållit statsbidrag. Dessa är Vassändaviken-restaurering av strandängar, Halleskogen-restaurering av ekhagar, Lillån-förstudie, Onsjökärret-information. Nya ansökningar samt arbete med fågeltorn vid Dalbobron och Grönplan. Förvaltning av Dalbobergens och Nygårdsängens naturreservat. Reservatsbildning för Halleskogen. Sjöalkning enligt program. Granska skogsavverkningar inom kommunen. Delta i kommunens planering för utvecklande av kommunens grönområden och skogar.

Lokala naturvårdsprojekt

Kommunen sökte och erhöll under året, i två omgångar, närmare en miljon kronor i statsbidrag för satsningar i tätortsnära områden av värde för natur, kultur och friluftsliv. Projekten löper i upp till tre år. Detta innebar mycket arbete under året i främst Vassändaviken, där restaurering av strandängar påbörjades samt i Halleskogen, där restaurering av ekhagarna startades. Kontoret har också arbetat med projekten Lillån, Onsjökärret, fågeltorn vid Dalbobron samt Grönplan för Vänersborgs tätort.

Naturreservat

Planering och skötselinsatser för utveckling av Nygårdsängens och Dalbobergens naturreservat har skett. I Dalbobergen har gran röjts för att gynna eken. På Nygårdsängen har vasslåtter skett för att öppna upp vattenytor. Även framkomligheten har förbättrats. Arbetet med att inrätta ett nytt naturreservat i Halleskogen har minskat till förmån för genomförandet av restaurering av området.

Kalkning

Upphandling och planering av kalkning av sjöar på Halleberg, Hunneberg och Kroppefjäll har gjorts i enlighet med länsstyrelsens regionala kalkningsplan.

Övrig naturvård

Nämnden har bevakat och deltagit i planering för utveckling av kommunens grönområden. Avverkningsanmälningar från Skogsstyrelsen har granskats. Yttranden i diverse naturvårdsrelaterade ärenden har lämnats.

Livsmedel – dricksvatten, smittskydd

Resultatmål 2005 – Bedriva tillsyn enligt fastställd tillsynsplan. Delta i regionala och nationella tillsynsprojekt. Utredda smittskyddsutbrott.

Under andra halvåret har livsmedelsgruppens personalstyrka förstärkts. Detta har resulterat i att i det närmaste samtliga livsmedelslokaler har erhållit en s.k. inspektion, vilket klart överstiger tillsynsplanens lägre mål om minst 50 % inspektioner och 50 % besök. Enligt Livsmedelsverkets intentioner bör varje livsmedelslokal få minst en årlig inspektion.

142 livsmedelsprover har tagits i 72 verksamheter.

Nämnden har deltagit i "Riksprojekt 2005", avseende temperatur, egenkontroll och bakteriologisk status för distribuerad mat inom äldreomsorgen. Brister uppdagades, särskilt för mat levererad till enskilt boende.

Nämnden har även deltagit i ett regionalt projekt angående butiksskivade charkprodukter. Av uttagna prover hade 30 % anmärkning. Det fanns brister i egentillsynen och hygien.

I november höll miljö- och hälsoskyddskontoret i en halvdags utbildning i livsmedelshygien, riktad till små pizzerior och gatukök.

En bekräftad matförgiftning har inträffat i början av året. Den orsakades sannolikt av ett calicivirus. Ett 10-tal personer insjuknade. Utbrottet har utretts och rapporterats till Livsmedelsverket.

Djurskydd/Lantbruk

Resultatmål 2005 – Fortlöpande tillsyn av kommunens djurhållning på lantbruk samt inventering och inspektion av hästhållning. Tillsyn av större kennelverksamheter, zoo-butiker och hundpensionat/dagis. Behandla inkommande klagomål.

Miljötillsyn främst gällande gödsellagring, samt utvidgad tillsyn på C-anläggningarna.

Året har präglats av tre mycket allvarliga och tidsödande djurskyddsärenden, som har lett till tre åtalsanmälningar (brott mot djurskyddslagen, brott mot föreskrifter för hantering av kadaver), ett omhändertagande och

ett föreläggande med vite. De tre ärendena har gällt nötkreatur, får och tamråttor/möss. Ytterligare ett föreläggande gällande byggnad för nötkreatur har beslutats. Två av ovanstående ärenden fortsätter under 2006.

Tillståndskrav enligt § 16 DL har lett till utfärdande av 14 nya tillstånd, i huvudsak gällande hästverksamhet, men även för katt (två stycken) samt ytterligare två med uppfödning och försäljning av fisk. I kommunen finns nu totalt 18 tillståndspliktiga verksamheter enligt § 16. Ett flertal har ännu inte inkommit med ansökan.

Besiktning av djurtransporter hos yrkesmässiga djurtransportörer har utförts hos de tre registrerade transportörerna. Besiktningar ska utföras vartannat år.

Dahlbergs Slakteri har besiktigats vid ett tillfälle under året.

Ett förslag till yttrande över Europarådskonventionens förslag till rekommendationer för hållande av nötkreatur har utarbetats och antagits av nämnden.

Under året har 83 inspektioner utförts på 59 olika objekt. Ett tjugotal inspektioner har alltså varit uppföljningar. Antal inspektioner på lantbruk och häst är hälften av planerat antal enligt tillsynsplanen. Enligt tidsredovisning har cirka 890 timmar använts för djurskyddstillsyn, av planerade 900. Konsulttimmar blev dock något färre än planerat (620 jämfört med 700). 160 timmar har använts för djurskyddsutbildning inom kontoret. Det är också ovanligt med tre så omfattande djurskyddsärenden under ett och samma år.

Miljökontorets register över djurhållare innehöll vid årets slut 315 objekt under "lantbruk", varav 95 gällde hästhållning.

Ytterligare tre lantbruk har utökat sin produktion till att överstiga 100 djurenheter (C-anläggningar) och därmed finns 16 anläggningar med 100 – 200 djurenheter i kommunen.

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Ordförande: Bo Carlsson (c)
 Vice ordförande: Johan Ekström (fp)
 Samhällsbyggnadschef: Christer Larsson

ORDFÖRANDENS KOMMENTAR

Kan se tillbaka på ett spännande år med stora personella och verksamhetsmässiga förändringar. Planavdelningen har flyttat från oss till byggnadsnämnden. Det har inneburit att vi har fått lära oss att jobba över nämndsgränser, när vi sysslar med planering. Kost-, städ- och serviceenheterna har tillförts personal från andra förvaltningar. Det har inneburit att vi har fått mycket ny personal att ansvara för. Det har varit en stor utmaning att få trivsel både bland vår tidigare personal och den nya. En av målsättningarna har varit att erbjuda den arbetstid som personalen själv önskar.

Vi har inte riktigt hittat ett friktionsfritt sätt att bli överens om priser och kvalitet vad avser matleveranser till andra förvaltningar, vilket vi hoppas bara är ett uppstartsproblem.

2005 var året då vi fick en djuprevision i nämndens alla verksamheter. Resultatet var smickrande för vår personal och verksamhetschefer. Däremot tyckte revisorerna att vi politiker skulle detaljstyra verksamheterna hårdare. Vi skulle föra en mängd detaljfrågor till kommunfullmäktige och minutiösa detaljredovisningar och uppföljningar i nämnden.

Vi i nämnden har i stället jobbat med målstyrning och med att ge våra olika enheter stort eget ansvar.

Fastighetsinvesteringar har kommit igång på allvar, vilket är mycket positivt. Det minskar även underhållsberget. Det har varit en fråga som engagerat nämnden mycket och vi har med stor tillfredsställelse sett att vi fått åtminstone lite respons, när vi påpekat problemen med den kapitalförstöring som det innebär att inte underhålla och investera.

Hallstorp i gnistrande snö den 14 mars 2006.

Bo Carlsson
 Ordförande

ÅRETS RESULTAT

Resultaträkning Mkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Försäljning	54,7	56,3	84,9	-4,8
Avgifter & ersättningar	84,4	83,7	83,0	+12,2
Hyror och arrenden	93,4	91,1	100,8	+0,4
Övriga intäkter	1,4	3,6	4,5	+1,4
Summa intäkter	233,9	234,7	273,2	+9,2
Personalkostnader	69,9	76,1	92,3	+2,8
Omkostnader	139,5	145,0	169,9	-10,6
Kapitalkostnader	74,8	66,2	67,9	-0,9
Summa kostnader	284,2	287,3	330,1	-8,7
Nettokostnader	50,3	52,6	56,9	+0,5

Övergripande analys

Antal tillsvidareanställda inom samhällsbyggnadsnämndens verksamhetsområde var 295 personer (2005-11-01), vilket var en ökning med 47 personer jämfört med år 2004. Av dessa är 182 kvinnor och 113 män. Kostenheten svarar för den största delen av förvaltningens kvinnliga anställda med 98 kvinnor.

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden var 81 % för kvinnor och 98 % för män. 37,4 % av de tillsvidareanställda kvinnorna arbetar heltid och 23,5 % av kvinnorna har en tjänstgöringsgrad under 75 %. Positivt ur jämställdhetsaspekt är att det för kvinnor har skett en ökning av den genomsnittliga sysselsättningsgraden, vilket bland annat visar sig genom att 8 % fler kvinnor arbetat heltid år 2005 jämfört med år 2004. Betydligt färre kvinnor har en sysselsättningsgrad under 75 % jämfört med år 2004, då siffran var 2 %.

Av männen arbetar 94,5 % heltid och 3,6 % har en sysselsättningsgrad understigande 75 %. Medelanställningstiden för kvinnor är 14 år och för män 18 år. Under år 2005 avgick 18 anställda med pension. Inom de närmaste fem åren kan förvaltningen förvänta sig ett stort rekryteringsbehov beroende på omfattande pensionsavgångar, då 51 personer av den tillsvidareanställda personalen beräknas avgå med pension.

Den genomsnittliga sjukfrånvaron, beräknad i dagar per månadsanställd, var totalt 27 dagar. Genomsnittligt antal sjukfrånvarodagar, fördelat på gruppen månadsanställda kvinnor, var 35 dagar och för månadsanställda män 14 dagar. Totalt har 43 personer varit föremål för någon form av rehabiliterande åtgärder inom förvaltningen. Tolv nytillkomna ärenden och tio avslutade innebär att det vid årets slut var 32 personer som omfattades av pågående rehabilitering.

Förvaltningen har arbetat med programmet "Hälsa på arbetsplatsen" och försökt att motivera och få igång anställda som inte motionerar regelbundet. Förvaltningens friskvårdare erbjuder bland annat aktiviteter som massage, stavgång och styrketräning. Konditionstester, motionstävlingar och information om hälsa till de anställda är andra aktiviteter som erbjudits personalen. Under våren och hösten har poängtävlingen "Sätt förvaltningen i rörelse" genomförts. I denna tävling kunde man både tävla individuellt och i lag, totalt deltog 141 personer på våren och 134 på hösten. Personalen har haft möjlighet att prova på vattengympa, stavgång, taktill massage, klassisk massage, konditionstest på cykel och anti-gympa i form av avslappning.

Framtidsutsikter

Underhållsnivån på förvaltningens anläggningar, både vad gäller byggnader, gator och vägar, har en nivå som innebär att nödvändiga underhållsåtgärder skjuts på framtiden och det uppdämda behovet fortsätter att öka.

Efterfrågan på tomter för villabebyggelse är fortsatt hög. Nya bostadsområden byggs ut på Nabbensberg, Onsjö och i Vargön.

Verksamheterna kost/städ/serviceenheterna utvecklas positivt sedan organisationsförändringen år 2005. Kostenheten kommer efter överenskommelse med socialförvaltningen att producera kylt mat för leverans i steg ett, till eget boende och därefter även till dem som har ett särskilt boende.

Det pågår och kommer framgent att pågå stora investeringar på fastighetssidan i skolor och inom omsorgsverksamheten.

En fortsatt ombyggnad av Hamngatan samt ombyggnad av Sundsgatan, delen Residensgatan – Hamngatan, kommer att utföras under år 2006. Detta är ett led i fortsatt upprustning av centrum för att därigenom höja attraktionskraften.

Vassbotten/Sanden har stora möjligheter att utvecklas till ett attraktivt handelsområde, som kommer att gynna centrumhandeln. En gång- och cykelbro i Sundsgatans förlängning över till Vassbotten kommer att ytterligare stärka närheten till centrum.

Volymen av elektroniska fakturor har ökat under året. Här finns potential att öka ytterligare framgent. Det är rimligt att anta att även scanning av fakturor och andra handlingar blir aktuell framledes. Under året har ett arbete pågått för att göra ärendehantering, protokollskrivning m.m. mer likformig inom kommunen. Även inom detta område finns potential att öka användningen av elektronik, under förutsättning att samma programvaror, rutiner m.m. används inom hela kommunen.

Förvaltningen har inom de flesta personalkategorier en hög medelålder och därmed stora pensionsavgångar de närmaste åren. Det kan vara svårt att sja om framtida organisationer och strukturer, men man torde dock kunna utgå från att ett förhållandevis stort antal personer kommer att behöva nyanställas under de kommande åren. En viktig framtidsfråga blir att skapa attraktiva arbetsplatser, för att ha möjlighet att konkurrera om framtida arbetstagare.

Ohälsotalen inom samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter är höga och måste på sikt sänkas. Förvaltningen kommer att genomföra ett antal projekt för att försöka hitta arbetsformer för att sänka ohälsotalen.

NÄMND OCH FÖRVALTNINGSGEMENSAMT

Årets verksamhet

Organisatoriska förändringar har skett under året.

Tjänsteenheten delades i tre separata enheter. Dessutom har bygglovsenheten och planeringsenheten flyttats från samhällsbyggnadsnämndens verksamhetsområde till byggnadsnämnden. Under byggnadsnämnden har en ny förvaltning bildats innehållande bygglovsenheten, planeringsenheten samt stadsingenjörskontoret.

Samhällsbyggnadsnämnden behandlade kommunens planärenden till och med augusti månad. Samhällsbyggnadsnämnden antog under denna period detaljplan för kvarteret Briggen m.m., Vassbotten och detaljplan för del av Niklasberg 1 (röntgenarkiv).

Samhällsbyggnadsnämnden är även kommunens trafiknämnd.

Frågor avseende miljö, estetisk utformning och framkomlighet (tillgänglighet) ges extra tyngd.

Förutom det nämndadministrativa arbetet ansvarar verksamheten för övergripande frågor inom områdena personal, organisation och ekonomi.

Arbetet med att få en likformighet avseende protokoll, skrivelser och ärendehantering i stort har fortsatt under året. Ett förslag är nu på remiss till kommunens nämnder.

Samhällsbyggnadsnämndens kansli har bestått av fem tjänstemän, förutom samhällsbyggnadschefen. En tjänsteman har haft stor del av sitt arbete riktat mot bl.a. fastighetsenheten. Utöver dessa har en person funnits centralt placerad inom förvaltningen. Denna person har arbetat med park/grönstrukturfrågor och ej varit involverad i kansliets övriga arbete.

Målavstämning

Förvaltningsledningen har som mål att arbeta utifrån samhällsbyggnadsnämndens beslut och intentioner. Så har skett efter bästa förmåga.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Nämnd	0	0	0	0
Förvaltningsledning	233	253	236	+13
Förvaltn.övergripande intäkter	43	487	606	+606
S:a intäkter	276	740	842	+619
Nämnd	490	485	506	+42
Förvaltningsledning	2 293	2 341	2 531	+755
Förvaltn.övergripande kostn.	1 360	2 105	2 626	-821
S:a kostnader	4 143	4 931	5 663	-24
Totalt netto	3 867	4 191	4 821	+595

Ekonomisk analys

Dagvattenkostnader, som avser ersättning till VA-verket för olägenheter som skapas av dagvatten från gator/vägar, uppvisar ett överskott, +200 Tkr. Personalförbrukning ger ett ekonomiskt överskott, +200 Tkr. Resterade överskott, i samma storleksordning, kan hänföras till förvaltningsövergripande kostnader. Anslagsbindningsnivåns utfall bidrar därmed till att balansera utfallet i andra delar av verksamheten och till att samhällsbyggnadsnämnden totalt får ett utfall mycket nära budgeterat värde.

GATOR/VÄGAR M.M.

Årets verksamhet

Gatuenheten utför byggande, drift och underhåll av gator, vägar, cykel- och gångvägar samt parkeringsanläggningar. Drift och underhåll delas upp i olika huvudområden; beläggningsunderhåll, vinterväghållning, renhållning, gröna ytor, trafikordningar, trafikljus, dagvattenavledning, parkeringsplatser, gatubelysning och konstbyggnader (broar, toaletter, stödmurar, kajer m.m.).

Skog och natur är en ny verksamhet inom gatuenheten sedan 2004-01-01. Idag ingår tre arbetsledare och 24 personer i enheten varav 16-18 är OSA-anställda och övriga i andra åtgärder. Under våren år 2005 har stora resurser satts in för uppröjning efter stormen "Gudrun". Två naturvårdsprojekt, Halleskogen och Vassbottenviken, har krävt stora arbetsinsatser under året. Syftet med projekten är att nötdjur senare skall kunna beta och hålla landskapet öppet. Enheten sköter även gräsklippning och snöröjning åt cirka 100 privata fastighetsägare (pensionärer), som fått någon form av godkänd hemvård/färdtjänst. Dessutom underhåller och sköter enheten kommunens 19 fornvårdsplatser liksom naturreservat. Under året har även stora områden i Onsjö gallrats och slyröjts. Skog och natur hjälper övriga gatuenheten och andra förvaltningar med rivningar, mindre snickeri- och målningsarbeten.

Gatuenheten har under senare delen av året påbörjat arbetet med att arbeta fram ett miljöledningssystem samtidigt som en intern revision genomförts på kvalitetsledningssystemet, i avsikt att åstadkomma rätt kvalitet på utfört arbete och genom ihärdigt förbättringsarbete bli mer kostnadseffektiva.

Drift- och anläggningssidan har under året färdigställt bostadsområden vid Brinketorp och Katrinedal, etapp 3. Ett bullerplank har satts upp på Katrinedal mot riksväg 45. Hamngatan, delen Residensbron – Sundsgatan har byggts om till gårdsgata och samtidigt har trafikljusen bussprioriterats. Gång- och cykelvägen vid Strandkyrkogården har tagits i bruk. Gropbron är reparerad och klaffen är belagd med ny asfalt. Besiktning har skett av el och maskinell utrustning på broarna. VA-sanering har utförts på Nya vägen. VA-serviser i södra delen av Frändefors har röktestats och metoden har befunnits fungera väl.

Ett antal trafiksäkerhetsåtgärder har utförts under året, bland annat timglashållplatser på Marierovägen och Maskrosvägen. Restadvägen – Brinkevägen har fått farthinder. Bussomstigningsplatsen, Torpa C, har byggts om. En utökning av 30-områden inom kommunen har skett.

Målavstämning

Gator/vägar har som mål att beläggningsunderhållet på gatorna skall motsvara slitaget, för att undvika att kapitalförstöring uppstår. Under år 2005 har målet ej uppnåtts. Ungefär 24 000 m² har belagts med ny asfalt.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Förråd	4 059	4 005	3 199	+743
Adm. gatuenheten	4 058	3 898	3 899	+61
Gator/vägar	1 973	1 844	3 586	-1 172
Övrig verksamhet	732	698	589	+38
Externa arbeten	4 106	3 498	3 977	+3 977
Skog och natur	-	3 687	4 068	+2 247
S:a intäkter	14 928	17 630	19 318	+5 894
Förråd	3 788	4 143	3 549	-953
Adm. gatuenheten	5 492	5 056	5 675	-25
Gator/vägar	29 424	28 457	32 052	+810
Övrig verksamhet	2 396	2 500	1 829	-232
Externa arbeten	3 679	2 961	2 607	-2 607
Skog och natur	-	6 240	6 627	-2 701
S:a kostnader	44 779	49 357	52 339	-5 708
Totalt netto	29 851	31 727	33 021	+186

Ekonomisk analys

Gatuenheten redovisar ett utfall under budgeterat värde, +186 Tkr. Underhållet av gator/vägar redovisar ett utfall utöver budget på cirka -500 Tkr. Av dessa är 400 Tkr ett utökat beläggningsunderhåll. Skog och natur (OSA) redovisar ett underskott i samma storlek som gatuunderhållet. Övriga delar av gatuenheten visar ett underskott på cirka -100 Tkr. Externa arbeten, främst åt ledningsdragande verk, gav ett överskott, +1 300 Tkr.

Jämförelsetal

Jämförelsetal	2003	2004	2005	Förändr. 04-05 %
Kommunala gator, km	170	172	173	+1
GC-vägar, km	60	66	66	0
Underhållsbeläggning, m ²	26 000	18 500	24 000	+30

PARKVERKSAMHET

Årets verksamhet

Verksamheten omfattar viss förnyelse av parkanläggningar, drift och underhåll av parkytor, naturmark, gatuplanteringar och sommarblommor.

Verksamheten delas upp i tio huvudområden; markbeläggningar, gräsytor, buskytor, rabatter, lekplatser, träd, markutrustning, vattenanläggningar, naturmark och sommarblommor.

Årets verksamhet har dominerats av sedvanligt drift- och underhållsarbete. Samtliga lekplatser har genomgått den årliga besiktningen enligt EU-direktiven och ett stort antal lekplatser har rustats upp. En sex meter hög pulkabacke har iordningställt på Sjövallen.

Målavstämning

Parkverksamheten har som mål att minst 85 % av vänersborgarna skall vara nöjda med utformning, blomsterarrangemang och underhåll av parker och grönområden. Detta mål, liksom många andra mål, är inte möjligt att mäta på ett objektivt sätt. Det handlar om kommuninvånarnas subjektiva upplevelser. Målet mäts dels genom inkomna klagomål dels genom insändare i lokalpressen. Dessutom mäts målet genom att SCB (Statistiska Centralbyrån) vart tredje år utför en enkätundersökning, där ett antal invånare får svara på frågor om hur de upplever bland annat utformning och underhåll av kommunens parkområden.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
S:a intäkter	17	8	306	+306
S:a kostnader	6 687	6 694	6 772	-345
Totalt netto	6 670	6 686	6 466	-39

Ekonomisk analys

Parkverksamheten har ett underskott, -39 Tkr. Underskottet är mycket marginellt, men kan hänföras till en något utökad upprepning och slyröjning på naturmark i ytterområdena.

Jämförelsetal

	2003	2004	2005	Förändr. 04-05 %
Parker + naturmark, ha	354	354	354	0

TEKNIK OCH TRAFIK

Årets verksamhet

Enheten deltar i kommunens planarbete och dess verkställighet samt utreder, projekterar och kostnadsberäknar mark- och VA-anläggningar. Avdelningen handlägger anläggningsentreprenader, belysningsfrågor och tillstånd för ledningar i allmän platsmark samt upprättar ledningskartverk för VA och belysning.

Enheten handlägger alla trafikfrågor kopplade till väghållning, fysisk planering, projektering och tillståndsgivning inom samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområde samt bereder ärenden inför nämndens beslut. Dessutom handläggs tillstånd och dispenser från LTF (lokala trafikföreskrifter), ärenden avseende disponering av allmän platsmark, handläggning av parkeringsfrågor samt hantering av skrotbilar.

I ovanstående ärenden lämnas service till allmänheten.

Parkeringsövervakningen utförs av extern entreprenör. Beställarfunktionen för entreprenören samt redovisningen till Vägverket utförs dock fortfarande inom enheten.

Projektet med en anställd trafikinformatör tillsammans med Alingsås, Essunga och Grästorps kommuner samt med Vägverket fortsätter. Uppgiften är att i första hand påverka trafikanterna till ett trafiksäkrare beteende.

Målavstämning

Enhetens verksamhet påverkas och styrs till stor del av utifrån kommande ärenden och uppdrag.

Åtgärder enligt antagen trafikplan för Vänersborgs kommun, såsom 30-områden, åtgärder för en trafiksäkrare miljö, farthinder m.m., har utförts.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Projektering	1 216	1 067	1 162	+79
Trafikplanering/väghållning	12	159	30	+18
Parkeringsövervakning	828	660	582	+220
Samordning trafiksäkerhetsarbete	0	0	0	0
S:a intäkter	2 056	1 886	1 774	+317
Projektering	2 412	2 224	2 176	+531
Trafikplanering/väghållning	1 149	928	1 205	-153
Parkeringsövervakning	498	526	626	-105
Samordning trafiksäkerhetsarbete	26	7	19	+3
S:a kostnader	4 085	3 685	4 026	+276
Totalt netto	2 029	1 799	2 252	+593

Ekonomisk analys

Ett överskott på +593 Tkr redovisas i förhållande till budgeterat värde.

Parkeringsövervakningen gav ett överskott i storleksordningen +115 Tkr. Projekteringsintäkterna hade ett utfall utöver budget med något under +100 Tkr. Resterande del av överskottet härrör sig från kostnadssidan, främst personalkostnader.

FASTIGHETSENHETEN

Årets verksamhet

Fastighetsenheten ansvarar för förvaltning av kommunens fastigheter. Här finns cirka 120 bebyggda fastigheter med en bruksarea om cirka 170 000 m². I stort sett alla hanteras av ABVB (AB Vänersborgsbostäder) som entreprenör. Månatliga förvaltmöten mellan representanter för ABVB och samhällsbyggnadsförvaltningen har hållits. Alla typer av frågeställningar har diskuterats, dock med tyngdpunkt på underhållsbehov och investeringar samt prioriteringar bland dessa. Prioriteringarna har gjorts i samarbete med fastighetsutskottet.

Verksamheten består även av förvaltning av kommunens lant- och skogsegendomar. Här finns fiskevårdsområdesförening, vägföreningar, offentliga toaletter, koloniområden, arrenden och jakträttsavtal. Skogsbruket är certifierat enligt FSC (Forest Stewardship Council) och PEFC (Pan European Forest Certification Council) och till grund för åtgärder ligger en digital skogsbruksplan, som löpande uppdateras efter utförda arbeten och planeringar. Från Skogsvårdsstyrelsen har ett arbetslag varit igång med röjning och plantering i kommunens skogar. Denna typ av åtgärder belastar resultatet på kort sikt, men är nödvändig för att skogen skall utvecklas och ge bra avkastning i framtiden. Stormen i början på året gjorde en del skada i kommunens skogar. Ett par mindre granbestånd blåste ner, men mest handlade det om enstaka träd, där spridningen gjort att det tagit tid att åtgärda.

Enheten svarar även för handläggning av bostadsanpassningsbidrag och ärenden om kommunal borgen. Under året uppgick antal ärenden till cirka 320 stycken, och kostnaden för dessa rymdes inte i budgeten för bostadsanpassningar.

Köp och försäljning av fastigheter hör till enhetens verksamhet. Under året har bruksbostäderna i Vargön efter en planändring kunnat säljas. Del av Holmängen 1:1 i kvarteret Ingenjören på Holmängen har sålts och för befintliga ledningar har avtalats om ledningsrätt. Dessutom har 33 tomter för enbostadshus sålts.

Granåsskolans om- och tillbyggnad färdigställdes till höstterminens start. Kulturförskolan i kvarteret Hönan har blivit tillbyggd med hyrda byggmoduler. Gruppboendet i kvarteret Bagarstugan 2, Flottningsgatan, har drabbats av en svår vattenskada med följd att alla golv behövs tas bort och även en del av materialet upp på väggarna. Åtgärder för återställande och samtidig om- och tillbyggnad har påbörjats.

Målavstämning

Bland målen kan nämnas nedanstående övergripande:

De av kommunen ägda byggnaderna med tillhörande markanläggningar skall underhållas enligt upprättade planer för underhåll så att dessas goda bestånd och värde behålls.

Kommunens skogar skall skötas så att de är en tillgång för medborgarna för rekreation och friluftsliv samtidigt som skogsbruket är långsiktigt och ekonomiskt hållbart och den biologiska mångfalden bevaras.

Målet om underhåll av byggnader har inte helt kunnat uppfyllas, då resurser saknas i förhållande till planer. I övrigt anses målen för år 2005 uppfyllda.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Bostadsanpassningsbidrag	0	8	0	0
Kommunfastigheter	96 121	91 077	100 703	+4 343
Skogar och arrenden	3 152	3 019	3 413	+652
Fastigheter, egen förvaltning	1 942	1 455	1 456	-392
S:a intäkter	101 215	95 559	105 572	+4 603
Bostadsanpassningsbidrag	2 683	3 574	3 725	-1 721
Exploatering	-	-	1 697	+218
Kommunfastigheter	93 167	89 183	99 828	-3 588
Skogar och arrenden	3 805	2 913	3 641	-1 009
Fastigheter, egen förvaltning	6 198	5 626	4 922	+1 377
S:a kostnader	105 853	101 296	113 813	-4 723
Totalt netto	4 638	5 737	8 241	-120

Ekonomisk analys

Fastighetsenheten har en bruttoomslutning på cirka 100 000 Tkr och uppvisar ett utfall på -120 Tkr.

Kostnaderna för bostadsanpassningsbidragen har under flera år ökat. Under år 2005 var kostnaderna 1 721 Tkr över budget.

Det planerade underhållet har inte kunnat genomföras, vilket medför ökad risk för akuta åtgärder och på sikt hotas byggnaders goda bestånd och värde.

Jämförelsetal

	2003	2004	2005	Förändr. 04-05 %
Reglerings-/saneringsfastigheter:				
Antal fastigheter	9	9	9	0
Uthyringsenheter	15	13	13	0
därav lägenheter	5	5	8	0
lokaler	10	8	8	0
lägenhets- och lokalyta, m ²	1 298	948	948	0
Bostadsfastigheter	11	11	9	-18
Uthyringsenheter	24	24	20	-17
därav lägenheter	19	19	15	-21
lokaler	5	5	5	0
			1	
lägenhets- och lokalarea, m ²	1 927	1 927	637	-15
Antal koloniträdgårdar:				
Holmängen	37	37	37	0
Kyrkängen	18	18	18	0
Antal odlingslotter:				
Holmängen	21	21	21	0
Kyrkängen	38	38	38	0
Katrinedal	19	19	19	0
Vargön	16	16	16	0
Onsjö	31	31	31	0
Antal arrenden avseende lantegendomar/markreserv:				
Jordbruksarrenden	29	29	28	-3
Anläggningsarrenden	33	35	34	-3
Lägenhetsarrenden	42	42	37	-12
Bostadsarrenden	18	18	17	-6
Upplåtelser	36	36	36	0
Jaktarrenden	12	12	11	-8
Koloniföreningar	3	3	3	0
Koloniträdgårdar	55	55	55	0
Odlingslotter	125	125	125	0

SERVICEENHETEN

Årets verksamhet

Teleservice samarbetar med IT-enheten i form av en gemensam IT/telefonigrupp, där frågor om fiberdragningar och IP-telefoni diskuteras. Kommunen har deltagit i statskontorets upphandling av telefonitjänster, både för fast telefoni och mobiltelefoni. Avtalen tecknas av Uddevalla kommun för ett 20-tal kommuner och Vänersborg tecknar hängavtal med TeliaSonera. Personalen har deltagit i användarträffar under året.

Receptionens arbete med konferensverksamhet har ökat. I receptionen sker bokning av bilar, lokaler, tågbiljetter samt utrustning. Bilpoolens 28 bilar har körts sammanlagt drygt 43 000 mil. Bokning av alla tjänster kan idag göras av alla användare i kommunens administrativa nät, vilket ökat antalet användare utanför kommunhuset. 30 % av bokningarna i bilpoolen görs av dessa användare. Kostnaden för att presenteras i Eniros och Lokaldelens kataloger har ökat, men vikten av att så många som möjligt av kommunens direktnummer presenteras i dessa kataloger anses överväga.

Tryckeriservice har fortsatt arbetat med komplettering och utbyte av kopieringsapparater och övrig utrustning under år 2005. Antalet producerade kopior har uppgått till 2 350 000. Jämfört med budget är detta en minskning med cirka 450 000 kopior och beror på att nya kopiatorer installerats på förvaltningarna. Kopiekostnaden är låg jämfört med motsvarande verksamhet i våra grannkommuner, varför en ökning av kopiepriset bör genomföras under år 2006. Största kunder är kommunfullmäktige och kommunstyrelsen.

Verksamhetsservice har under år 2005 utökats genom att vaktmästare från äldreomsorgen och gymnasieförvaltningen numera ingår i serviceenheten. Samarbetet med AB Vänersborgsbostäder (ABVB) avseende fastighetsskötararbete inom skola och barnomsorg har fortsatt. Åtagandet innebär att tjänsteenheten utför viss fastighetsskötsel åt ABVB.

Antalet objekt där vaktmästare är engagerade har ökat marginellt under året. Posthanteringen har minskat genom att fler enheter önskar postgång färre antal gånger per vecka än tidigare. Förändring har också skett genom att avtalet med Mediapoolen har ökat hanteringen av böcker och AV-utrustning till skolorna. Ökningen av konferensverksamheten i kommunhuset har krävt resurser i form av service och teknik.

Administrationn av socialförvaltningens leasade fordon utförs av serviceenheten, vilket innebär fakturahantering, hantering av körjournaler och uppföljning av kostnader för förvaltningens cirka 65 bilar. Enheten sköter också viss ekonomisk administration åt kost- och städenheterna.

Målavstämning

Serviceenheten har som mål att åt kommunens enheter producera tjänster, som är konkurrenskraftiga i kvalitet och pris. Enheten skall på sikt vara intäktfinansierad direkt av respektive kund. Enhetens totala omslutning var 25 447 Tkr. Kommunbidraget utgjordes av 1 424 Tkr. Det kan konstateras att enheten finansieras till cirka 95 % av intäkter från kunderna.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Administration	4 944	5 351	6 641	+1 336
Tryckeri	1 083	1 066	910	-83
Verksamhetsservice	6 596	6 711	8 862	-290
Teleservice	6 439	6 735	6 959	-121
S:a intäkter	19 062	19 863	23 372	+842
Administration	5 526	5 948	7 596	-1 367
Tryckeriservice	1 169	1 115	995	-2
Verksamhetsservice	6 849	6 935	8 981	+171
Teleservice	7 698	7 514	7 856	-276
S:a kostnader	21 242	21 512	25 428	-1 474
Totalt netto	2 180	1 649	2 056	-632

Jämförelsetal

	2003	2004	2005	Förändring 04-05 %
Vaktmästarservice, antal timmar	26 372	24 300	28 120	+16
Tryckeriservice, antal kopior	3 125 000	3 031 000	2 250 000	-26

Ekonomisk analys

Serviceenheten uppvisar ett underskott i storleksordningen -632 Tkr.

Tryckeriet redovisar ett underskott något under -100 Tkr, då färre kopior än beräknats tryckts under året. Bl.a. minskar tryckningen av blanketter, då dessa numera finns digitalt.

Vaktmästeriets underskott är något över -100 Tkr. Personal övertogs från socialförvaltningen och gymnasieförvaltningen. Enheten har ännu ej kunnat tillgodogöra sig några samordningsvinster.

Resterande del av underskottet härrör sig från telefonin.

STÄDENHETEN

Årets verksamhet

När den nya organisationen inom samhällsbyggnadsförvaltningen trädde i kraft den 1 januari 2005 ändrade städservice namn till stadenheten. I samband med omorganisationen övertogs åtta nya medarbetare, totalt sex helårsarbetare, från socialförvaltningen. Från barn- och ungdomsförvaltningen övertogs sex personer, totalt 4,59 helårsanställda.

Stadenheten är en verksamhet som ombesörjer städning av stora delar av kommunens skolor, förskolor, förvaltningsbyggnader m.m. Städytan är 115 500 kvm. Extra städning förekommer i form av storstäd, flyttstäd, byggstäd, allergistäd, golvvårdsbehandlingar, fönstertvätt m.m.

Från och med den 15 augusti startades ett resursteam, bestående av två personer, som i första hand täcker upp korttidsfrånvaro. Timanställda vikarier har även utnyttjats för att täcka behovet vid sjukfrånvaro. Fram till den 1 juli vakanshölls alla lediga tjänster, för att en översyn skulle kunna genomföras för att tillgodose önskemålen om ökad sysselsättningsgrad. Sju nya kombinationstjänster skapades. Kvalitetssäkringsarbete har även påbörjats under året.

Produktionen har ökat med drygt 5 600 timmar jämfört med föregående år och utgör totalt cirka 82 000 timmar. Ökningen beror till stor del på övertagande av nya objekt, framför allt från socialförvaltningen och barn- och ungdomsförvaltningen.

Målavstämning

Målet är att erbjuda tjänster, som är konkurrenskraftiga avseende pris och kvalitet. Verksamheten finansieras helt av intäkter från kunderna. Målet kan sägas vara uppfyllt.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
S:a intäkter	12 978	12 959	15 687	-685
S:a kostnader	11 867	12 424	15 580	+812
Totalt netto	1 111	535	107	+127

Jämförelsetal

	2003	2004	2005	Förändring 04-05 %
Städservice, daglig städning, m ²	94 200	95 500	115 500	+21

Ekonomisk analys

Verksamhetens utfall för år 2005 utgörs av ett överskott med +127 Tkr. Överskottet beror till stor del på utförda städningar av engångskaraktär.

KOSTENHETEN

Årets verksamhet

I januari verkställdes en organisationsförändring. Kostservice blev en egen enhet och bytte namn till kostenheten, där måltidsproduktionen för både skolor och äldreomsorg samlades. 40 personer övertogs från socialförvaltningen. Kostenheten delades upp i fyra områden, där en enhetschef ansvarar för var sitt område.

Verksamheten utgjordes av lunchproduktion till kommunens grund- och gymnasieskolor, en privat skola, sju förskolor, resurscentrum, råvarudistribution till elva fritids, måltidsproduktion till kommunens äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade samt måltider för personer i eget boende.

Antalet tillsvidareanställda var 108 personer eller 88 årsarbetare.

Verksamheten har präglats av stor återhållsamhet ekonomiskt, då avtalen med kunderna/förvaltningarna var mycket lågt räknade.

De totala inköpen av ekologiska livsmedel var 111 Tkr, vilket motsvarar 0,6 % av livsmedelskostnaden för året. År 2005 låg nivån på 2,4 %. På grund av att gymnasieförvaltningen begärt kostnadsminskning upphörde inköpen av ekologisk mjölk till gymnasier under våren. Denna sparåtgärd genomfördes redan under år 2004 för barn- och ungdomsförvaltningens räkning.

Av 5 942 inskrivna elever är 1 066 dietkoster, vilket motsvarar 17,9 %. Av dessa är 584 allergikoster, 67 vegetarianer, 85 minus kött, 9 veganer, 309 muslimer samt 12 diabetes.

Målavstämning

Målet är att producera tjänster, som är konkurrenskraftiga i kvalitet och pris, och att verksamheten finansieras av intäkterna från kunderna. Målet kan sägas vara uppfyllt.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
S:a intäkter	23 628	24 502	45 295	-676
S:a kostnader	23 386	24 405	45 265	+706
Totalt netto	242	97	30	+30

Jämförelsetal

	2003	2004	2005	Förändring 04-05 %
Kostservice, serverade portioner	902 548	980 849	1 135 162	+16

Ekonomisk analys

Verksamhetens omslutning under året var 45 265 Tkr och redovisar totalt ett överskott med +30 Tkr (0,07 % av omslutningen).

Försäljning av 13 057 fler måltider har påverkat resultatet positivt. En rationalisering i köket vid Ringhems äldreboende, där en heltidstjänst togs bort från den 1 augusti, påverkade också resultatet, liksom den gynn-samma övriga försäljningen. Transporter och tvättjänster uppvisar ett underskott mot budget.

VA-VERKET

Årets verksamhet

VA-verket ombesörjer vatten- och avloppsförsörjningen inom kommunens tätorter. Cirka 30 000 personer är anslutna till VA-ledningsnätet.

Produktionen av dricksvatten till Vänersborg, Båberg, Grunnebo, Väne-Ryr samt cirka 55 % av Vargön ombesörjs vid vattenverket Skräcklan i Vänersborg. Vattenverket Hästevadet i Vargön levererar resterande cirka 45 % av vattenbehovet i Vargön. För att säkerställa vattentillgången till samtliga abonnenter i ovanstående tätorter finns tre högreservoarer och sju tryckstegringsstationer. Högreservoaren vid Kungsgatan är ej i drift och ett överlåtande pågår för att kunna nyttiggöra byggnaden till andra ändamål. Avloppsvattnet från ovanstående tätorter renas vid avloppsreningsverket Holmängen i Vänersborg. Intrimning av kvävesteget har pågått under året, men med TRAAB:s belastning på verket har kvävereningen ej uppnått de riktvärden som gäller. För transport av avloppsvattnet till Holmängen finns 35 avloppspumpstationer.

Vatten- och avloppsförsörjningen i Hol ombesörjs genom avtal med Trollhättans Stad. Trollhättan levererar dricksvatten samt tar emot avloppsvatten vid kommungränsen. I ledningsnätet finns en avloppspumpstation.

För VA-försörjningen i Frändefors finns ett vattentorn samt tre avloppspumpstationer. Dricksvatten för Frändefors distribueras från Brålanda via en tryckstegringsstation vid Nuntorp. Avloppsvattnet pumpas till Brålanda avloppsreningsverk.

VA-försörjningen i Brålanda ombesörjs via två vattenverk (ett grundvattenverk och ett ytvattenverk), en högreservoar, tre avloppspumpstationer och ett avloppsreningsverk. Källebergs vattenverk är nu i drift. Där tas bekämpningsmedel bort och där sker en minskning av nitrathalten.

VA-verkets laboratorium samt vattenmätarverkstaden har, efter tillsyn från SWEDAC, erhållit fortsatt ackreditering som kontrollorgan.

Under hösten uppkom en stor, svårlokaliserad läcka i Båberg. Denna händelse beräknas ha gett en förlust av cirka 50 000 m³.

Under året har desinfektionsmetod bytts på dricksvattnet vid Skräcklan, från hypoklorit till klordioxid. Orsaken till bytet är att få ett mer välsmakande vatten samt ett vatten som är mindre känsligt för smakstötter.

Till VA-verket hör även ledningsnätet. Nätets totala längd är cirka 55 mil ledningar. Skötsel samt tillsyn utförs av gatuenheten.

Målavstämning

VA-verkets mål inriktar sig på att tillhandahålla abonnenterna dricksvatten med stor leveranssäkerhet och jämn och hög kvalitet enligt Livsmedelsverkets normer. Under året deltog VA-verket i tävlingen "Sveriges godaste kranvatten", vilket resulterade i en delad 5:e plats i distriktstävlingen i Skövde. Avseende avloppsvattnet skall de miljövårdande myndigheternas krav uppfyllas. Målen får i princip anses vara uppfyllda med undantag av kvävereduktionen vid Holmängens reningsverk.

Resultaträkning

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Verksamhetens intäkter	39 316	39 194	39 787	-604
Verksamhetens kostnader	-30 310	-29 120	-29 857	-160
Netto	9 006	10 074	9 930	-764
Räntenetto	-4 490	-3 561	-3 112	+1091
Avskrivningar	-6 300	-6 481	-6 587	-96
Årets resultat	-1 784	+32	+231	+995

Balansräkning

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Anläggningstillgångar	95 085	89 259	89 920	-9 387
Omsättningstillgångar	58	132	279	-3 721
Summa tillgångar	95 143	89 391	90 199	-13 108
Eget kapital	8 041	8 073	8 305	+1 520
Långfristiga skulder	84 747	78 147	71 547	+19 935
Kortfristiga skulder	2 355	3 171	10 347	-8 347
Summa skulder och EK	95 143	89 391	90 199	+13 108

Ekonomisk analys

Inför år 2005 beslöt kommunfullmäktige att VA-taxan skulle höjas med 2 %.

Årets resultat ger ett överskott på 231 Tkr, vilket innebär att inkomster och utgifter i stort sett är i balans. Intäkter och övriga kostnader redovisar ett underskott. Detta kompenseras av ett överskott avseende kapital-kostnader.

Den långfristiga skulden till kommunens internbank uppgick vid årets slut till 71 547 Tkr.

Jämförelsetal

	2003	2004	2005	Förändr. 04-05 %
Debiterad kvantitet renvatten, 1000-tal m ³	2 364	2 291	2 308	+1
Beräknat svinn, %	27	26	30	+15
Debiterad kvantitet spillvatten, 1000-tal m ³	2 304	2 345	2 805	+20
Verklig renad spillvattenmängd, 1000-tal m ³	4 437	5 399	5 079	-6

Nyckeltal uppdelat på distrikt

Debiterat renvatten, m ³	2003	2004	2005	Förändring 04-05 %
Vänersborg	1 694 403	1 644 329	1 703 154	+4
Vargön	333 719	328 175	319 754	-3
Frändefors	39 712	50 294	38 971	-23
Brålanda	296 623	267 926	246 740	-8
Totalt	2 364 457	2 290 724	2 308 619	+1

Debiterat avloppsvatten, m ³	2003	2004	2005	Förändring 04-05 %
Vänersborg	1 701 598	1 728 349	1 762 202	+2
Vargön	335 900	336 197	336 312	-
Frändefors	37 904	37 169	36 868	-1
Brålanda	228 936	243 604	229 038	-6
Totalt	2 304 338	2 345 319	2 805 091	-5

Renad mängd avloppsvatten, m ³	2003	2004	2005	Förändring 04-05 %
Holmängen	3 948 715	4 899 669	4 675 170	-5
Brålanda	488 300	499 133	404 144	-19
Frändefors	-	-	-	-
Totalt	4 437 015	5 398 802	5 079 314	-6

Taxan för 2005 har varit	rörlig avgift renvatten	4,48 kr/m ³
(priser exkl moms)	rörlig avgift avlopp	7,00 kr/m ³
	Summa	11,48 kr/m³

RENHÅLLNINGSVERKET

Årets verksamhet

Renhållningsverket ansvarar för insamling av hushållsavfall samt fungerar som entreprenör när det gäller insamling av återvinningsbart material.

För insamling av återvinningsbart material enligt producentansvaret finns 27 återvinningsstationer utplacerade inom kommunen. Miljöstationer finns i Brålanda, Vänersborg och Vargön. Återvinningscentralen vid Nygatan har fortsatt vara högt frekventerad.

Målavstämning

Renhållningsverket skall följa de nationella och övergripande mål, som beslutats av riksdagen, samt de regionala och lokala mål, som är upptagna i "Miljöstrategi inför 2000-talet" och i kommunens avfallsplan.

I kommunens avfallsplan framgår bl a att avfallsmängden till deponi kontinuerligt skall minska, att avfallens innehåll av miljöförstörande ämnen skall minska samt hur ett slutligt omhändertagande av allt avfall skall göras. Det kan konstateras att mängden hushållssopor har minskat i förhållande till år 2004.

Resultaträkning

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Verksamhetens intäkter	18 158	20 087	21 303	-602
Verksamhetens kostnader	-17 456	-20 167	-20 382	+842
Netto	702	-80	921	+240
Räntenetto	-111	-303	-109	-9
Avskrivningar	-946	-993	-1 256	-675
Årets resultat	-355	-1 376	-444	-684

Balansräkning

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Anläggningstillgångar	7 123	6 676	6 746	-969
Omsättningstillgångar	10	0	26	-574
Summa tillgångar	7 133	6 676	6 772	-1 543
Eget kapital	4 816	3 440	2 996	+2175
Långfristiga skulder	0	0	0	0
Kortfristiga skulder	2 317	3 236	3 776	-632
Summa skulder och EK	7 133	6 676	6 772	+1543

Ekonomisk analys

Renhållningsverket redovisar en negativ förändring av eget kapital till ett belopp av 444 Tkr. Underskottet är framför allt hänförligt till ökade tippavgifter. Dessa har ökat med drygt 9 % i förhållande till år 2004.

Jämförelsetal

Jämförelsetal Ton	2003	2004	2005	Förändr. 04-05 %
Hushållsavfall	6 601	6 880	6 774	-2
Papper	1 727	1 736	2 069	+19
Glas	676	594	608	+2
Kartong och wellpapp	734	724	731	+1
Metallförpackningar	106	107	117	+9
Plastförpackningar	105	136	177	+30
Farligt avfall	-	-	-	
		10	10	
Totalt antal ton	9 949	177	476	+3

INVESTERINGAR

Tkr	Inv.plan 2005	Årets resultat	Budget- Differens
Gator/vägar m.m.	25 600	12 089	+13 511
Park	900	250	+650
Fastighetsförvaltning	66 700	31 481	+35 219
Kost-/städ-/serviceenhet	1 300	667	+633
Renhållningsverk	900	872	+28
VA-verk	9 100	2 623	+6 477
Exploatering	-300	-4 399	+4 099
Summa	+104 200	43 583	+60 617

Gator/vägar m.m.

Följande större investeringar kan nämnas:

Ombyggnad av Hamngatan till gårdsgata, 4 068 Tkr, som kommer att slutföras under år 2006. Busstrafiken flyttas från Hamngatan. I samband med detta görs en bussprioritering av trafikljusen för att underlätta kollektivtrafikens framkomlighet.

GC-väg mellan Strandkyrkogården och vattnet har i princip färdigställts, årets kostnad 1 938 Tkr. Tidigare kostnader uppgår till 297 Tkr.

På Marierovägen (etapp 4) har VA-arbeten och beläggningsarbeten utförts till ett belopp av 1 810 Tkr.

Äsperedsvägen, byggande av GC-väg, 503 Tkr.

Park

Investeringarna har varit låga under året. Största posten är arbeten längs Storgatan, 185 Tkr.

Fastighetsförvaltning

Granåsskolan i Vargön har färdigställts och tagits i bruk från höstterminen 2005, årets investering 23 451 Tkr. totalkostnad, 34 939 Tkr.

Projektering har påbörjats avseende Rånnums skola i Vargön samt Solängens äldreboende, tillsammans 1 461 Tkr.

Städ/kost/serviceenheterna

Årets investering är 667 Tkr. Kostnaden är tämligen jämnt fördelad mellan städ- och kostenheterna och avser maskinell utrustning.

Renhållningsverket

Årets investering belöper på 872 Tkr. En lastmaskin är inköpt till återvinningscentralen på Nygatan, 665 Tkr. Resterande avser sopkärl/containers.

VA-verket

Byggandet av ny råvattenledning till Skräcklans reningsverk har påbörjats, 259 Tkr.

Ringgatans pumpstation har fått ny överbyggnad, 70 Tkr.

Resterande belopp är ledningsunderhåll.

Exploatering

Här återfinns kostnader för vägbyggnad och VA-anläggningar inom de områden som har exploaterats.

På intäktsidan finns intäkter för VA-anslutningar och framför allt försäljning av tomter.

Kvarvarande 10 tomter på Brinketorp såldes under året. Totalt innefattar området 13 tomter. På Katrinedal, etapp 3, såldes 11 tomter, vilket gör att etappen i stort sett är slutsåld. På de tidigare etapperna på Katrinedal har tre tomter sålts. Inom Skogen-Onsjö, som är ett äldre exploateringsområde, har ytterligare två tomter kunnat frigöras, vilka också sålts under året.

BYGGNADSNÄMNDEN

Ordförande: Kate Giaever (s)

Vice ordförande: Ragnar Sandberg (m)

Stadsingenjörskontoret: Stadsingenjör Anders Wiksten

Byggnadsförvaltningen: Tf byggnadschef Stefan Karlsson Öhrlings/ Lars Rudström

ORDFÖRANDENS KOMMENTAR

2005 har varit ett år fullt av förändringar och extraordinära händelser. En organisationsutredning genomfördes i början av året som resulterade i en ny förvaltning den 1 september, som i sin tur innebar att byggnadsnämnden fick nya verksamheter som bygglov och planeringsverksamhet till sig. Under den resans gång hann mycket att hända. Personal slutade och frampå vårkanten stod vi helt utan egna bygglovshandläggare. Nämnden fick extrainkallas för att ge ordföranden delegation att skriva under beslut för att kunna hålla verksamheten rullande.

Konsulter och ny personal har rekryterats. Nämnden har utökats med två nya ledamöter och lika många ersättare. Samtidigt som nya rutiner tagits fram för personalen har även nämnden utbildats. En gemensam studieresa för förtroendevalda och tjänstemän genomfördes under hösten.

Byggnadsnämnden antog i september ett målprogram som ska vara vägledande för vår verksamhet där stor vikt lagts vid service för medborgaren.

Förutom detta har det varit ett stort allmänintresse i frågor som egensotning, rivningslov av Strömsborg samt etablering av en lågprishandel.

Allt detta har bidragit till att budgeten kraftigt avvikit från det normala, men året har verkligen inte varit normalt. Från att ha gått in i 2005 med svaghet och förtvivlan går vi ur 2005 oerhört starka och med stor tillförsikt inför framtiden.

Kate Giaever

Ordförande

ÅRETS RESULTAT

Resultaträkning	Utfall	Utfall	Utfall	Budget-
Mkr	2003	2004	2005	differens 2005
Verksamhetens intäkter	3,4	3,3	5,8	+0,6
Nämndens kostnader	0,3	0,2	1,4	-1,0
Verksamhetens kostnader	7,6	6,9	14,1	-0,8
Summa kostnader	7,9	7,1	15,5	-1,8
Nettokostnader	4,5	3,8	9,7	-1,2

Ekonomisk analys

Byggnadsnämndens budget omfattar anslag för politiker och budget för stadsingenjörskontoret samt från och med den 1 september även plan- och bygglovverksamheten. Utfall i resultaträkningen för 2005 omfattar plan- och bygglovsverksamheterna som fram till 1 september organisatoriskt lydde under samhällsbyggnadsnämnden och från den 1 september tillförts byggnadsnämndens ansvar.

Omorganisationen har varit sanktionerad och initierad av kommunens ledning, varvid de ekonomiska effekterna varit väl förankrade. Konsulttjänster har anlåtats för att dels klara verksamheten och dels leda förändringsarbetet. Bl.a. har två personer vikarierat som stadsarkitekt under året, en person som bygglovsingenjör och en som handläggare för energirådgivning och skyddsrumsårenden. Två konsulter har anlåtats, en för att utreda och ta fram förslag på ny organisation och en för att arbeta med genomförande och införande av handläggningsrutiner samt arbetsledning för såväl bygglovsenheten som den nya förvaltningen. Kostnader för

anlitande av konsulttjänster är att ses som extraordinära och av engångstyp. Detta har medfört att bokslutet för 2005 visar på ett kraftigt underskott. Revisorerna har hållits informerade om förändringsarbetet. Områdena fysisk planering, lantmäteri, kartor och mätning redovisar ett positivt resultat mot budget.

Tkr	2003		2004		2005		Netto	Budget-differens
	Utfall netto	Budget-differens	Utfall netto	Budget-differens	Intäkt	Kostnad		
Nämnd & administration	325	-83	247	+95	0	1 381	1 381	-1 031
Lantmäteri, kartor o mätning	4 197	+163	3 464	+1 050	3 371	7 758	4 387	+297
Fysisk planering	2 137	+1 081	2 344	+921	697	2 250	1 553	+1 060
Bygglov	303	+374	135	+582	1 765	4 085	2 320	-1 573
Summa	6 962	+1 535	6 190	+2 648	5 833	15 474	9 641	-1 247

Årets verksamhet

Byggnadsnämnden

Under hösten har rutiner för byggnadsnämnden förändrats i syfte att öka nämndens effektivitet. Mallar för ärenden, bättre underlag m.m. har lett till att nämnden nu är effektivare vid sina sammanträden.

För att samordna utbyggnad och exploatering har två nämndövergripande grupper bildats – en politisk grupp bestående av presidierna i kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden och byggnadsnämnden samt en tjänstemannagrupp.

Fysisk planering

Arbetet med en ny översiktsplan har präglat förvaltningens arbete. Ett förslag till översiktsplan har skickats för samråd i december 2005.

Byggnadsförvaltningen har slutfört arbetet med detaljplaner för kvarteret Briggen, del av Niklasberg 1 (röntgenarkiv), del av Hagaparken (bl.a. handel) och Södra Nabbensberg etapp 2 (småhus). Arbetet med detaljplaner för Södra Nabbensberg etapp 1, Gamla vägen och Klinik vid Restad har fortsatt. Ett detaljplaneprogram har upprättats för Fisktorget.

Under året har arbetet inletts med detaljplaner för småhus i kvarteret Bonden, kvarteret Urberget, vid Restad och Blåsut 1:14, samt för en drivmedelsstation vid Petersbergsvägen och kvarteret Riksbanken.

Arbetet med en detaljplan för del av Nordkroksvägen har avbrutits.

Bygglov

Tre rekryteringar under hösten har ersatt tidigare medarbetare, som slutat under våren. Under en stor del av året har verksamheten varit beroende av tjänster anlitade av konsulter. En ökad ärendeingång och organisationsförändringens genomförande, tillsammans med att all tekniskt handläggande personal slutat, har påverkat servicen till allmänheten på ett negativt sätt med långa handläggningstider.

De förändringar som skett har stärkt både nämnden och förvaltningen. Tillförsikten inför framtiden är stor.

Lantmäteri

Antalet diarietförda lantmåteriförrättningar under året är rekordstort. Rådande personalsituation har gjort att balansmålet inte uppfyllts. Arbetet med kartplan har av samma skäl inte hunnits med. I övrigt är målen i huvudsak uppfyllda.

Kartor och mätning

Arbete med registerkartbasen har genomförts och avslutats beträffande fastighetsgränser. Avtal har träffats med Lantmäteriverket avseende uppbyggnad, ajourhållning och nyttjande av nationell digital registerkarta (NDRK).

Arkivprojektet har fortsatt med skanning av kartor och handlingar inom EU-projektet "Lokalhistoria Kartan".

Målavstämning

På grund av alla extraordinära händelser har nämndens mål inte kunnat nås fullt ut.

Jämförelsetal

Bygglovsärenden har under 2005 ökat med 21 % jämfört med 2004, vilket tillsammans med redovisning av ökat antal nybyggnadskartor pekar på att byggandet tagit fart i kommunen.

Det ökade antalet nybyggnadskartor är ett resultat av den stora försäljning av tomter som varit under 2005 både på Katriendal och på Brinketorp.

	2003	2004	2005	Förändr. 04/05 %
Bygglovsärenden, antal	518	464	561	+21
Förhandsbesked, antal	21	21	19	-1
Tillståndsärenden, antal	6	24	16	-30
Hissdispenser, antal	0	0	0	0
Funktionskontroll, ventilationsbesiktning OVK, antal	107	94	82	-13
<i>Summa</i>	<i>652</i>	<i>603</i>	<i>678</i>	<i>+12</i>
Bygglov nya en-/tvåvåningshus (lgh), antal	16	22	39	+9
Nya flerbostadshus (lgh), antal	0	0	0	0
Om- och tillbyggnader av bostäder, antal	85	83	71	-14
Nya kontors-/industribyggnader, affärs-/kontorshus, antal	0	0	1	
Industribyggnader, antal	1	1	2	+100
Om- och tillbyggnader av skollokaler, antal	2	2	4	+100
<i>Summa</i>	<i>104</i>	<i>108</i>	<i>117</i>	<i>+8</i>
Grundkartor, antal	8	5	5	0
Nybyggnadskartor, antal	41	29	59	+103
Husutsättningar, antal	24	25	30	+20
Lantmäteriförrättningar, antal	65	58	64	+10
Fastighetsregistreringar, antal	77	54	77	+43

Investeringar

Tkr	Investerings- plan 2005	Årets resultat	Differens
Inventarier	194	155	39
Fotogrammetrisk karta	700	99	601
Informationskarta	100	174	-74
Summa	994	428	566

Takten i arbetet med den fotogrammetriska kartan är låg, varför investeringsanslaget har förbrukats endast till viss del. Arbetet med informationskartan är slutfört.

Framtidsutsikter

Nämnden kommer under 2006 att satsa på stadsmiljöfrågor och att ompröva detaljplaner för att se över regleringar. Målsättningen är också att förbättra service och dialog med företagare och allmänhet.

Struktureringen av förvaltningens arbete med anledning av omorganisationen kommer att fortsätta.

SOCIALNÄMNDEN

Ordförande: Lennart Niklasson (s)
Vice ordförande: Gunnar Lidell (m)
Socialchef: Sture Johansson

ORDFÖRANDENS KOMMENTAR

Tack alla ni som gjort det möjligt för socialnämnden att ha ordning på kostnader och intäkter för andra året i följd. Tack till alla anställda för det utmärkta arbete som ni lagt ned under 2005. Under 2005 har socialnämnden beslutat i frågor som alkoholpolitiskt program, Solängens ombyggnad, förlängt avtalet med Carema omsorg i Brålanda, öppnat familjecentralen Sirius, motverkat behovet av försörjningsstöd, nytt boende i Vargön för funktionshindrade, kvalitetssäkring i vård och omsorg och en hel del andra frågor. Jag vill också rikta ett stort tack till alla förtroendevalda i socialnämnden.

Lennart Niklasson
Ordförande

ÅRETS RESULTAT

	Utf all	Ut- fall	Utf all	Budget- diff. 2005
Resultaträkning	20	200	20	
Mkr	03	4	05	
Summa intäkter	16	168,	13	+19,4
Personalkostnader	41	424,	42	-0,3
Omkostnader	23	237,	23	-18,9
Ränta	0,	0,8	0,	0,0
Avskrivning	3,	3,2	2,	0,5
Summa kostnader	65	655,	66	-18,7
Nettokostnader	49	497,	52	+0,7

Övergripande årets verksamhet och ekonomisk analys

Socialnämnden redovisar ett överskott på +0,7 Mkr. Nämnden erhöll inför året utökade anslag med totalt 7,25 Mkr, varav 7,0 Mkr till individ- och familjeomsorgen samt 0,25 Mkr till oförändrad färdtjänsttaxa. Därutöver erhöll nämnden ett utjämningsbidrag inom LSS om 15,9 Mkr, i form av ett tillfälligt ramanslag.

Överföring av kostpersonal till annan förvaltning förklarar den låga ökningstakten inom personalkostnader. De stora avvikelserna på intäkter/omkostnader, beror på att budgeten ej anpassats till genomförda förändringar.

Liksom föregående år har arbetet att komma till rätta med obalanserna i nämndens ekonomi varit en uppgift även under 2005. Förutom nämndens tidigare åtgärdsprogram fattades beslut om nya åtgärder i juni 2005 för att komma till rätta med ekonomin.

Samtliga avdelningar har lyckats anpassa verksamheten till givna ramar, vilket har varit en förutsättning för en budget i balans. Till skillnad mot 2004 innehåller bokslutet inga överskott för ej påbörjad verksamhet.

Under senare delen av året ökade volymen inom hemvården, framförallt i Brålanda. En av orsakerna kan vara den omfattande platsreduktionen inom äldreomsorgen

Ökningen av försörjningsstödet 2004 har bromsats upp under 2005. Kostnaderna ligger nu på en nivå jämförbar med övriga mellanstora kommuner i riket. Under 2006 startas en rad insatser i syfte att finna andra

inkomstmöjligheter för främst ungdomar. En anledning till det förbättrade resultatet inom individ- och familjeomsorgen är även en betydande minskning av antal dygn på HVB.

Inom omsorgsverksamheten har beslut tagits om sju nya servicebostäder på Nordkroksvägen i Vargön. Arbetet med att iordningställa fastigheten samt rekrytera personal genomfördes under hösten, för att kunna ta verksamheten i drift under januari 2006. Beslut har under 2005 också tagits att bygga om Flottningsgatans gruppbofastad till sex fullvärdiga lägenheter.

Det som i stor utsträckning präglat verksamheterna under 2005 är arbetet med att utforma bemötandedeklarationer. Ett gott bemötande är en viktig faktor i det ständigt pågående kvalitetsarbetet och med målet att den enskilde ska ha inflytande över sitt liv.

Sjukfrånvaron låg 2005 på samma nivå som 2004 (25 dagar per anställd) trots olika typer av insatser, dels för att förebygga sjukdom, dels för att återgå i arbete. En viss minskning av korttidsfrånvaron och ökning av långtidsfrånvaron har ägt rum under året. De nya reglerna för sjuklöner belastade nämnden under 2005 med 1 300 Tkr i särskild sjukförsäkringsavgift.

Socialnämndens verksamhet - nettoutfall	2003	2004	2005
Nämnd och förvaltningsgemensamt, %	16,7	4,9	4,9
Vård och omsorg, %	46,1	56,9	55,0
Individ- och familjeomsorg, %	15,1	16,4	15,1
Omsorg om funktionshindrade, %	22,1	21,8	25,0

Den förändrade fördelningen mellan nämnd och förvaltningsgemensamt och vård och omsorg förklaras av att budget för biståndsbedömd hemtjänst flyttades mellan avdelningarna 2004.

Folkmängd 31 december	2001	2002	2003	2004	2005
0-6 år	2 699	2 692	2 716	2 707	2 666
7-15 år	4 748	4 752	4 679	4 530	4 337
16-19 år	1 773	1 833	1 907	2 035	2 147
20-64 år	20 983	21 065	21 045	20 924	20 780
65-79 år	4 702	4 767	4 809	4 943	5 026
80 -	1 890	1 916	1 945	1 966	1 995
Totalt	36 795	37 025	37 101	37 105	36 951

Övergripande personalfrågor under 2005

Förvaltningens personal

Antalet tillsvidareanställda inom socialnämndens ansvarsområde var under år 2005 totalt 1 265 personer. Av dessa var 1 146 kvinnor och 119 män. Detta kan jämföras med antalet tillsvidareanställda år 2004, 1 302 personer. Medelåldern bland personalen var för kvinnor 44 år och för män 43 år. Liksom tidigare år består förvaltningens personal till största delen av kvinnor. Svårigheten att rekrytera män beror till stor del på den låga andelen heltidstjänster, främst inom vård och omsorg. Flertalet av männen i förvaltningen arbetar inom avdelningen omsorg om funktionshindrade.

Vid årsskiftet 2005 överfördes ansvar för kostproduktion, städservice och vaktmästeri från socialförvaltningen till samhällsbyggnadsförvaltningen. Totalt berördes 48 personer av denna förändring.

Under år 2005 slutade 156 tillsvidareanställda personer sina anställningar inom förvaltningen. Av dessa valde 55 personer att gå till annan arbetsgivare, 27 personer avgick i någon form av pension och 74 personer till annat arbete inom kommunen.

Jämställdhet

Förvaltningens handlingsplan för jämställdhet trycker på vikten av att höja andelen heltidstjänster. Andelen deltidsanställningar är inom förvaltningen fortsatt hög. Under 2005 tillsattes en arbetsgrupp, som har i uppdrag att se över möjligheterna att minska andelen deltidsanställningar. Verksamheterna har under 2005 arbetat aktivt med att vid uppkomna vakanser se över alla möjligheter att utöka sysselsättningsgraden.

Sjukfrånvaron

Sjukfrånvaron fortsatte även under år 2005 att vara hög, med i genomsnitt 25 dagar per månadsanställd kvinna och år, jämfört med 15 dagar per månadsanställd man och år. Både inom förvaltningen och inom kommunen i stort är frågan om sjukfrånvaro av hög prioritet. Förvaltningen arbetar vidare utifrån framtagna strategiska dokument i syfte att höja hälsotalet.

Socialförvaltningen arbetade under 2005 med ett drygt hundratal personer, som av olika anledningar är i behov av rehabilitering. Största andelen av dessa har belastningsskador eller någon form av psykisk ohälsa. Förvaltningen brottas med problemet att större delen av den personal som är i behov av rehabilitering har likvärdig problematik, dvs. värk i rygg, nacke och axlar. Dessa problem innebär ofta att man inte kan återgå till ordinarie arbete. Rehabiliteringsansvaret försvåras av att det finns få möjligheter att genomföra omplaceringar till arbetsuppgifter som anses lättare, då huvuddelen av förvaltningens tjänster finns inom vården. Under slutet av 2004 genomfördes en kommunövergripande kartläggning av sjukfrånvaron, genom en så kallad ögonblicksbild. Samtliga chefer fick i uppdrag att under en begränsad period rapportera all sjukfrånvaro och orsak till denna. Kartläggningen genomfördes i syfte att lokalisera vilka åtgärder och resurser det finns behov av.

Hälsa på arbetsplatsen

Under år 2005 har hälsoarbetet i huvuddrag handlat om att ta vara på de erfarenheter förvaltningen fått genom tidigare genomförda projekt inom kommunens satsning, "Hälsa på arbetsplatsen". Dessutom har förvaltningen genom den hälsostrategiska gruppen arbetat med att utveckla en handlingsplan (RMA) för att tydliggöra målen för bästa personalhälsa. I syfte att få ett samlat grepp om förvaltningens hälsoarbete har den hälsostrategiska gruppen förstärkts av interna strategiska personer, som gått en uppdragsutbildning i "Hälsa på arbetsplatsen" på högskolan i Vänersborg. Förvaltningen fick under 2005 även tillgång till en projektanställd hälsoutvecklare på 80 %, som ansvarar för att hitta strukturer för att få en hållbar hälsoutveckling.

Kompetensutveckling

Utbildningsinsatserna under 2005 har främst inriktats mot bemötande och kontaktmannaskap, dvs. att varje brukare ska ha en egen kontaktman. Under 2005 gjordes även en särskild satsning på utbildning i läkemedelsshantering för timavlönade och semestervikarier. Regeringen aviserade under året extra satsningar för utbildningar inom främst äldreomsorgen. Vänersborg har genom ansökan fått del av dessa medel.

Vidare har utbildningar såsom bemötande, betydelse av omgivningens bemötande, medarbetarskap i samverkan samt besvärliga föräldrar genomförts för personal inom förvaltningen. Under 2005 påbörjades en valideringsutbildning av 40 tillsvidareanställda vårdbiträden till undersköterskor. Utbildningen beräknas hålla på fram till juni 2006.

Förvaltningen har fortlöpande haft brandutbildningar på övertid och mertid varje månad. Under 2005 var uttaget ungefär i nivå med 2004, då framförallt övertiden sjönk i jämförelse med 2003.

Övertid och mertid

Förvaltningen gör uppföljningar på övertid och mertid varje månad. Under 2005 var uttaget ungefär i nivå med 2004, då framförallt övertiden sjönk i jämförelse med 2003.

Övrigt

Under 2005 har ett tiotal personer inom framförallt vård och omsorg och omsorg om funktionshindrade haft möjlighet till ledighet genom friår. Friår innebär att en anställd tar ledigt i tre till tolv månader, samtidigt som en arbetssökande från arbetsförmedlingen går in som vikarie.

Under 2005 fortsatte den successiva avvecklingen av Lindgården, vilket innebar att personal omplacerades till andra enheter inom förvaltningen.

Personalstatistik	2003	2004	2005
Antal anställda	1299	1 302	1 265
- därav män	109	121	119
Sysselsättningsgrad – kvinnor		86	87
- socialnämnden gemensamt, %	95	98	93
- vård och omsorg, %	83	83	84
- funktionshindrade, %	91	91	91
- IFO, %	98	98	98
Sysselsättningsgrad – män		95	95
- socialnämnden gemensamt, %	100	100	100
- vård och omsorg, %	90	90	86
- funktionshindrade, %	96	96	97
- IFO, %	100	100	100
Medellön kvinnor			
- socialnämnden gemensamt	23 265	21 843	22 682
- vård och omsorg	17 582	17 992	18 638
- funktionshindrade	17 096	17 531	18 186
- IFO	21 629	21 959	21 796
Medellön – män			
- socialnämnden gemensamt	28 664	28 494	29 982
- vård och omsorg	18 596	18 744	19 271
- funktionshindrade	17 344	17 643	18 270
- IFO	21 183	23 000	21 767
Genomsnittlig sjukfrånvaro – kvinnor	25 dagar	25 dagar	25 dagar
Genomsnittlig sjukfrånvaro – män	17 dagar	19 dagar	15 dagar

Framtidsutsikter

Lagar och avtal

Lagen om utjämning av vissa kostnader för stöd och service till funktionshindrade, som infördes 2004, har i praktiken medfört stor osäkerhet om de ekonomiska förutsättningarna för LSS-verksamheten. De tidigare interkommunala ersättningarna, som för Vänersborgs del innebar nettointäkter på ca 15 Mkr, har avlösts av ett interkommunalt bidrag som kan variera mellan 8 och 18 Mkr, beroende på tolkning av lagen och andra kommuners volymuppgifter. Förhoppningsvis kommer regeringen under 2006 att öka tydligheten och förutsebarheten i regelverket. Kommunstyrelsen kommer fr.o.m. 2007 att för egen del överta intäktansvaret för bidraget. Nämnden tilldelas fortsättningsvis anslag även för insatser enligt LSS på sedvanligt sätt.

Gällande primärvårdsavtal är under revidering. Avtalet reglerar ansvar för hälso- och sjukvårdsinsatser mellan region och kommun. Avsikten är att fr.o.m. 2007-04-01 få till stånd ett nytt avtal, som tydligare anger vars och ens ansvar. Aviserad lagändring om ansvar inom psykiatri kan medföra, att det nya primärvårdsavtalet ej blir heltäckande i ett första skede.

Ekonomi

Socialnämndens ekonomiska resultat 2005, överskott 0,7 Mkr, är glädjande och budgetavvikelsena relativt små på samtliga avdelningar. Förutsättningarna att 2006 ska bli ekonomiskt lika bra är inte så goda mot bakgrund av kraftigt reducerat utjämningsbidrag för LSS (underskott 10 Mkr jämfört med budget) och 20 kvarboende på Lindgården, som enligt plan skulle varit avvecklat med 2005 års utgång. Akuta behov i form av beslutade men ej verkställda insatser inom avdelning för funktionshindrade pockar på en snabb lösning, som ej kan lösas utan medelstillskott.

Omsorg om äldre

Socialnämnden kommer under 2006 att lägga fram en boendeplan i avsikt att planmässigt bygga, utveckla och avveckla särskilda boenden både för äldre och funktionshindrade. Planen bör även utgöra underlag för kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges beslut om mål- och resursplan.

Inom äldreomsorg är ombyggnad av i första hand Solängen och i senare skede Niklasbergområdets boenden uppgifter som kommer att öka kostnader för redan befintlig verksamhet. Därtill kommer ett akut behov av nya korttidsplatser/-boenden och en väntad ökning av efterfrågan på hemvård. Antalet äldre-äldre ökar relativt måttligt under den kommande 5-årsperioden. Det är angeläget, att rusta upp befintliga enheter, så att ombyggnadsbehov klaras av innan antalet äldre ökar i snabbare takt.

Vårdentrepenaden i Brålanda förlängdes under 2005 t.o.m. 2008-01-31. Därefter måste ny upphandling göras eller verksamheten återgå i kommunal regi.

Utredning pågår om övertagande av primärvårdens hjälpmedels- och rehabiliteringsansvar. Fördelen med en sådan lösning är en samlad rehaborganisation, vilket bör underlätta för kommuninvånarna. Ett eventuellt övertagande ska inte medföra ökade kommunala kostnader.

Utredning pågår också i samarbete med Trollhättans Stad om gemensam/samordnad korttidsverksamhet, vilket kan påverka behovet av egna lokaler.

Under kommande år kommer också närsjukvårdsbegreppet, att få ett mer konkret innehåll. Även om huvudmannaskapsgränser inte kommer att ändras, kan lokala lösningar komma till inom NÄL:s upptagningsområde.

Omsorg om funktionshindrade

Inför framtiden är ökad efterfrågan på nya boenden och daglig verksamhet inom LSS, motsvarande en servicebostad/gruppboende resp 10 platser per år, åtaganden, som fordrar medelstillskott (Lag om assistansersättning). Under senare år har en allt större andel (numera ca 1/3) av dessa valt annan utförare än kommunen. En skärpning av regelverket för privata utförare kan påverka efterfrågan på kommunalt utförd assistans.

För psykiskt störda missbrukare finns inget särskilt boende i kommunen. Ett begränsat antal lägenheter för denna målgrupp efterfrågas redan idag.

Individ- och familjeomsorg

Den stora ökningen av försörjningsstödet 2004 har bromsats upp under 2005. Kostnaderna ligger nu på en nivå jämförbar med övriga mellanstora kommuner i riket. Under 2006 startas en rad insatser, i syfte att finna andra utkomstmöjligheter för främst ungdomar (samordningsförbund med Melleruds kommun, slussen med arbetsmarknadsenheten, nya målgrupper för Holmängens arbetsrehabilitering, praktikplatser i kommunal verksamhet m.m.).

Med allt större krav i arbetslivet riskerar många att få tillträde till den reguljära arbetsmarknaden. Socialtjänsten har ett ansvar att tillsammans med andra aktörer finna nya ingångar för att hindra ett långvarigt beroende av försörjningsstöd. Ändringar i försäkringskassans och arbetsförmedlingens regelverk och arbetssätt påverkar kostnaderna för försörjningsstöd på ett avgörande sätt.

En klar målsättning att minska institutionsplaceringar för barn, ungdomar och vuxna missbrukare till förmån för insatser på hemmaplan eller i familjehem har givit påtagliga resultat under 2005. Arbetet kommer att fortsätta i denna riktning.

Även det förebyggande arbetet för barn och ungdom prioriteras. Under 2006 kommer familjeförskola för barn med föräldrar med behov av särskilt stöd att startas tillsammans med barn- och ungdomsnämnden. Även förebyggande arbete för skolungdomar kommer att utökas under året. Dessa förebyggande insatser kan inte direkt avläsas som minskade kostnader i bokslut, men bör på sikt vara mänskligt och ekonomiskt väl använda pengar.

En medveten strategi från nämndens sida är att samverka med andra samhällets aktörer i frågor av gemensamt intresse. Det må gälla bostäder, förebyggande arbete eller arbetsbefrämjande insatser. Dessa samarbeten ställer ofta krav på viss uthållighet i åtaganden, som binder upp nämnden åtminstone på några års sikt.

SOCIALNÄMND OCH FÖRVALTNING

Årets verksamhet

Socialnämnden har tretton ledamöter och tretton ersättare. Socialutskottet är beslutande i individärenden och har fem ordinarie ledamöter. Socialnämndens presidium är beredande organ till socialnämnden och består av ordförande och vice ordförande. Nämnden har i anslutning till ordinarie möten genomfört studiebesök på familjecentralen Sirius och i väntjänst Brålanda. En del av de frågor nämnden behandlat tas upp under ordförandens kommentarer.

Arbetet med att bygga ut IT-nätet till allt fler arbetsplatser har fortsatt under året i syfte att skapa en mer effektiv organisation. Under året anslöts ytterligare drygt femtio arbetsplatser i nätet.

Såväl biståndsenheten som administrativa avdelningen har upprättat mål- och aktivitetsplaner i enlighet med beslutat ledningssystem.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Försäljning	4	8	5	+5
Avgifter och ersättningar	251	1 708	356	+254
Bidrag	413	746	912	+64
Summa intäkter	668	2 462	1 273	+323
Personalkostnader	17 381	16 009	16 835	+ 581
Omkostnader	65 878	10 869	10 189	+1 035
Summa kostnader	83 259	26 878	27 024	+1 616
Kommunbidrag	80 018	28 066	27 690	
Årets resultat	-2 573	+3 651	+1 939	+1 939

Avvikelsen mot redovisningen i kommunens externa årsredovisning beror på att interna poster ingår i resultaträkningen ovan.

Ekonomisk analys

Socialnämnd och förvaltning visar ett överskott på +1 939 Tkr. Överskottet beror främst på vakanta tjänster inom administrativa avdelningen, samt återhållsamhet i enlighet med de restriktioner som beslutats av socialnämnden.

Nämnden erhöll även realisationsvinst på 0,2 Mkr för försäljning av Lönnen.

Årets verksamhet – nämnd och förvaltningsgemensamt

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Socialnämnd	4	4	+4
Gemensam administration	7	284	+284
Personalutbildning	658	236	+236
Sysselsättningsåtgärder	1 719	653	-196
Biståndsbedömning	5	5	+5
Färdtjänst	69	91	-10
Summa intäkter	2 462	1 273	+323
Socialnämnd	786	867	-23
Gemensam administration	10 529	11 156	+1 532
Personalutbildning	987	863	-231
Sysselsättningsåtgärder	4 317	3 339	+313
Biståndsbedömning	5 016	5 213	-63
Färdtjänst	5 115	5 391	+83
Myndighetsutövning	127	195	+5
Summa kostnader	26 878	27 024	1 616
Netto	24 415	25 751	1 939

Ekonomisk analys

Socialnämnden redovisar ett underskott på -19 Tkr.

Gemensam administration redovisar ett överskott på +1 816 Tkr, vilket förklaras av vakanta tjänster inom administrativa avdelningen samt ej förbrukade medel för konsultinsatser m.m.

Personalutbildning redovisar ett nollresultat .

Sysselsättningsåtgärder redovisar ett överskott på +117 Tkr. Kostnaderna för rehabiliteringsinsatser fortsatte att sjunka under 2005. Under verksamheten redovisas även lönebidrag.

Biståndsbedömning redovisar ett underskott på -58 Tkr.

Färdtjänst redovisar ett överskott på +73 Tkr. Anledningen är främst en lägre kostnad per resa.

Jämförelsetal

Färdtjänst	2003	2004	2005
Antal beviljade tillstånd 31/12	1 614	1 805	1 602
Antal arbetsresor under året	4 474	3 633	3 504
Antal övriga resor under året	26 715	21 487	22 160
Genomsnittlig transportkostnad per resa	135:14	123:77	131:49
Nettokostnad per resa	194:91	176:35	159:77
Antal avslag gjorda under året	7	12	5
Antal ärenden överklagade till länsrätt/kammarrätt	2	3	4
- därav ändrade beslut	1	1	0
Riksfärdtjänst	2003	2004	2005
Antal utförda enkelresor	468	567	768
- därav flyg	14	8	8
- därav tåg	-	-	4
- därav bil	454	559	756
Genomsnittlig kostnad per resa	1 007	1 086	1 000

VÅRD OCH OMSORG

Årets verksamhet

Inom socialtjänsten finns en gemensam syn på vård och omsorg om människor som är sjuka och funktionshindrade. De sociala-, hälso- och sjukvårdspolitiska insatserna bör utformas utifrån principerna om självbestämmande, integritet och normalisering. Med normalisering avses att insatserna ska underlätta för den enskilde att bo och verka i sin egen miljö under så normala förhållanden som möjligt. Äldre människors behov av service och vård bör tillgodoses genom åtgärder som är till för alla. Sedan "Ädelreformen" genomfördes 1992 har arbetsuppgifterna för vårdpersonal förändrats mycket kraftigt. De strukturförändringar som ständigt sker inom den slutna vården, med kraftiga neddragningar och utveckling av nya former, innebär helt nya krav på kommunerna. Utveckling av nya tekniker inom sjukvården gör också att allt fler patienter med komplicerade behandlingsinsatser vårdas i hemmet. Det är vanligt att den svårt sjuke eller döende människan erbjuds vård i hemmet till livets slut med allt vad detta innebär av specifika och tekniskt avancerade sjukvårdsinsatser.

Ekonomi och övrigt

De ekonomiska bekymren 2001 med stora underskott, bromsades upp redan under 2002 och har fortsatt att utvecklas positivt under 2005, vilket har inneburit att vård och omsorg för fjärde året är i balans med ett överskott på 1 444 Tkr. Organisationsförändringar, neddragningar av platser och den ökade effektiviseringen inom avdelningen har bidragit till att få balans i ekonomin och stoppa tidigare kostnadsutveckling. Inför årets budget överfördes 10 600 Tkr av avdelningens budget, för att förstärka andra avdelningar inom socialförvaltningen.

Den förändring, som vård och omsorg började genomföra under 2002, har fått full effekt även under 2005. En mycket stor kostnadsmedvetenhet finns nu i alla verksamheter med ökad delaktighet och inflytande. Samtliga projekt som har genomförts och pågår har inriktningen att förbättra, behålla och utveckla personalen inför framtiden. Målarbetet, som startade 2004, är ett gott exempel på hur personalen arbetar mot samma håll som den politiska viljan. Målarbetet är nu en del av personalens styrmedel och arbetssätt.

Hemvård och hemsjukvård

Tidigare volymökningar i hemvården och hemsjukvården bromsades 2003, men har nu åter börjat att öka under senare delen av 2005. Orsaken är den kraftiga platsreduktion som har genomförts. Störst är volymökningen i Brålanda. Parallellt med vårdplatsreduktionen har antalet insatser i förebyggande syfte ökat kraftigt, vilket har bidragit till att hemvård och hemsjukvård ändå kunnat hållas på en acceptabel nivå och inte har ökat lika mycket som i Brålanda. Antalet yngre med cancersjukdomar fortsätter dock att öka. En total förändring av hemvården har pågått under hela året. Budgetmedel har avsatts för att täcka ökade kostnader, men har ändå inte räckt till utan de flesta hemvårdsgrupper redovisar underskott i sin budget. Områdesteam har införts och innebär ett förbättrat samarbete mellan beslut och verkställighet. Alla vårdtagare har nu en arbetsplan. Ett mätsystem har införts i Vargön, Blåsut och Frändefors för att se skillnader mellan beslutad och verkställd insats. Under 2006 kommer hela hemvården att vara med i detta projekt.

Under året fortsatte arbetet med hemsjukvårdens organisation. Detta har resulterat i att alla tjänster är tillsatta. Vidare har varje sjuksköterska en egen kompetensutvecklingsplan. Köp från bemanningsföretag har ytterligare minskats.

Vårdtagare i centrum

Varje enhet genomgår med hjälp av handledare en kvalitetssäkring i bemötande. Arbetet pågår hösten 2005 – våren 2006. Enheterna blir därefter certifierade i bemötande. För att öka vårdtagarens delaktighet fortsätter arbetet med uppdaterade arbetsplaner för alla vårdtagare. Brukarråd har genomförts på flera enheter under 2005. På vissa enheter är det dock av olika skäl lämpligare med anhörigräffar. Informationsbroschyrer finns nu för boende och hemvård. Utifrån den övergripande broschyren formar varje enhet sin egen broschyr med enhetens målsättning och ambition. Utbildning i kontaktmannaskap och riktlinjer för uppdraget kontaktmannaskap är genomförda. Bemötandeutbildning för all personal har fortsatt 2005. Validering till undersköterska startade hösten 2005. Via "Kompetensstegen" ansökte vård och omsorg om utbildningspengar för demens, kost, rehab och palliativ vård.

Förebyggande äldreomsorg

Under 2005 fortsatte arbetet med att omstrukturera de förebyggande insatserna. Nya projekt har startats upp och vissa av dem har övergått i reguljär verksamhet. I december 2005 slutfördes arbetet med projektet "Vän-

tjänst Brålanda", ett samarbetsprojekt mellan frivilliga i Brålanda, vård och omsorg och Folkhälsorådet i Vänersborg. Projektet har varit mycket lyckat och glädjande är, att många frivilligorganisationer är med i detta projekt, som nu fortsätter i egen regi. Ett liknande projekt i nordstan startade under 2005 och kommer att utökas med samverkan från HSB. Antalet personer som besöker våra dagverksamheter för dementa har ökat under 2005. Detta är viktigt att värna om och innebär en ökad kvalitet och en möjlighet för kvarboende.

De anhöriga/närstående är en viktig grupp för vård och omsorg. Utan dem skulle kostnaderna stiga mycket kraftigt. Därför är det viktigt att Vänersborg i framtiden satsar och stödjer anhöriga/närstående i deras uppgifter som vårdare. Ett antal åtgärder har vidtagits under 2005, bl.a. har sviktplatser, brukarråd, anhörigscentral inrättats.

Rehabilitering i hemmiljön har ökat i takt med att regionen minskat sina rehabiliteringsinsatser. Under 2005 har trycket ökat mer än tidigare. P.g.a. av tidigare volymökningar och ökad vårdtyngd i hemvården har fler arbetsterapeuter och sjukgymnaster anställts. Ett avtal med Carema Äldreomsorg i Brålanda om försäljning av arbetsterapeut/sjukgymnasttjänster pågår och har slagit väl ut. Den egna hjälpmedelshantering, som Vänersborg bedriver, sker i nära samarbete med leverantörer. Det har bidragit till en snabb och säker hantering av hjälpmedel. Vår egen hantering av rekonditionering av hjälpmedel är lyckad.

Den enskildes möjligheter att bo kvar hemma ska stärkas. Kontaktmannskapet och arbetsplanerna ska underlätta för vårdtagarna att bo kvar hemma. Det rehabiliterande arbetssättet har med handledning av kommunrehab förstärkts ytterligare under 2005. Mer rehabkompetens kommer via "Kompetensstegen" 2006. Distriktsteamerna har förstärkts under 2005 och är nu en etablerad arbetsform.

Särskilda boende

Vänersborgs kommun har tidigare tillhört de kommuner, som har varit väl försedda med platser i särskilt boende. Många av de platser som finns är s.k. servicehusplatser, en ersättning för vanliga bostäder som saknar hiss. Personaltätheten är mycket låg jämfört med övriga boenden och ofta byggd för lättare vård. Under perioden från 2002-01-01 och fram till 2005-12-31 har 123 platser i särskilda boende försvunnit, främst tungvårdsplatser, en minskning med ca 26 %. Avvecklingen av Lindgården, som var beräknad till årsskiftet 2005, klarades inte fullt ut. Beslut togs i stället att flytta Solängen tidigare till Lindgården och öka antalet platser från 46 till 66 platser. Under 2005 avvecklades också åtta platser på Lunddala servicehus och ersattes med åtta gruppboendeplatser för yngre handikappade. En översyn av nuvarande platser och deras standard, samt framtida behov pågår, den beräknas vara klar i mars 2006. Projekteringen av Solängen som startade under året är försenad.

Den senaste utvecklingen inom äldreomsorgen har inneburit svårigheter för sjuka eller dementa personer att få en permanent plats i särskilt boende, oftast med väntetider som följd. Problem med proppar i bl.a. korttidsvården samt ökade hemvårdskostnader och kö till våra boende har tillkommit.

Dimensioneringen av demensplatser är fortfarande mycket låg i jämförelse med andra kommuner och behöver ökas. Under 2005 gjordes en omstrukturering av Linden och Solbacken, vilket innebar 28 nya demensplatser. Ytterligare demensplatser kräver ökade resurser inför budget 2007.

Vårdtyngdsmätning genomförs där misstanke om förändrat vårdbehov föreligger. Syftet är att anpassa bemanning utifrån de boendes föränderliga behov.

Under 2005 tillsattes en boendeutredning. Syftet är att ta fram en 10-årsplan för om- och nybyggnation av äldrebostäder.

Entreprenadverksamhet

2002-02-01 överlämnades ansvaret för Brålanda kommun del över till Carema, tidigare Grannskapservice AB. Kostnaderna för att bedriva vård och omsorg i Brålanda minskade redan under 2002 och 2003, men under 2005 ökade kostnaderna igen och det är främst inom hemvården som den stora ökningen har skett. En förlängning av avtalet med två år genomfördes och sträcker sig till 2008. En samverkan gällande dagverksamhet främst för dementa i eget boende har startats och kommer att utvecklas under 2006. När det gäller rehabinsatser köps dessa tjänster av Carema av Vänersborgs kommun.

Kostverksamhet

Under året överfördes kostverksamheten till samhällsbyggnadsförvaltningen enligt tidigare beslut. Hanteringen av varm mat till eget boende har länge varit mycket bristfällig, vilket miljö- och hälsoskyddsförvaltningen konstaterade redan under 2003 och gav socialförvaltningen yrkande att komma med förbättringar för att få en

bättre hantering av mat till eget boende. Ett försök med kyld mat till pensionärer i eget boende i Vargön startade i februari 2004 och har utvärderats med mycket gott resultat. Försöket har fortsatt under 2005. En utredning om produktion av kyld mat i egen regi pågår och kommer att resultera i egen hantering av kyld mat.

Personal

Målsättningen är att successivt öka andel utbildad personal inom avdelningen. Under 2005 startade en valideringsutbildning för 40 vårdbiträden som är klar våren 2006. Andelen utbildade kommer då att vara ca 80 %. Enligt den arbetsmiljöenkät som avdelningen genomför årligen har upplevelsen av delaktighet ökat jämfört med 2004. Ett gott arbetsklimat råder i lokala samverkansgruppen och arbetsplatsträffar fungerar väl. Målarbete på varje enhet samt bemötandearbete är troligen orsaker till förbättringen.

Sjukfrånvaron inom vård och omsorg är fortfarande alldeles för stor. Med vikarier ligger nog siffran närmare 6 000 Tkr eller 16 årsarbetare. Jämfört med 2005 har sjukfrånvaron dock inte ökat utan ligger på ungefär samma nivå som föregående år. Den långsiktiga satsningen "Hälsa på arbetsplatsen" kommer på sikt att innebära minskade kostnader för sjukfrånvaro m.m. I budget för 2005 avsattes medel för att minska sjukfrånvaron genom olika projekt. Ett exempel är friskvårdssatsningen med friskvårdare, som kommer att permanentas. Deras roll och samarbete med personalkontoret och med cheferna kommer förhoppningsvis att minska sjukfrånvaron. En hälsostategisk plan för förvaltningen togs fram under 2005. Med stöd från centrala personalavdelningen har sjukfrånvaron analyserats och åtgärder planeras nu i samverkan. Vård och omsorg fortsätter samarbetet med NMC.

Aktiv samverkan med andra för att utvecklas och förnyas

Under 2005 deltog vård och omsorg i "Kvalitetsmässan" i Göteborg. Temat var "Att Våga" satsa på personal. Underrubrikerna var "Målarbete", "Bemötande" och "Friskvårdssatsningar". Föreläsningen fick god respons och uppmärksamhet. Under 2005 har också förberedelser inför äldremässa i april 2006 påbörjats.

Nyskapande pågående projekt

Arbetstidsmodellen 3-3 på Linden har snart pågått i två år. Utvärdering påbörjades hösten -05. Kyld mat - projekt i Vargön fortsatte under 2005. Tidsmätning av hemvården, med hjälp av SMITH Attendo, för att vidareutveckla hemvården. All hemvård ska vara med, även en "Planeringsmodul" introduceras 2005-2006.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Försäljning	46 060	45 685	38 703	+4 002
Avgifter och ersättningar	98 262	76 205	81 819	+9 877
Bidrag	9 214	8 824	9 019	+410
Summa intäkter	153 536	130 714	129 541	+14 289
Personalkostnader	256 576	258 451	258 659	-9 178
Omkostnader	124 968	155 562	162 579	-3 667
Summa kostnader	381 544	414 013	421 238	-12 845
Kommunbidrag	239 212	295 258	293 141	
Årets resultat	11 204	11 959	1 444	+1 444

Ekonomisk analys

Vård och omsorg redovisar ett överskott på +1 444 Tkr, vilket är en avvikelse med 0,5 % mot budget.

Intäkter redovisar ett överskott på +14 289 Tkr. Avvikelsen har i huvudsak uppstått på de interna intäkterna, varav + 4 581 Tkr i bemanningsenheten och + 1 158 Tkr för ersättning för utförd hemtjänst. Dessa intäktsavvikelser motsvaras till största delen av negativ avvikelse på personalkostnader inom samma verksamheter. 4 400 Tkr har inkommit vid försäljning av korttidsplatser till Trollhättans Stad.

Personalkostnader redovisar ett underskott av -9 178 Tkr. Avvikelsen motsvaras till största delen av överskott på intäkter inom bemanningseenheten samt inom hemtjänsten. Allvårdsboende redovisar -5 774 Tkr, bl.a. som en följd av att avvecklingen av Lindgården inte fortskridit enligt planerna samt ökat personalbehov p.g.a. försäljningen av korttidsplatser till Trollhättans Stad.

Ömkostnader redovisar ett underskott på -3 667 Tkr, varav -3 880 Tkr härrör från köp av hemvård inom entreprenaden i Brålanda. -555 Tkr har uppkommit inom allvårdsboende, där högre beläggning än budgeterat och försäljning av korttidsplatser till Trollhättans Stad lett till ökade kostnader bl.a. för inköp av kost, material m.m. Blockhyresavtalet har bidragit med +1 815 Tkr. Detta överskott har uppstått p.g.a. lägre räntekostnader än budgeterat.

Årets verksamheter – vård och omsorg

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Gemensamt för vård och omsorg	19 291	25 977	5 271
Särskilt boende	41 465	46 791	7 200
Stöd i boendet	43 961	47 518	1 651
Utskrivningsklara	0	8	8
Förebyggande verksamhet	262	247	91
Kostavdelning	17 329	61	61
Entreprenad	8 407	8 940	7
Summa intäkter	130 715	129 542	14 289
Gemensamt för vård och omsorg	27 080	33 090	- 1 748
Särskilt boende	196 760	201 643	-4 149
Stöd i boendet	120 496	133 734	-2 991
Utskrivningsklara	468	591	-145
Förebyggande verksamhet	3 269	3 632	806
Kostavdelning	22 262	736	-736
Entreprenad	43 679	47 813	-3 882
Summa kostnader	414 014	421 239	-12 845
Netto	283 299	291 697	+1 444

Ekonomisk analys

Gemensamt vård och omsorg redovisar ett överskott på +3 523 Tkr

Gemensamt vård och omsorg ger +1 305 Tkr bl.a. som en följd av ej fullt nyttjad tjänstebudget samt intäkter som tillförts från andra förvaltningar och där fördelning ut till verksamheterna ej skett.

Bemanningseenheten redovisar ett resultat på +2 218 Tkr, vilket är en följd av att vikariatsförmedlingens andel har ökat i förhållande till den fastanställda personalen. Detta leder till jämförelsevis lägre personalkostnader.

Särskilt boende redovisar ett överskott på +3 051 Tkr.

Gemensamt särskilda boende ger ett överskott på +1 063 Tkr, vilket främst beror på lägre räntekostnaderna än budgeterat inom blockhyresavtalet.

Allvårdsboende, som innefattar f.d. ålderdomshem, gruppboende och sjukhem, ger ett överskott på +682 Tkr, bl.a. som en följd av högre omvårdnadsavgifter än beräknat samt ett överskott på försäljning av korttidsplatser till Trollhättans Stad.

Allvårdsboende	2003	2004	2005
Antal platser 31 december	261	255	239
därav Lindgården	56	39	23
Solängen	46	46	46
Solhaga (entreprenad)	24	24	24
Linden	29	29	29
Solbacken	29	29	29
Gyllenheim	18	18	18
Violen	9	8	8
Blåklinten	9	9	9
Lunddala	9	9	9
Tärnan (f d Solängens grb)		12	12
Brålanda sjukhem (entreprenad)	32	32	32
därav avlastningsplatser	4	4	4
Personalkostnad/plats o dag, kr (utom entreprenad)	896	901	964
Bruttokostnad/plats o dag, kr (utom entreprenad)	1074	1080	1218

Servicehusen redovisar ett överskott på +492 Tkr. Låg vårdtyngd på vissa servicehus har möjliggjort besparing på personalkostnader. Kostnadsökning per plats och dag mellan åren 2003 och 2004 beror på att servicehusens personalkostnader dagtid 2003 och tidigare redovisades under verksamhet hemtjänst. Personal- resp bruttokostnadsökning mellan åren 2004 och 2005 beror delvis på att Häggen tidigare räknats med i antal platser utan att några kostnader bokförts för detta boende.

Servicehus	2003	2004	2005
Antal lägenheter 31 december	246	218	195
därav Kastanjen	29	29	29
Pionen	25	26	26
Häggen (f r om 2005 ej SH)	14	14	-
Solängen (upphört 2004)	27	-	-
Vipan	22	22	22
Frändefors	26	25	25
Runnarebo	27	27	27
Lunddala	32	32	24
Ekeliden	23	23	23
Prästkragen Brålanda (entreprenad)	20	20	19
Antal boende	226	214	193
Personalkostnad/dag och plats, kr (utom Brålanda)	113	466	558
Bruttokostnad/dag och plats, kr (utom Brålanda)	125	482	628

Demensboende redovisar ett överskott på +815 Tkr, vilket huvudsakligen beror på ett överskott på personalkostnader.

Demensboende	2003	2004	2005
Antal platser 31 december	43	99	99
därav Häggen	8	8	8
Konvaljen	12	12	12
Lindbacken 1	8	8	8
Lindbacken 2	8	8	8
Gullvivan	7	7	7
Gläntan		29	29
Björken		27	27
Antal boende	42	95	99
därav avlastning/sviktplatser	1	7	7
Personalkostnad/plats och dag, kr	1 196	1 140	1 166
Bruttokostnad/plats och dag, kr	1 364	1 283	1 338

Kosten redovisar ett underskott på -675 Tkr. Verksamheten är från och med 2005 överförd till samhällsbyggnadsförvaltningen. Befintlig budget har ej fullt ut räckt till för att täcka fakturerade kostnader. Minskningen av antal personer med matdistribution mellan åren 2003 och 2004 kan förklaras av ändrade riktlinjer vid biståndsbedömning.

Kostavdelning	2003	2004	2005
Antal lagade dagportioner	202 168	198 878	-
Personalkostnad per lagad dagportion, kr	57:20	56:60	-
Bruttokostnad per lagad dagsportion, kr	114	112	-
Antal personer med matdistribution 31/12	253	202	209

Stöd i boende redovisar ett underskott på -1 339 Tkr.

Hemvården redovisar ett underskott på -1 993 Tkr, vilket huvudsakligen är en följd av svårigheter att anpassa personalresurserna till den varierade efterfrågan av hemvård som finns under året. Larmmottagningen, som också redovisas under denna verksamhet, visar + 217 Tkr. Antal beslut med hemvård samt totalt antal verkställda timmar inkl dubbelbemanning har minskat mellan åren 2003 och 2004 beroende på att servicehusen numera har fast personal och inte längre redovisas under denna verksamhet. Hemvård utförd av entreprenör redovisas under rubrik entreprenad.

Hemvård	2003	2004	2005
Antal beslut med hemvård 31/12	582	397	409
Totalt antal verkställda timmar inkl dubbelbemanning	307 340	178 474	172 357
Personalkostnad per verkställd timma, kr	217	215	241

Hemsjukvården redovisar ett överskott på + 884 Tkr. Överskottet återfinnes huvudsakligen på personalkostnader och beror bl.a. på vakanta tjänster under delar av året.

Hemsjukvård	2003	2004	2005
Antal inskrivna i hemsjukvård i ordinärt boende o SH 31/12	368	400	389

Nattpatrullen redovisar ett underskott på -271 Tkr. Underskottet har uppstått på personalkostnader.

Nattpatrull	2003	2004	2005
Antal besök gjorda av nattpatrullen	12 164	11 005	11 386
Personalkostnad/besök gjort av nattpatrullen, kr	472	527	529

Trygghetslarm redovisar ett överskott på +271 Tkr. Överskottet återfinnes under personalkostnader och köpta tjänster. Larmmottagningen ger i första hand hjälp till personer i ordinärt boende. Brålanda hemtjänst, som sorterar under entreprenaden, besvarar och åtgärdar larmen i kommundelen Brålanda.

Trygghetslarm	2003	2004	2005
Antal trygghetslarm (biståndsbeslut)	716	741	784
Antal externa larm under larmmottagningen 31/12	539	556	599
Antal åtgärder gjorda av larmmottagningen	13 124	12 868	13 117
Beräknad personalkostnad/åtgärd, kr	171	189	186

Dagverksamhet för dementa redovisar ett underskott på -139 Tkr. Insatsen är biståndsbedömd och är en viktig avlastning för anhöriga som vårdar sina dementa i hemmet.

Dagverksamhet för dementa	2003	2004	2005
Antal besök på daglig verksamhet för dementa	1 848	3 682	4 007
- Söderhörnan	872	996	973
- Oasen	738	882	902
- Frändefors	238	567	684
- Pionen		509	297
- Ekeliden		425	252
- Nordstans dagverksamheter		303	864
Personalkostnad per besök, kr	814	429	483

Rehabilitering redovisar ett överskott på +38 Tkr. Rehabilitering är ett samlat begrepp för dagsjukvård, tillhandahållande av enklare tekniska hjälpmedel och kommunrehab. Kommunrehab har ett övergripande rehabiliteringsansvar för de personer som är inskrivna i kommunal hälso- och sjukvård och som bor på kommunens särskilda boendeformer. Kommunrehab's mål är att tillvarata vårdtagarnas rätt till kompetent och kvalificerad rehabilitering, vid rätt tillfälle och med rätt samverkan kring vårdtagaren.

Rehabilitering	2003	2004	2005
Antal inskriva i dagrehab 31/12	68	74	69
Antal besök under året	1 031	984	869
Antal inskrivna på kommunrehab under året	860	817	758
Antal behandlingstillfällen av kommunrehab's personal	7 358	8 078	8 628
Antal utlämnade hjälpmedel	3 949	4 264	4 947

Nyhaga redovisar ett överskott på +94 Tkr. Nyhaga, som har 14 platser, är en avdelning för korttidsvård och utgör ett led i en vårdkedja från länssjukvården till främst det egna boendet. Nyhaga ska i första hand nyttjas för utredning, rehabilitering och träning. Vårdtyngden har i jämförelse med tidigare år varit hög.

Nyhaga	2003	2004	2005
Antal inskrivna under året	134	158	206
Antal vård dagar	3 631	3 772	3 950
Beläggning i %	67	74	77
Personalkostnad/vård dag, kr	2 198	2 061	2 175
Bruttokostnad/vård dag, kr	2 447	2 317	2 442

Anhörigbidrag redovisar ett överskott på + 26 Tkr . Verksamheten utgöres av närstående bidrag som är en biståndsbedömd ersättning till närstående som vårdar anhöriga.

Anhörigbidrag	2003	2004	2005
Antal närstående bidrag	13	17	20

Utskrivningsklara redovisar ett underskott på -146 Tkr. På grund av neddragning av antalet platser har efterfrågan på särskilda boenden överstigit tillgången. Noggrann planering har bidragit till att antalet betaldagar för utskrivningsklara ändå kunnat hållas på en relativt sett låg nivå.

Utskrivningsklara	2003	2004	2005
Antal patienter – somatik/geriatrik	1 211	1 243	1 261
Antal vård dagar – somatik/geriatrik	93	182	173
Kostnad per vård dag, kr	2 502	2 657	2 783

Förebyggande verksamhet redovisar ett resultatet +897 Tkr. Överskottet återfinnes huvudsakligen på personalkostnader där bl.a. vakant tjänst under del av året bidragit till resultatet.

Dagverksamheter - förebyggande	2003	2004	2005
Antal besök	17 073	27 905	26 934
därav Pionen	1 433	2 010	2 528
Solängen	3 690	3 609	2 885
Sommarhemsvägen	2 039	1 840	1 685
Ekeliden	2 806	2 452	2 742
Ringhem	1 769	2 484	2 646
Lunddala	2 5690	3 043	2 013
Vipan	760	1 165	1 014
Nordstan dagcentral	228	840	1 857
Lindgården	1 758	4 094	2 040
Brålanda Väntjänst		5 638	7 524
Personalkostnad per besök, kr	150	102	113
Antal besök av personer med biståndsbedömning	3 253	1 756	2 777

Entreprenaden redovisar ett underskott på -3 875 Tkr. Carema GS i Sverige (f.d. Grannskapservice AB) driver verksamheten i Brålanda kommunal på entreprenad fr.o.m. 1 februari 2002. Underskottet är en följd av en stor ökning av antalet utförda hemvårdstimmar.

Entreprenad	2003	2004	2005
Antal dagar i särskilt boende	20 554	20 527	20 440
Kostnad per dag	1 078	1 101	1 111
Antal utförda timmar i hemtjänst	37 837	45 593	57 280
Kostnad per timme	274	280	283

OMSORG OM FUNKTIONSHINDRADE

Årets verksamhet

Lagstiftning och grundläggande värderingar

I hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och socialtjänstlagen (SoL) finns bestämmelser om kommunens generella ansvar för att tillgodose kommuninvånarens behov av hälso- och sjukvård och sociala insatser. Personer med stora och varaktiga funktionshinder kan dessutom ha rätt till särskilda insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). I Vänersborgs kommun är det avdelningen omsorg om funktionshinder (OoF) som ansvarar för insatser enligt LSS. Avdelningen svarar också för insatser till personer med varaktiga psykiska funktionshinder med beslut enligt SoL.

Den 1 oktober 2004 hade 258 personer i Vänersborg insatser enligt LSS. Antalet personer per 10 000 invånare med LSS-insats var 70 stycken. I jämförelse med andra kommuner och riket innebär det att Vänersborg har förhållandevis fler personer. Orsaken till detta är bl.a. att Vänersborgs kommun i ett historiskt perspektiv haft mycket verksamhet, som riktat sig till fler än bara kommuninvånare. I samband med kommunens övertagande av omsorgsverksamheten från Älvsborgslandstinget och det nationella utjämningsystemet inom LSS-området har ett flertal personer valt att bo kvar inom kommunen.

Tabell: Antal personer med insatser enligt LSS 1 okt 2004, SoS statistik 2005:5

	Antal personer med LSS-insats 1/10 2004	Antal personer per 10 000 inv. med LSS-insats 1/10 2004
Vänersborg	258	70
Trollhättan	340	64
Uddevalla	350	70
Lilla Edet	68	53
Riket	52 995	59

Antal personer med LSS-insats 1 oktober 2005 har, för Vänersborgs del, ökat till 268. Statistik för övriga kommuner avseende 2005 finns ännu inte tillgänglig.

Den kostnadsökning som varit inom avdelningen de senaste åren är proportionellt större än ökningen av antalet personer med LSS-insatser. Orsaken till detta kan till stor del förklaras genom minskad köp- och säljverksamhet, vilket framgår av tabell nedan.

År	Köpta platser	Kostnad	Sålda platser	Intäkt	Netto
2002	42	14,3	80	29,5	-15,3
2003	40	16,1	75	29,4	-13,3
2004	40	15,3	71	29,2	-13,9
2005	8	3,5	1	0,2	3,3
2006	6	2,8	0	0	2,8

Verksamhetsanalys 2005

Bostad med särskild service, vuxna

Inom Vänersborgs kommun fanns det 31 december 2005 94 bostäder med särskild service, varav 25 servicebostäder och 69 gruppboendestäder. Andelen icke fullvärdiga bostäder var vid årsskiftet 24 stycken. Efterfrågan av bostad med särskild service har under 2005 varit fortsatt stor, vilket inneburit att ett flertal personer fått avslag på sin ansökan. Vid årsskiftet hade tre personer fått rätt till bostad genom dom i länsrätten. Ingen av domarna var vid årsskiftet verkställd.

Under 2005 har beslut tagits om sju nya servicebostäder på Nordkroksvägen i Vargön. Arbetet med att iordningställa fastigheten samt rekrytera personal genomfördes under hösten för att kunna ta verksamheten i drift

under januari 2006. Beslut har under 2005 också tagits att bygga om Flottningsgatans gruppbostad till sex fullvärdiga lägenheter.

Det som i stor utsträckning präglat verksamheterna under 2005 är arbetet med att utforma bemötandedeklarationer. Ett gott bemötande är en viktig faktor i det ständigt pågående kvalitetsarbetet och med målet att den enskilde ska ha inflytande över sitt liv. Ett annat led i kvalitetsutvecklingen är enhetschefernas och verksamhetsutvecklarens arbete med att utforma underlaget för genomförandeplaner. Detta arbete kommer att fortgå under 2006.

Individ och familjestöd

Inom verksamhetsområdet individ och familjestöd finns korttidsverksamhet, ledsagarservice, avlösarservice i hemmet samt kontaktperson. Insatserna syftar dels till att ge den enskilde möjlighet till olika fritidsaktiviteter, umgås med vänner samt att kunna ta del av olika kulturutbud, dels till att vara en avlastning för anhöriga. Antalet personer som har beslut om ledsagarservice har under året ökat marginellt. Däremot har beslutade timmar per individ ökat med 20 % till i genomsnitt 30 timmar/månad. Orsaken till denna ökning kan bl.a. bero på att brist på bostad med särskild service innebär att behovet av olika avlastningsinsatser ökar. Vad gäller avlösning i hemmet och kontaktperson så har volymförändringarna varit ringa.

Under 2005 har överenskommelser träffats med flertalet av brukarna, för att tydliggöra insatsernas syfte och innehåll både för brukaren och för ledsagare/kontaktperson.

Daglig verksamhet

Verksamhetsområdet daglig verksamhet har under 2005 ökat med nio brukare och vid årets slut hade 97 personer en verkställd insats. Volymökningen har klarats inom befintliga resurser. Det finns ett behov av att utveckla verksamheten mot ett bredare utbud och fler variationer. I första hand behövs platser med ett tydligt innehåll av arbetsträning. Det är framför allt de elever som kommer från gymnasiesärskolan som efterfrågar integrerad daglig verksamhet. För att kunna möta individuella behov samt öka brukarinflytande, har man under 2005 aktivt arbetat med individuell plan och genomförandeplan. En utredning omkring framtida behov och inriktning presenterades för socialnämnden under hösten.

Personlig assistans

Antalet personer med beslut om personlig assistans, LASS, är i stort sett oförändrat. Utvecklingen under 2005 visar att allt fler väljer annan utförare än kommunen. Under 2005 ska orsaken till detta utredas. Totalt har 45 brukare valt kommunen som utförare. I genomsnitt utförs 80 timmar/vecka och brukare. Under 2005 har arbetet med att öka brukarinflytandet genomsyrat verksamheten. Detta har bl.a. resulterat i att överenskommelse/avtal upprättats med 20 % av brukarna och att genomförandeplaner finns med flertalet. Övervägande delen av den fast anställda personalen har också deltagit i utbildningar runt bemötande.

Psykiskt funktionshinder

Under 2004 genomfördes stora förändringar inom verksamheterna för personer med psykiska funktionshinder. Dessa förändringar har under 2005 inneburit att målet att uppnå en bättre kvalitet inom boendet är på god väg att uppnås. Under året har en brukarundersökning genomförts på Sjöbodsvägen och Bryggan. Resultatet visar att brukarna känner att man har stort inflytande och att man får ett mycket gott bemötande. Aktivitetshuset Fisketorget har genomfört en organisationsförändring, vilket inneburit att den kö som tidigare fanns har eliminerats. Även inom aktivitetshuset har en brukarundersökning genomförts och där är resultaten övervägande mycket positiva.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Försäljning	3 289	3 205	3 459	+200
Avgifter och ersättningar	37 227	33 801	8 634	+2 416
Bidrag	40 086	48 000	42 234	- 2 504
Summa intäkter	80 602	88 006	54 327	+112
Personalkostnader	135 892	139 131	142 340	+879
Omkostnader	54 134	54 486	43 825	-2 693
Summa kostnader	190 026	193 617	186 165	-1 814
Kommunbidrag	97 043	106 673	130 136	
Årets resultat	-12 381	+1 062	-1 702	-1 702

Ekonomisk analys

Omsorg om funktionshindrade redovisar ett underskott på -1 702 Tkr. Verksamheten har erhållit ett utjämningsbidrag på 15 947 Tkr som ett tillfälligt ramtillskott för år 2005.

Ett ramtillskott på 531 Tkr från kommunstyrelsen i samband med övertagande av två löneassistenter. Ytterligare ramtillskott, förutom kompensation för löneökningar och hyreshöjningar, har ej tilldelats avdelningen under året.

Intäkterna redovisar ett överskott på +112 Tkr, till största delen beroende på ökade intäkter för omvårdnadsersättning från psykstödteamets insatser +165 Tkr samt ej budgeterad ersättning från Integrationsverket +437 Tkr.

Personalkostnader redovisar ett överskott på +879 Tkr. Psykboendenas övergång till individuell schemaläggning med ett överskott på +988 Tkr, samt ett korttidsboende med låg beläggning med ett överskott på +308 Tkr har bidragit till det totala överskottet på personalkostnader. På grund av hög vårdtyngd m.m. har gruppboendena LSS tidvis ökat sin grundbemanning och redovisar underskott på -1 382 Tkr. Under året har 308 Tkr (282 Tkr) betalats ut i övertidsersättning. 1 464 Tkr har under året betalats ut i sjuklön.

Kostnaderna redovisar ett underskott på -1 814 Tkr. Volymökning för LASS har medfört att kostnaden för de 20 första timmarna för redovisar ett underskott på -832 Tkr.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Gemensamt	123	43	-9
Insatser enligt LSS-lagen	38 423	8 300	+1 593
Psykiatri	3 318	3 575	+200
Utskrivningsklara	0	0	0
Personlig assistent enligt LASS	43 118	42 420	-1 661
Stöd i boendet enligt SoL	24	-11	-11
Summa intäkter	85 006	54 327	+112
Gemensamt	3 235	4 271	+369
Insatser enligt LSS-lagen	111 920	103 276	-2 348
Psykiatri	19 170	18 060	+752
Utskrivningsklara	0	0	+104
Personlig assistent enligt LASS	59 287	60 558	-691
Stöd i boendet enligt SoL	5	0	0
Tillfälligt statsbidrag	0	0	0
Summa kostnader	193 617	186 165	-1 814
Netto	108 611	131 838	+1 702

Ekonomisk analys

Gemensamt för omsorg om funktionshindrade redovisar ett överskott på + 361Tkr. Verksamhetens kostnader är förknippade med hela programområdet. Överskottet för 2005 kan förklaras av vakanta tjänster. Insats personlig assistent enligt LSS-/LASS-lagen redovisar ett underskott på -2 352 Tkr. Vid slutet av året hade totalt 67 personer i Vänersborg insatsen, vilket är en person mer än 2005. Personlig assistent LSS under 20 timmar redovisar ett underskott på -222 Tkr.

Personlig assistent LSS under 20 timmar	2003	2004	2005
Antal personer med beslut den 1/10	12	8	5
Antal beslutade timmar/månad per 1/10	699	722	452
Antal utförda timmar under året	10 178	5 050	4 216
Bruttokostnad per utförd timma	136	178	235

LASS (Lagen om assistansersättning) redovisar ett underskott på -2 352 Tkr. Ca 1 500 Tkr av underskottet beror på höga personalkostnader för utförande av ärenden med jour och vaken nattpersonal. Det är försäkringskassan som beslutar om LASS. Kommunen svarar ekonomiskt för de första 20 timmarna. Under 2005 var kostnaderna -834 Tkr högre än budget. Försäkringskassan ersätter resterande utförda timmar, oavsett om det är kommunen som utför assistansen eller något företag som utför assistansen. Kommunen bekostar även sjuklöner samt tillfällig utökning av tid, oavsett vilken leverantör brukaren valt för utförandet av sin assistans. I december 2005 fanns det 23 personer som valt annan leverantör av assistans än kommunen.

Personlig assistent LASS över 20 timmar	2003	2004	2005
Antal personer med beslut den 31/12 inkl ext vårdgivare	61	66	68
Antal personer med kommunen som utförare	48	55	45
Antal utförda timmar per år	190 848	207 624	187 364
Antal beslutade timmar/månad per den 31/12 (inkl. externa utförare)	19 053	23 403	25 426
Bruttokostnad per utförd timma i kommunal regi	223	218	239
Ersättning från försäkringskassan	198	205	212

Ledsagning redovisar ett överskott på +113 Tkr. Verksamheten är ett led i strävan att underlätta för den enskilde att delta i aktiviteter.

Ledsagning LSS	2003	2004	2005
Antal ärenden LSS i verkställighet den 1/10	63	67	68
Antal beviljade timmar LSS per månad den 31/12	2 137	1 667	2 067
Avlösning LSS	2003	2004	2005
Antal ärenden i verkställighet den 1/10	9	15	14
Antal beviljade timmar per månad den 31/12	344	284	239

Kontaktpersoner/stödfamiljer redovisar ett överskott på +33 Tkr.

Kontaktpersoner LSS, SOL	2003	2004	2005
Antal ärenden i verkställighet den 1/10:			
SOL	-	-	17
LSS	-	-	54

Familjehem redovisar ett överskott på +193 Tkr.

Stödfamilj/familjehem	2003	2004	2005
Antal personer med beslut den 1/10 varje år	8	6	9

Korttidsvistelse redovisar ett överskott på +797 Tkr. Verksamheten har erhållit intäkter +437 Tkr från Integrationsverket för ett ärende. Idag har verksamheten ingen kö, samtliga beslut ligger i verkställighet. Avdelningen köper tre externa platser på Ågrenska för barn/ungdomar, som tillhör personkrets 3, dvs. har fysiska funktionshinder. Tre sålda platser till andra kommuner har upphört under året och en köpt plats i annan kommun har avvecklats.

Korttidsvistelse	2003		2004		2005	
	Nyttjade dygn	Möjliga dygn	Nyttjade dygn	Möjliga dygn	Nyttjade dygn	Möjliga dygn
Antal beviljade dygn per månad per den 31/12	380		479		554	
Antal personer med korttidsplats	60		68		64	
Antal externa placeringar dygn		133 160		187 191		108,5 131,5
Personalkostnad per besök	3 196		3 497		3 659	
Snittkostnad per extern placering	4 242		3 615		3 494	

Korttidstillsyn redovisar ett underskott på -60 Tkr. Verksamheten vänder sig till ungdomar mellan 13 och 21 år och avser korttidstillsyn i anslutning till skola och under skollov. En "såld" plats har upphört under året.

Korttidstillsyn LSS	2003	2004	2005
Antal barn/ungdomar med beslut den 1/10	25	26	21
Snittkostnad per placering/år	68 909	61 846	76 557

Boende med särskilt stöd redovisar ett underskott på -1 545 Tkr. Flera boende har tidvis under året utökat sin grundbemanning p.g.a. hög vårdtyngd bland de äldre i boendena samt "hemmavarande" ungdomar i vissa boenden under skollov. Dessutom har de köpta platserna ej varit finansierade fullt ut, -586 Tkr.

Boende med särskilt stöd enligt LSS	2003		2004		2005	
	Lä- gen- heter	Bru- kare	Lä- gen- heter	Bru- kare	Lä- gen- heter	Bru- kare
<i>Antal brukare den 31/12:</i>	93		93		94	
Serviceboende Östra vägen	9	9+1	9	9+1	10	10
Serviceboende Flanaden 104	6	6	6	6	6	6
Serviceboende Bangatan	8	8+2	9	9+1	9	9
Grb LSS Kastanjevägen 32-34	5	5+1	5	5+1	5	5+1
Grb LSS Flottningsgatan 20	6	6	6	5	6	6
Grb LSS Tagelgatan 1	6	5	6	6	6	6
Grb LSS Tagelgatan 2	6	6	6	6	6	6
Grb LSS Forbondegatan 33	6	6	6	6	6	6
Grb LSS Ankargatan 2	6	6	6	6	6	6
Grb LSS Ankargatan 4	2	2	2	2	2	2
Grb LSS Tegelbruksvägen 230	6	6	6	6	6	6
Grb LSS Gustav Högbergs väg 6	5	5	5	5	5	5
Grb LSS Snödroppsvägen 4, Vargön	6	6	6	6	6	6
Grb Snödroppsvägen 6, Vargön	6	6	6	5	6	6
Grb Rapsvägen, Brålanda	6	6	6	6	6	6
Sk boende för barn Marierovägen		1		2		2
Personalkostnad/brukare och dag, kr	1 355		1 439		1 489	
Bruttokostnad/brukare & dag, kr (exkl. köp)	1 975		1 994		1 702	
Köpt plats 31 december	24		24		3	
Genomsnittlig dagkostnad vid köp, kr	1 364		1436		1 972	
Såld plats 31 december	38		36		-	
Genomsnittlig dagkostnad, kr	1 517		1657		-	

Daglig verksamhet redovisar ett underskott på -508 Tkr. Budgettäckning har delvis saknats för tre köpta platser -533 Tkr.

Dagverksamhet LSS	2003		2004		2005	
	Bru- kare	Be- sök	Bru- kare	Be- sök	Bru- kare	Be- sök
Antal besök på daglig verksamhet enligt LSS	18 063		17 533		18 659	
Antal uppgivna platser	96		88		97	
<i>Antal brukare & besök under året per enhet:</i>						
Daggdroppen		5 1 109		5 1 136		5 1 138
Fantasia		7 1 236		7 1 467		6 1 143
Solstugan		4 844		3 781		5 826
Kulturverkstaden		8 1 632		9 2 004		- -
Flexen		7 1 268		8 1 503		12 1 911
Barkskeppet		6 1 159		6 1 318		6 1 331
Onsjö		31 6 082		24 5 529		30 6 309
Transporten		4 881		4 833		5 1 036
Lyckan		6 950		8 1 301		7 1 201
Hunddagis		7 1 131		8 1 702		7 1 509
Tärnan (upphört 2004)		4 721		- -		- -
Brålanda-gruppen (fr 2006)		- -		- -		4 602
Hörnan		6 913		5 959		6 1 133
OK-gruppen (fr 2006)		- -		- -		4 520
Extern placering		1 137				-
Bruttokostnad/besök (exkl. köp)	848		1 052		876	
Antal köpta platser i daglig verksamhet 31/12	20		20		5	
Genomsnittlig dagkostnad vid köp, kr	433		459		853	
Antal sålda platser i daglig verksamhet 31/12	36		34		-	
Genomsnittlig dagkostnad vid försäljning, kr	574		608		-	

Gruppboende för personer med psykiska funktionshinder redovisar ett överskott på +671 Tkr. Personalen har under året övergått till individuella scheman. När de boende periodvis har vistats på sjukhus har personaltätheten hållits nere. På enheterna Sjöbodsvägen och Bryggan bor brukare med beslut både enligt SoL och LSS.

Gruppboende för personer med psykiska funktionshinder	2003		2004		2005	
	Lä- gen- heter	Bru- kare	Lä- gen- heter	Bru- kare	Lä- gen- heter	Bru- kare
Bryggan	12	12	12	11	12	12
Sjöbodsvägen			12	11	12	12
Personalkostnad/plats och dag, kr	1 182		1 239		1 019	
Bruttokostnad/plats och dag (exkl. köp/sälj)	1 509		1 681		1 309	
Köpt vård den 31/12	3		2		3	
Genomsnittlig dagkostnad vid köp, kr	699		874		946	
Såld vård den 31 december	3		3		2	
Genomsnittlig dagkostnad vid försäljning, kr	783		829		870	

Öppen verksamhet för personer med psykiska funktionshinder redovisar ett överskott på +210 Tkr. Inom verksamheten finns idag två aktivitetshus: Fisketorget och Östergatan 11. Personalens korttidsfrånvaro har

täckts av tillräcklig grundbemanning. Vikariatsanslagen har därför ej utnyttjats fullt ut.

Aktivitetsverksamhet – psykiatri	2003	2004	2005
<i>Antal besök</i> på öppen verksamhet inom psykiatrin:	6 841	6 435	6 357
- Östergatan	3 508	3 085	3 373
- Fisketorget	3 333	3 350	2 984
<i>Antal brukare:</i>	63	61	65
- Östergatan 11	33	31	30
- Fisketorget	30	30	35
Bruttokostnad/besök, kr	254	298	316

Stöd i boendet för psykiskt funktionshindrade redovisar ett överskott på +71 Tkr. Intäkter för omvårdnadsavgift har under året ökat med 165 Tkr.

Boendestöd – psykiatri	2003	2004	2005
Stödteam, antal personer med "hemtjänst" den 31/12		44	43
Stödteam, antal beviljade timmar/mån per 31/12		811	799
Stödteamet, antal besök under året		8 598	9 300
<i>Antal personer med psykiatrisk hemsjukvård per den 31/12:</i>			
Bryggan	1	-	-
Stödteamet		11	8

Utskrivningsklara redovisar ett överskott på +104 Tkr. Inga kostnader för medicinskt färdigbehandlade till länssjukvården har förekommit under 2005.

Stöd i boendet enligt SoL redovisar ett underskott på -11 Tkr.

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORGEN

Årets verksamhet

Individ- och familjeomsorgens verksamhet baseras på lagstiftningarnas krav på kommunerna och ett långt gångt ansvar gentemot enskilda. T.ex. innehåller socialtjänstlagen (SoL), lagen om särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och föräldrabalken (FB) särskilda regler till skydd för underåriga och missbrukare.

Individ- och familjeomsorgens huvudfunktion är att vara samhällets yttersta skyddsnet. Detta skyddsnet ska fungera som en garanti, när människor i svåra situationer behöver hjälp, men saknar andra möjligheter. Den viktigaste funktionen är att främst garantera de mest utsatta människornas behov av rättigheter till skälig levnadsnivå. Individ- och familjeomsorgen ska, med reservation för domstolsutslag, vara det yttersta skyddsnetet utan att överta enskildas eller andra samhällsfunktioners ansvar. Individ- och familjeomsorgen ska, utifrån sin sociala kompetens i samråd med andra kommunala verksamheter samt föreningar och sammanslutningar, verka för att i samordning och samplanering arbeta med förebyggande insatser utifrån tillgänglig personal och avsatta budgetmedel.

Individ- och familjeomsorgens målgrupper enligt socialnämnden är

- barn och ungdomar som riskerar att utvecklas ogynnsamt,
- enskilda som är i behov av bistånd, för sin försörjning och sin livsföring i övrigt, om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt,
- grupper och enskilda som på grund av missbruk av beroendeframkallande medel behöver informeras eller hjälpas för att bryta missbruket,
- flyktingar som enligt kommunfullmäktiges avtal med Integrationsverket mottas i Vänersborg.

Samarbete

Samarbetet med barn- och ungdomsförvaltningen har under 2005 fortsatt att utvecklas. Samverkan "Samverkanskraft" förskola/skola och socialtjänst, med inriktning på föräldrastöd och konsultation till lärare, startade i januari 2005. Två personal på familjesektionen deltar med totalt 40 procents arbetstid. Projektområde är Mariedal med Tärnanskolan som bas. Samarbetet kring resursskolan Vita Villan f.d. Heldagsskolan har fördjupats kring antagningsförfarandet. En familjecentral med deltagande från barn- och ungdomsförvaltningen, hälso- och sjukvården, folkhälsosamordnaren och individ- och familjeomsorgen, startade i januari 2005.

Samarbete med gymnasieskolan har dels skett i samband med förtydligande av det kommunala uppföljningsansvaret upp till 20 år och dels i samarbete med arbetsmarknadsenheten (AME) kring särskilda uppdrag som utveckling av ungdomscentrums verksamhet. Samarbetet med barnpsykiatriska mottagningen har fortsatt med dels regelbundna konsultationsmöten mellan BUP och familjesektionen och dels samarbetsträffar.

Öppenvårdsverksamheten Plantaget har under året fortsatt att ha ett nära samarbete med polisen och med barn- och ungdomsförvaltningens verksamheter. Samarbetet med skolan har bl.a. inneburit medverkan vid dels gemensamma föräldra- och personalträffar samt dels vid möten med ungdomsgrupper.

Individ- och familjeomsorgen medverkar i ungdomsmottagningen via delfinansiering av kuratorstjänst.

Framtagning av underlag till ett samverkansavtal med vuxenpsykiatrien påbörjades under 2004. Här deltar en representant från vuxensektionen. Ett annat avtal omfattar Holmängen.

Samarbete kring kvinnofridsfrågor sker via en kvinnofridsgrupp med representanter från hälso- och sjukvård, kriminalvård, polis, brottsofferjouren, hälsopolitiska rådet och socialtjänsten. Under 2005 har tjänster köpts via Trollhättans "Kriscentrum för kvinnor" enligt särskilt avtal.

Trollhättans Stads familjerådgivare har, via tjänsteköp, ansvarat för viss del av rådgivningen för Vänersborgs kommun p.g.a. ordinarie familjerådgivares långtidssjukskrivning och vakans i samband med pensionsavgång.

Avtal om samarbete har under året träffats om ett MST-team, dels med Gryning Vård AB och dels med Trollhättans Stad och Lidköpings kommun. Verksamheten startade i mars 2005.

Verksamhet

Inkomna anmälningar har minskat med 128 eller 19 % från 668 2004 till 540 2005. Antalet vård dygn i familjehem för unga 13-20 år har ökat med 1 674 dygn, vilket motsvarar 4,5 årsplatser. Det totala antalet vård dygn i familjehem ökade med 998 dygn eller 2,7 årsplatser. Antalet vård dygn på HVB för unga 13-20 år har minskat med 1 147 eller 3,1 årsplatser.

Antalet flyktingar uppgick till 62 personer.

Antalet hushåll som erhöll försörjningsstöd ökade mellan 2004 och 2005 med 44 eller 6,8 procent. Av 644 aktuella bidragshushåll var 36 % ungdomshushåll under 25 år, vilket är en kraftig minskning jämfört med 2004, då andelen var 49 %. En översyn av socialbidragskostnaderna redovisades under 2005 och ett antal förslag till åtgärder har arbetats fram.

"Härberget Storstugan" avvecklades och nytt akut boende "Kyrkängens gård" startade i november. Det totala antalet vård dygn för vuxna missbrukare har minskat med 1703 vilket motsvarar 4,6 årsplatser eller en minskning med 31 %.

Från januari 2005 har kommunen ansvar för utbildning av blivande adoptivföräldrar. Under året har detta skett i samarbete med ett bildningsförbund.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Försäljning	20	25	23	+23
Avgifter och ersättningar	1 593	3 694	2 040	+1 305
Bidrag	15 974	14 492	14 196	+4 668
Summa intäkter	17 587	18 221	16 259	5 996
Personalkostnader	26 468	29 200	33 017	+ 5 603
Omkostnader	65 654	70 443	63 732	-12 564
Summa kostnader	92 122	99 643	96 749	-6 961
Kommunbidrag	62 391	68 123	79 525	
Årets resultat	-10 732	-13 299	-965	-965

Ekonomisk analys

Individ- och familjeomsorgen redovisar ett underskott på -965 Tkr, vilket är en budgetavvikelse på 1,2 %. Verksamheten erhöll under 2005 ett ramtillskott på 7 000 Tkr. Verksamhetens intäkter redovisar ett överskott, +5 996 Tkr. Förklaringen till avvikelsen är framförallt högre intäkter för vård på institution än budgeterat, återbetalning av försörjningsstöd samt intäkter i form av statsbidrag för flyktingar p.g.a. fler flyktingar än budgeterat.

Vänersborgs kommun har under ett antal år haft låga kostnader för individ- och familjeomsorgen i jämförelse med andra kommuner. Samtliga grannkommuner har en högre kostnad per invånare. Uppgifterna är hämtade från boken "Vad kostar verksamheten i Din kommun; Bokslut 2003" utgiven av Svenska Kommunförbundet och Statistiska centralbyrån.

Kostnad för individ- och familjeomsorg per invånare, kr*	2002	2003	2004
Vänersborgs kommun	2 107	2 277	2 505
Trollhättans kommun	2 889	3 200	3 164
Uddevalla kommun	2 596	2 769	2 759
Lysekils kommun	2 183	2 555	2 831
Genomsnitt i Västra Götaland	2 143	2 308	2 380
Genomsnitt i riket för kommuner mellan 30´ - 50´ invånare	2 282	2 416	2 414

* uppgifterna hämtade ur "Vad kostar verksamheten i Din kommun"

Årets verksamhet - individ- och familjeomsorgen

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget-differens 2005
Gemensamt	0	7	+7
Barn- och ungdomsvård	4 750	2 425	+1 499
Familjerätt	0	0	
Vuxenvård	1 036	1 592	+1 099
Ekonomiskt bistånd	1 824	3 112	+1 812
Övrig verksamhet	280	281	+36
Flyktingmottagande	10 330	8 842	+1 543
Summa intäkter	18 220	16 259	+5 996
Gemensamt	5 894	6 097	+693
Barn- och ungdomsvård	45 938	38 798	+1 716
Familjerätt	1 496	1 702	+296
Vuxenverksamhet	15 058	17 512	-3 199
Ekonomiskt bistånd	22 454	24 067	--5 750
Övrig verksamhet	432	348	+143
Flyktingmottagande	8 370	8 225	-860
Summa kostnader	99 642	96 749	-6 961
Netto	81 422	80 490	-965

Ekonomisk analys

Gemensam verksamhet redovisar ett överskott på +700 Tkr. Under verksamheten bokförs kostnader och intäkter som är gemensamma för hela individ- och familjeomsorgen. Orsaken till överskottet är främst vakanta tjänster inom administrationen.

Barn- och ungdomsvård redovisar ett överskott på +3 215 Tkr. Verksamheten arbetar med barn och ungdomar mellan 0 och 21 år samt deras föräldrar utifrån lagområdena SoL, LVU och LVM. Orsaken till överskottet är minskade kostnader för placeringar i hem för vård och boende för barn och ungdom. Antalet vård dagar i HVB har minskat, medan antalet dygn i familjehem ökat. Den totala nettokostnaden för barn- och ungdomsvård uppgick 2005 till 36 373 Tkr.

Familjerätt/familjerådgivning redovisar ett överskott på +296Tkr, vilket förklaras av en vakant tjänst under del av året.

Vuxenverksamheten redovisar ett underskott på -2 100 Tkr. Kostnaderna för vård på institution fortsatte att ligga på en hög nivå under första halvåret, men minskade därefter successivt under året. Den totala nettokostnaden för vuxensektionen var 2005 15 920 Tkr.

Ekonomiskt bistånd redovisar ett underskott på -3 938 Tkr. Verksamheten handlägger i huvudsak försörjningsstöd, men arbetar också med service i form av förmedling av enskildas egna medel. Underskottet beror

på ökade kostnader för försörjningsstöd till fler hushåll och högre kostnader i snitt per hushåll. Emellertid har återbetalning av försörjningsstöd ökat. Den totala nettokostnaden för ekonomiskt bistånd var 2005 20 955 Tkr.

Flyktningmottagningen redovisar ett överskott på +683 Tkr, vilket främst beror på mer intäkter än budgeterat för fler mottagna flyktingar än planerat.

Barn- och ungdomsvård - HVB	2003	2004	2005
Antal placerade barn 31 december	28	17	12
Antal placerade barn totalt under året	45	43	31
Antal vård dagar totalt under året	8 727	7 768	5 244
Genomsnittlig kostnad/vård dag för Sol - Ungdom	2 566	2 645	2 394
Genomsnittlig kostnad/vård dag för LVU – Ungdom	3 002	2 865	2 807
Genomsnittlig kostnad/vård dag för Sol – Barn	1 572	2 177	2 001

Institutionsvård för barn- och ungdom redovisar ett överskott på +2 362 Tkr. Antalet vård dygn för barn och unga har minskat med 2 392 eller 6,5 årsplatser.

Barn- och ungdomsvård – familjehem	2003	2004	2005
Antal barn/ungdomar placerade i familjehem per 31/12	34	36	40
Antal vård dagar under året	11 817	13 141	14 139
Genomsnittlig dagskostnad för placering i familjehem	570	591	608

Familjehemsvård redovisar ett underskott på -287 Tkr. Vård i familjehem har ökat med 2,7 årsplatser jämfört med 2004. Ökningen ligger i linje med lagstiftning och politiska mål och är en fortsättning på en trend sedan flera år tillbaka.

Barn- och ungdomsvård – öppenvårdsinsatser	2003	2004	2005
Antal barn /ungdomar med stöd av kontaktperson	36	29	28
Antal barn/ungdomar med stöd av kontaktfamilj	65	62	51
Antal ungdomar med Plantaget som insats	36	44	28

Strukturerade öppenvårdsinsatser redovisar ett överskott på +308 Tkr.

Familjerätt/familjerådgivning	2003	2004	2005
Avtal avseende vård, boende, umgänge	21	14	14
Antal besökande personer på familjerådgivningen	190	168	196
Antal genomförda samtal på familjerådgivningen	385	323	319

Familjerätt/familjerådgivning redovisar ett överskott på +296 Tkr, Verksamheten ska verkställa de uppgifter som lagstiftarna ställer kring faderskap, vårdnad, boende och umgänge, medgivande för mottagande av utländska barn för adoption. Verksamheten ska också ge råd till allmänheten och samverka med myndigheter i familjerättsliga frågor. Familjerättens medverkan vid avtal varierar mellan åren.

Vuxenvård – institutionsplaceringar	2003	2004	2005
Antal placeringar under året	31	50	38
Därav LVM	4	9	8
Antal vård dagar totalt under året	3 483	5 467	3 699
Därav LVM	431	1 164	1 026
Genomsnittlig dygnskostnad för placering enligt SoL	1 221	1 310	1 177
Genomsnittlig dygnskostnad för placering enligt LVM	2 251	2 596	2 420
Överklagan till läns-/kammarrätt totalt inom verksamheten	7	14	4

Vuxenverksamheten redovisar ett underskott på -2 100 Tkr, vilket beror på fortsatt höga kostnader för vård på institution under första halvåret 2005.

Vuxenvård - Härberget	2003	2004	2005
Antal personer som bott på Härberget under året	7	10	10

Härberget är ett tillfälligt boende för bostadslösa.

Vuxenvård – öppenvårdsinsatser	2003	2004	2005
Antal personer med stöd av kontaktperson	2	2	4
Antal personer med stöd av kontaktfamilj	1	1	1

Vuxenvård – institutionsplaceringar icke missbruk	2003	2004	2005
Antal placerade föräldrar under året	6	12	0
Antal vård dagar för föräldrar under året	450	952	0

Såväl antal föräldrar som vårddygn har fördubblats jämfört med föregående år.

Ekonomiskt bistånd	2003	2004	2005
Antal pågående ärenden 31 december	464	494	504
Antal bidragshushåll, totalt	568	600	644
Antal bidragsmånader/hushåll	4,5	5,22	5,08
Belopp i kr per bidragsmånad	5 255	5 553	5 735
Antal personer med förmedlade medel	200	174	189
Antal överklagande hos länsrätten/kammarrätt	45	46	11
därav ändrade beslut	3	4	1

Ekonomiskt bistånd redovisar ett underskott på -3 939 Tkr. Verksamheten handlägger i huvudsak försörjningsstöd, men arbetar också med service i form av förmedling av enskildas egna medel. Antalet bidragshushåll har ökat till 644 från 600 år 2004. Beloppet per bidragsmånad har ökat med 3,4 %, medan den genomsnittliga bidragstiden minskat med 2,6 %. Enskilda stora kostnader är ett stort antal sökande med omfattande tandvårdsbehov, många ungdomshushåll samt stora hushåll bestående av personer med invandrabakgrund och fördyrade kostnader i samband med beviljande av andrahandskontrakt. Tolkkostnaderna har minskat något mot föregående år, då man i större utsträckning övergått till att använda telefontolk istället för kontakttolk.

Flyktingsektionen	2003	2004	2005
Mottagna flyktingar	62	60	62
därav vuxna (över 16 år)	30	38	34
därav barn (under 16 år)	32	22	28
Antal självförsörjande vid introduktionstidens slut, %	40	49	53
Antal vuxna med introduktionsersättning den 31/12	76	67	47

Flyktingsektionen redovisar ett överskott på +683 Tkr, vilket främst beror på mer intäkter än budgeterat för fler mottagna flyktingar än planerat.

INVESTERINGAR

Tkr	Inv.pl 2005	Årets Re-	Budget- diffe-
Nämnd/förvaltning gemensamt	950	234	+716
Vård och omsorg	2 450	2 607	-157
Omsorg om funktionshindrade	1 160	515	+645
Individ- och familjeomsorg	340	169	+171
Summa	4 900	3 525	+1 375

Socialnämnden erhöll 2,000 Tkr i investeringsram för 2005 samt en resultatregleringspost på 2 900 Tkr från 2004. Under 2005 har investeringsmedel använts för fortsatt införande av datasystemet ProCapita HSL enligt plan. Investeringar har gjorts i samband med flytt och nystart av enheter samt anskaffning av arbetstekniska hjälpmedel till några gruppbofstäder. Totalt investerade nämnden 3 525 Tkr under 2005.

BARN- OCH UNGDOMSNÄMNDEN

Ordförande: S Anders Larsson (s)
 Vice ordförande: Andreas Vänerlov (kd)
 Barn- och ungdomschef: Karl-Johan Höjer

ORDFÖRANDENS KOMMENTAR

Mandatperiodens tredje år ska läggas till handlingarna. För barn- och ungdomsnämnden var det av vikt att visa på kostnadskontroll och att mycket bra verksamhet kan bedrivas inom de ekonomiska ramar kommunfullmäktige beslutat.

Nämnden har under året påbörjat diskussioner om hur den ser på framtiden för samtliga verksamhetsområden. Arbetet kommer att synliggöras i nämndens budgetförslag 2007. Barn- och ungdomsnämnden kan jobba in sig i kommunens ledningssystem från politiska mål, till verksamhetsresultat. Samtidigt som verksamheterna får ett bra politiskt stöd i sitt arbete med framtidsfrågor och verksamhetsutveckling.

I Vargön har Granåsskolans till- och ombyggnad slutförts, alla gläds över resultatet.

Om bättre är möjligt är inte bra nog. Självfallet måste det ske förändringar och förbättringar i all verksamhet inom barn- och ungdomsnämnden. Alldeles nödvändigt är att ytterligare utveckla samverkan över nämndsgränserna. För att ge ytterligare stöd till kommunens ungdomar har barn- och ungdomsnämnden under året anställt två ungdomscoacher.

Kvalitet i barnomsorgen (läs mindre barngrupper) har inte lämnat nämnden någon ro. Beslutet ett barn en plats har skapat en bättre situation. Nämnden vet att färre barn i grupperna är nödvändigt.

Nämnden vill rikta ett stort T A C K till all personal i barn- och ungdomsförvaltningen och ser framtiden an med tillförsikt!

S Anders Larsson
 Ordförande

ÅRETS RESULTAT

Resultaträkning	Utfall	Utfall	Utfall	Budgetdiff
Mkr	2003	2004	2005	2005
Försäljning	6,4	6,9	7,3	0,4
Avgifter & ersättningar	26,7	27,0	27,7	3,3
Bidrag	4,7	4,1	30,8	1,2
Övriga intäkter	31,9	36,6	5,6	0,9
Summa intäkter	69,7	74,3	71,4	5,8
Personalkostnader	357,8	361,0	370,5	- 3,7
Omkostnader	187,8	188,5	203,7	- 0,2
Kapitalkostnader	9,4	8,7	9,2	2,1
Summa kostnader	555,0	558,2	583,4	- 1,8
Nettokostnader	485,3	483,9	512,0	+4,0

Barn- och ungdomsnämnden redovisar ett totalt överskott med +4,0 Mkr mot budget.

Intäkterna ger ett överskott med +5,8 Mkr avseende ökade interkommunala ersättningar, handledararvoden, lönebidrag, bidrag från Migrationsverket, hyresintäkter avseende skollokaler och projektmedel av olika slag samt sommarläger på musikskolan. Osäkerhet i början av året avseende omfattning gör flera av dessa poster svåra att beräkna och därmed att budgetera.

Personalkostnader ger ett underskott med -3,7 Mkr mot budget. Nämnden har delat ut -6,8 Mkr till verksamheterna utöver budgetram för att säkra statsbidrag avseende personalförstärkning i grundskola och samverkan mellan grundskola och skolbarnsomsorg. Semesterlöneskulden blev 1,0 Mkr lägre än förväntat. Inom flera verksamheter finns vakanser. Exempelvis var förvaltningschefen under en period ersatt med konsult, vars kostnad återfinns under omkostnader med 1,0 Mkr. Central pool och rehabilitering visar ett överskott med +0,5 Mkr. Dagbarnvårdare visar ett överskott med +0,8 Mkr.

Omkostnader ger ett underskott med -0,2 Mkr. Materialinköpen har ökat, vilket bl.a. är en effekt av extraordinära åtgärder, som medfört att vissa kostnader inte ersatts med en gång. Arena och fritid samt musikskolan har intäkter som täcker en del av underskottet.

Överskottet på räntekostnader +0,4 Mkr och avskrivningar +1,6 Mkr beror på tidigare års låga investeringar och att årets investeringar inte aktiverats förrän vid bokslutet. Flera investeringar är fortfarande inte slutförda och i vissa fall har entreprenören inte kommit i gång enligt tidplan.

Övergripande analys

Mkr	2004		2005		Netto	Budget-differens
	Utfall Netto	Budget-differens	Intäkt	Kostnad		
Nämnd & adm.	3,0	+0,8	0,3	3,5	3,2	+0,5
Barnomsorg	155,3	+7,7	39,0	201,5	162,5	+7,3
Grundskola	264,4	+4,3	15,8	299,5	283,7	- 3,2
Förskoleklass	11,4	- 0,1	0,1	12,4	12,3	+0,1
Särskola	15,9	- 1,1	1,0	16,9	15,9	+0,8
Bibliotek	0,2	0,0	0	0	0	0
Arena o fritid	19,3	- 2,7	5,8	24,6	18,9	- 0,4
Musik o ungdom	14,3	- 0,1	9,5	25,0	15,5	- 1,1
Summa.	483,9	+8,8	71,4	583,4	512,0	4,0

Ekonomi

En medveten och tydlig linje från barn- och ungdomsnämnden angiven redan i de övergripande mål "att genom samordning av resurserna bedriva verksamheten så effektivt som möjligt" har resulterat i ännu ett år där nämndens totala verksamhet med marginal bedrivs inom givna budgetramar. De senaste årens positiva bokslutsresultat med en tuff attityd vad gäller anpassning till givna budgetram har fört med sig en återhållsamhet, som till viss del återverkat på kvaliteten inom verksamheten.

Verksamhet

Nämndens breda ansvarsområde innefattar allt från barnomsorg, grundskola och obligatorisk särskola till arena och fritid samt musik- och ungdomsverksamhet. De övergripande målen pekar utöver effektiv verksamhet ut demokrati, miljö och kultur som centrala utvecklingsområden. Nedan följer en sammanfattning av de frågor och områden som tydligast präglat årets verksamhet:

- Mål- och ledningssystem, det av kommunen antagna mål- och styrsystemet har präglat nämndens arbete, särskilt under hösten.
- Arbetet med att utveckla kvalitetsredovisning inom förskolor och skolor, såväl vad gäller bakgrundsmaterial som åtgärdsbeskrivningar, har fortsatt. Nämnas kan satsningar som läsutvecklingsschema, LUS, bedömningsmaterial matematik, BeMa, samt satsningen på kompetensutveckling kring betyg och bedömning.
- Arbete med att utveckla den verksamhetsförlagda delen av lärarutbildningen, VFU.
- Samverkansprojekt med andra nämnder/verksamheter som t.ex. familjecentralen Sirius, uppföljningsplan för 16-19-åringar som inte går på gymnasieskola, ungdomsgård och ungdomscenter, tillsammans på kvarteret Haren.
- Fortsatt arbete med analys och nyttjande av den stora LUPP-enkäten, en undersökning av ungdomars attityder och vanor i samarbete med Ungdomsstyrelsen.

- Den beslutade projekteringen och ombyggnaden/nybyggnaden av Granåsskolan är klar och den nya skolan invigd.
- Vänersborg fick regeringens tillstånd att inom ramen för gymnasieskolan starta ett orkestermusikerprogram med riksintag. Arbetet att tillsammans med gymnasieförvaltningen fullfölja planeringsarbetet samt ta fram en begäran om fortsatt tillstånd har haft hög prioritet.
- Översyn av rektorernas förutsättningar och arbetsmiljö.
- En hälsostategisk plan för förvaltningen har arbetats fram.
- Aktivt deltagande i dialog kring förutsättningar för en större investering kring Sportcentrum.
- Deltagande som en viktig part i arbetet kring högskolecentrum i Vänersborg.
- Sökt nya vägar genom nytänkande som t.ex. projektet "Genväg" och kvalitetsprojekt i förskolan, "Q i förskolan".

Framtidsutsikter

Verksamheten befinner sig ur mål- och ledningssynpunkt i en brytpunkt mellan två system. Därför beskrivs nedan måluppfyllelse och resultat i form av ett antal fortsatta utvecklingsuppdrag/utmaningar. Nämnd och förvaltning står 2006 inför ett år fyllt av stora utmaningar som kan leda till omfattande förändringar:

- Utbyggnad av barnomsorg och kvalitetsförbättringar, främst genom ökad personaltäthet och minskade barngrupper.
- Arbetet kring uppföljning och utvärdering med sin bas i kvalitetsredovisningarna fullföljs och knyts samman med mål- och styrsystemet, vilket innebär fortsatt fokus på kunskap, värdegrund och inflytande specificerat i arbete kring LUS, BeMa, betyg och IUP (individuell utvecklingsplan).
- Barn- och ungdomsförvaltningen ska gå i spetsen för ett intensifierat arbete kring kommunvisionens beskrivning av Vänersborg som Sveriges bästa musikkommun, något som innefattar allt från spännande, attraktiva evenemang till en levande musikskola, allt från musikklasser över gymnasiet orkesterprogram till musikakademi på högskolecentrum?
- Ett Sportcentrum med köpcenter och tak över bandybanan?
- En genomgripande analys av det framtida behovet och nyttjandet av lokaler för skola och barnomsorg med fokus på frågor som t.ex. Huvudnässkolan och skolor/förskolor i Dalsland.
- Nämnd och förvaltning slutför arbetet med att ta fram mål, resultat och aktiviteter för de olika verksamhetsområdena inom ramen för det nya ledningssystemet.
- Samverkan med andra nämnder fördjupas, t.ex. familjeförskola fr.o.m. höstterminen 2006, dialog med gymnasieskolan kring betyg, bedömning och överlämnande, tillsammans med socialnämnd och gymnasienämnd möta ungdomars behov av stöd för sin utveckling m.m.
- Gemensamt med övriga berörda och i nära samverkan med ungdomsgrupper utveckla och etablera någon form av ungdomsråd.
- En flexibilitet och ständigt pågående dialog kring behov av, och förutsättningar för, effektivt och målinriktat administrativt stöd.

En fördjupad bild av verksamheten med analyser utifrån specifika mål och förutsättningar fås via respektive verksamhets kvalitetsredovisning/verksamhetsberättelse. Förskolor och barnomsorg kan dessutom erbjuda kvalitetsredovisning på rektorsområdesnivå för ytterligare information.

Personalredovisning

Antal anställda

Barn- och ungdomsnämnden hade 1 084 personer tillsvidareanställda den 1 november 2005. En minskning med fyra personer sedan 2004. Antal visstidsanställda och timanställda har ökat något. Under året har 56 personer lämnat förvaltningen, det är 19 fler än 2004. 15 av de tidigare anställda har gått i pension. Personalomsättningen har ökat från 3,39 till 5,17. 26 nyanställda har fått tillsvidaretjänster under året. 14 tjänster är rekryterade externt dvs. har inte arbetat i kommunen tidigare. Övriga har haft olika former av visstidsanställningar. 10 personer är anställda utifrån "3-årsregeln" i LAS. Av de 26 nyanställda är sju lärare och sju förskollärare.

Antal anställda	Totalt		Kvinnor		Män	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Tillsvidare	1 084	1 088	903	912	181	176
Visstid	113	91	82	57	31	34
Timavlönade	59	53				
Totalt	1256	1 232				
Medelålder	46	46				
Medellön	22 597	22 109	21 383	20 904	23 811	23 315
Genomsnitt sysselsättningsgrad			100 %		100 %	

Personalförsörjning

Under året har barn- och ungdomsförvaltningen haft 153 platsannonser ute, vilket är jämförbart med förra året. De flesta tjänsterna har gällt skolan och då framför allt år 7-9-skolorna. Inför höstterminen 2005 fanns inga obehöriga lärare anställda för de lägre åldrarna förutom i slöjd. Däremot har år 7-9 inte haft lika lätt att rekrytera behöriga lärare, främst i slöjd och spanska. Bristen på dessa lärarkategorier gäller i hela Sverige. Under året har Hallebergsskolan stängt och Granässkolan har öppnat efter om- och tillbyggnad. All personal som inte följde med till Granässkolan har fått tjänster på andra arbetsplatser. Andelen obehöriga lärare har minskat ytterligare till 8,5 %.

Inom barnomsorgen har efterfrågan på platser gjort att flera nya avdelningar har startat under året. Samtidigt har omflyttning av barn och personal skett i samband med renovering av Gasverksgatan och stängning av Residensgatans förskola. Efterfrågan på utbildad personal främst förskollärare kvarstår och i vissa fall har utannonserade förskollärartjänster tillsatts temporärt av barnskötare och barnskötartjänster har tillfälligtvis tillsatts av utbildad personal. Antalet dagbarnvårdare är oförändrat under 2005. Idag finns 47 personer anställda som dagbarnvårdare, men bara 43 personer är i tjänst.

Antal årsarbeten	2003	2004	2005
Nämnd o adm.	4	4	4
Barnomsorg inkl skolbarnomsorg	506	491	482
Grundskola	439	413	409
Förskoleklass		32	30
Särskola	32	31	29
Musik o ungdom	49	49	51
Arena o Fritid	17	16	15

Totalt i förvaltningen arbetar, utöver de fyra personer som redovisas under administration, 40 personer med administration. Dessa redovisas under den verksamhet de arbetar.

Arbetskadorna och tillbud 2005

	Skadeanmälningar	Tillbud
Grundskola	8	47
Förskola	11	21
Övriga	2	4

En fördubbling av antalet anmälningar har skett under 2005 i jämförelse med tidigare år, vilket är ett resultat av större kunskap om skyldigheten att rapportera skador och tillbud.

Sjukfrånvaro under 2005 samt arbetet med rehabilitering

Antalet sjukdagar per anställd och år är 19 dagar, varav för kvinnor 20 dagar och för män 14 dagar. Frånvaron i procent av tillgänglig arbetstid är för kvinnor 9,2 % och för män 6,8 %. Sjukfrånvaron har ökat för män med 1,4 procentenheter sedan 2004. Antalet sjukskrivna personer ligger på ungefär samma nivå som 2004. Antalet långtidssjukskrivna personer med sjukskrivning över 30 dagar har sjunkit med 2,3 procentenheter. Anställda som varit sjukskrivna mer än 30 dagar och som fortfarande är sjukskrivna är inom förvaltningen 93 personer. Av dessa är 82 kvinnor och 11 är män.

Av personer sjukskrivna 100 % var i december antalet anställda med särskild sjukförsäkringsavgift 36 (15 %) mot att det i början av 2005 var 47 personer, en minskning på 11 personer. Uppdelningen i % ser ut enligt nedan:

Långtidssjukskrivna personer över 30 dagar

År	2004	2005	
	52	36	100 %
	1	8	75 %
	22	22	50 %
	19	27	25 %

Rehabilitering

Under 2005 har 55 personer varit aktuella för olika rehabiliteringsinsatser, kända av förvaltningen. Utöver dessa gör cheferna insatser ute på arbetsplatserna.

Avslutade rehabiliteringar (antal personer)

	2004	2005
Erhållet ny tjänst	10	11
Pension	1	2
Varaktig sjukersättning	5	8
Återgång i arbete	7	5
Övrigt (bl.a. friår)		4

Pågående rehabiliteringar

	2004	2005
Vägledning till nytt arbete	8	5
Studier	6	5
Arbetssträning för återgång i arbete	6	11
Övrigt	12	4

Hälsa på arbetsplatsen

Vänersborgs kommuns övergripande arbete med "hälsa på arbetsplatsen" har brutits ner till förvaltningsnivå. I barn- och ungdomsförvaltningen samordnas och drivs arbetet genom den hälsostrategiska gruppen. Det finns även en projektanställd hälsoutvecklare, som är med och stöttar processen. Det hälsostrategiska personalarbetet syftar till att förvaltningen ska vara en attraktiv arbetsgivare och bedriva en verksamhet med hög kvalitet med personal som trivs och mår bra.

Under året har hälsostrategiska gruppen tagit fram en övergripande handlingsplan. Den är indelad i tre olika nivåer. Fokus ligger på arbetsplatsnivå, där samtliga arbetsplatser ska ta fram arbetsmiljöplaner som utgår från varje arbetsplats unika behov. Nästa nivå är inriktad på cheferna, där det handlar om att de ska uppleva en god/bättre egen arbetsmiljö, samt att de har verktyg för att arbeta med personalens arbetsmiljö. Den tredje nivån handlar om att ta fram förvaltningsgemensamma strategier utifrån de lokala behoven för att öka frisknärvaron och minska sjukfrånvaron.

Handlingsplanen har lett till olika insatser under året, bl.a. har det tagits fram en handlingsplan för rektorernas arbetsmiljö. Det har skett olika utbildningsinsatser speciellt inriktat till chefer inom förvaltningen, där även högskolan har varit inkopplad. Rektorer/enhetschefer har tillsammans med arbetsplatsombud/skyddsombud varit på en arbetsmiljödag under året, där det fokuserades både på risk- och friskfaktorer. Förvaltningen har också påbörjat arbetet med att ta fram en ny personalenkät, samt hittat former för hur det kan arbetas mer förebyggande genom personalronder.

Ett sätt att redovisa personalens hälsostatus är att beskriva sjukfrånvaron. Men för att komplettera den statistiken kan även tas fram de som varit friska under året. Med frisk menas de personer som inte varit sjukskrivna mer än fem dagar under året, vilket anses vara en "sund" sjukfrånvaro. Under 2005 var det 61 % av personalen i förvaltningen som uppfyllde kriterier med att vara frisk (jmf med kommunen som helhet som hamnade på 60 %).

Andelen friska inom barn- och ungdomsförvaltningen som har en sjukfrånvaro som understiger fem dagar under ett år:

	2003	2004	2005
0 dag sjukfrånvaro	37 %	39 %	37 %
1-5 dagar sjukfrånvaro	25 %	24 %	24 %
Total andel friska 0-5 dagar sjukfrånvaro	62 %	63 %	61 %

Arbetsmiljö

Nyanställda erbjuds genomgång av arbetsmiljöpolicy och riktlinjer. Under hösten 2005 genomfördes en heldag med arbetsmiljöfrågor för chefer och skyddsombud/arbetsplatsombud. Innehållet var bl.a:

Information från hälsostrategiska gruppen.

Goda exempel i arbetsmiljöarbetet.

Rapport om sjukfrånvaron.

Nyheter kring regelverket i arbetsmiljöarbetet.

NÄMND & ADMINISTRATION

Årets verksamhet

Administrativa avdelningen

Administrativa avdelningen ger administrativ service till både barn- och ungdomsnämnden och kultur- och ungdomsnämnden, ansvarar för budgetarbete, personalfrågor, nämndsberedning, barnomsorgsplaceringar och utredningsuppdrag samt kvalitets- och utvecklingsfrågor.

Behovet av ny kompetens

Under 2005 har behovet av en planerings/utredningssekreterare ökat, vilket resulterat i ett beslut om inrättande av en sådan tjänst. Barnomsorgen fortsätter att vara svårplanerad, då antalet barn minskar, men behovet av barnomsorg under vissa perioder ökar och elevtalen fortsätter att minska, vilket ställer krav på bra underlag för beslut.

Närvarostatistik

Alla förskolor och fritidshem lämnar in statistik under månaderna februari t.o.m. maj och september t.o.m. december. Redovisningen innehåller frånvaro, planerad frånvaro och närvaro per dag. Närvaron varierar mellan förskolor/fritidshem och mellan de olika avdelningarna inom förskolor/fritidshem.

Barn- och ungdomsförvaltningens IT-enhet (BoU:s IT)

BoU:s IT-enhet har under 2005 sett till att alla förskolor och skolor på landsbygden har fast uppkoppling och kopplats in på det centrala systemet och därmed har samma tillgång till nät osv. som andra förskolor/skolor har.

Utbildning och projekt har genomförts för att öka kompetensen hos användare på skolor och förskolor. Skolor och förskolor har också fått hjälp med utformning av hemsidor. Barn- och ungdomsförvaltningen har idag ca 650 datorer men också kringutrustning såsom skanners, skrivare, digitala kameror, skärmprojektorer osv. som kräver installationer, reparationer. Utbyte av datorer inom förskolan har fortsatt som planerat. Ca 30 datorer har fördelats på olika förskolor. En extra satsning har under 2005 gjorts på den nybyggda Granåsskolan, där det idag finns dataprojektorer i varje klassrum och en bärbar dator till varje lärare. Utbildning till alla pedagoger har genomförts under hösten.

IT-avdelningen har under 2005 genomfört "offensiva besök", som är en inventering tillsammans med varje skolas rektor och dataansvariga. Här diskuteras vad som behöver förbättras, vad kan bytas ut, vilken utbildning är önskvärd osv. Resultat av samtalet sammanställs och IT-avdelningen tar fram ett kostnadsförslag för de inköp som behöver göras, där skolan betalar 50 % och 50 % betalas av centrala IT-medel.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budgetdiff 2005
S:a intäkter	312	50	94	+94
S:a kostnader	3 611	3 101	3 361	+424
Totalt netto	3 299	3 051	3 267	+518

Ekonomisk analys

Överskottet om +518 Tkr för nämnd och administration beror på att de medel som nämnden förfogar ej förbrukats, +426 Tkr.

Nyckeltal

NÄMND & ADMINISTRATION	2003	2004	2005	Förändring 04-05 i %
Antal sammanträden	15	13	10	-23,1
Genomsnitt, timmar	4,5	3,4	3,5	+2,9
Personalkostnadens andel av bruttokostnaden, %	73	75	59	-16,0
Hyreskostnadens andel av bruttokostnaden, %	5	5	4	-1,0
Verksamhetens nettokostnad/inv., kr	89	82	88	+7,3

Kommentar till nyckeltal

Antalet sammanträde har minskat jämfört med tidigare år, vilket troligtvis kan härledas till att detta är tredje året för nämnden, som till stora delar var helt ny då mandatperioden inleddes. Genomsnittstiden per möte har dock ökat något. Personalkostnaderna sjunker i relation till att antal möten blir färre.

BARNOMSORG

Årets verksamhet

Område 1

Område 1 består av: Onsjö, Torpa, Mariedal och Väne Ryr. Inom område 1 arbetar fyra rektorer med förskola. Allt som allt finns det 10 förskolor, en öppen förskola samt dagbarnvårdare. Fyra förskolor ligger i invandrartäta områden, en förskola har miljöprofil. På en annan förskola finns en avdelning för icke hörande barn, där även barn från andra kommuner tas emot. En allergiavdelning finns inom området.

Ett omfattande utvecklingsarbete för ett språkutvecklande arbetssätt, höjd kulturkompetens och former för modersmålsstöd, har under året genomförts i en utvecklingsdialog med myndigheten för skolutveckling. "Q i förskolan" har varit ett fortbildningsprojekt som utgått från aktionsforskningens principer och har involverat flera förskolor. Arbetet med lokala avvikelseöverenskommelser om arbetstiden har fortsatt och nya överenskommelser har slutits. En förskola har stängt och flyttat till andra lokaler. Ny rektor har anställts och en smärre justering i organisationen har skett. Två förskolor har bytt rektorstillhörighet. De nya stängningsrutinerna på sommaren har "satt sig". Statsbidrag s.k. "Hallengrenpengar" har tillförts verksamheten men ännu inte utnyttjats fullt ut. Utvecklingsfokus har legat mycket på språk och kultur samt förhållningssätt utifrån styrdokumentet.

I allmänhet är de materiella resurserna goda med åldersadekvat pedagogiskt material. Datorer, skannrar och digitalkameror har slagit igenom på bred front och används som ett naturligt pedagogiskt hjälpmedel på de flesta ställena. Ett antal lokaler har dock upplevts som slitna och nergångna och i behov av renovering/uppfräschning. Även utemiljöerna på en del enheter har visat sig i behov av upprustning och förbättring.

Område 2

Förskolorna i område 2 är belägna i Dalsland, centrum och Vargön och är 14 till antalet. Antalet avdelningar är 50, fördelade på 2- och 4-avdelningsförskolor. 845 barn från 1-5 år är placerade på dessa avdelningar. Nyttjandegraden är ca 87 %. I området finns en naturförskola och en dygnetruntförskola. Under året har två förskolor stängts och återlämnats till extern hyresvärd. Kulturförskolan och Granås förskola berikades med två nya avdelningar var. Beslut fattades i nämnden om renovering och tillbyggnad av Gasverksgatans förskola.

Under 2005 deltog merparten av förskolorna i området, i ett nätverksarbete med temat " Hur synliggörs barns lärande och utveckling". Träffarna har varit förlagda till dagtid och förankring hos övriga kollegor har skett på arbetsplatsträffar. Målet har varit att arbetslaget ska ta vara på barns vilja och lust att lära samt stärka barnets tillit till den egna förmågan. Arbetslaget ska fortlöpande samtala med barnens föräldrar om barnens trivsel, utveckling och lärande. Efter deltagande i nätverket känner personalen större säkerhet i att dokumentera på ett sådant sätt att lärprocesser synliggörs. Behov av fortsatt nätverksarbete kvarstår. Några förskolor i området har använt aktionsforskning som metod för att svara på frågor gällande hur det pedagogiska rummet används. Görs verkligen det som sagts i planeringar? Resultat av denna forskning har bl.a. inneburit att lekmiljöerna har ändrats inomhus. Fler medvetna lekhörnor har skapats och barnen har tagit fler självständiga initiativ till lek och personalen har upplevt att fler pedagogiska diskussioner förts i vardagen. Pedagogerna har kunnat var mer stödjande och bejakande i barnets lek tack vare medvetna observationer. Personal på flera av förskolorna har haft pedagogisk handledning gällande reflektion, förändring och utveckling. Språkutveckling har för en del förskolor stått i centrum. Kompetensutveckling i form av föreläsningar gällande språkstörningar har erbjudits och kartläggningmaterial har implementerats hos personalen. På en av områdets förskolor gick en stor del av höstens arbete åt till krisbearbetning, då det på förskolan inträffade en allvarlig olycka.

Målavstämning

Område 1

Rutiner för kvalitetsarbetet

Uppföljning av BRUK och enkäter, självvärdering utifrån BRUK, medarbetarsamtal, planering och utvärdering samt diskussioner utifrån kvalitetsredovisningen är de rutiner som används för kvalitetsarbetet.

Normer och värden

Ett omfattande arbete utifrån BRUK (självvärdering och enkäter) har genomförts. Resultaten har tydliggjort områden som förskolorna måste förbättra. Låg svarsfrekvens har gett förskolorna anledning att på ett tydligare sätt gå ut till föräldrarna för att beskriva sin verksamhet och dess mål och syftet med kvalitetsarbetet. I allmänhet får förskolorna goda betyg av föräldrarna, men några förskolor har fått något sämre enkätutfall och kommer därför att diskutera och besluta förbättringsåtgärder.

Ekonomi

Det ekonomiska utfallet blev skiftande på de olika rektorernas ansvar, något kraftigt plus och några minus. Sammantaget blir dock resultatet gott. Det viktigaste att poängtera är att rektorerna har kontroll över den ekonomiska situationen och att även personalen kan vara delaktig i budgetdiskussionerna, något som tillsammans med rektorernas stora ekonomiska ansvarstagande skapar trygghet och stabilitet i den ekonomiska planeringen.

Samverkan barnomsorg – grundskola

En positiv utveckling sker med bättre kontakter mellan verksamheterna, ökat gemensamt ansvarstagande och pedagogisk samsyn för övergångar med gemensamt utarbetade överlämningsrutiner. Ett ambitiöst arbete genomförs med språkjournaler, som följer barnet från förskola till förskoleklass och sedan upp genom skolans år. Systemet börjar komma igång i allt högre grad och "växer" efterhand in i skolan.

Informationsteknologi

Ytterligare en förbättring i infrastrukturen har skett. Digitalkameror används flitigt för att dokumentera verksamheten. Bildspel för att visa föräldrarna vad barnen gjort är vanligt förekommande. Område 1 har ett gott samarbete med barn- och ungdomsförvaltningens dataavdelning.

Stödenheten

Samarbetet med stödenheten är mycket gott genom elevvårdsgrupperna. Stödenhetens elevvårdspersonal och specialpedagoger erbjuder i stor utsträckning handledning till förskolornas personal, något som leder till en effektiv kompetensutveckling i det dagliga arbetet. Logoped och specialpedagog har spelat en stor roll i arbetet med det språkutvecklande arbetssättet och därigenom utvecklat stödenhetens förebyggande uppgift.

NO/teknik

NO/teknik har sin givna plats inom förskolornas pedagogik. Främst handlar det om lekar där det byggs och konstrueras, något som förekommer på ett naturligt sätt i vardagen. En naturförskola satsar förstås mycket på utvecklandet av ett naturorienterat förhållningssätt hos personal och barn.

Skolutvecklingsavtalet

Arbetstiden har stått i fokus på många av områdets förskolor. Något som lett fram till lokala överenskommelser om hur tid används och läggs ut under året. Överenskommelserna är frivilliga och gäller så länge parterna är överens. Syftet är en bättre tidsanvändning och i sin förlängning en bättre pedagogisk verksamhet.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Det systematiska arbetsmiljöarbetet är väl förankrat på förskolorna och genomförs systematiskt utifrån utarbetade rutiner.

Fortsatt arbete

Förskolor med låg svarsfrekvens eller låga siffror i BRUK-enkäten tar upp en diskussion kring detta i avsikt att få till stånd en positiv förändring. Verksamheten fortsätter satsningen på ett språkutvecklande arbetssätt och att tydliggöra styrdokumenterna.

Område 2

Rutiner för kvalitetsarbetet

Ett antal olika instrument används såsom BRUK-enkäter, utvecklingssamtal, medarbetarsamtal, kontinuerlig utvärdering i arbetslagen, åtgärdsprogram, ekonomiska uppföljningar och arbetsmiljöenkät.

Redovisning av nationellt beslutade områden sker av personal med mätdatum den 15 september. Vad gäller materiella resurser har alla barn tillgång till ändamålsenligt material. Lokalerna är ändamålsenliga, en del till och med nyrenoverade och nybyggnation pågår. Två av kommunens 1 ½-plans villor har

avvecklats. Arbetsmiljöverket har gjort ett antal mätningar av buller. Resultatet av dessa kommer med största sannolikhet att innebära åtgärder. Teknisk utrustning av form av TV, video, datorer och digital-kameror har förbättrats avsevärt sedan föregående år. Utemiljön vid de flesta förskolor är bra.

Redovisning av lokalt beslutade områden

Utveckling/utvärdering av grundläggande normer och värden, med BRUK som ett redskap, har gjorts. Svarefrekvensen gällande föräldraenkäten har genomgående ökat. Det är troligen ett resultat av att fler personal påpekat föräldrar vikten av att de svarar på enkäten. Några rektorer beskriver att vid den senaste egenskattningen verkar personalen vara mer självkritisk än tidigare. Några rektorer ser också att det finns avdelningar som fått högre värden av föräldrarna denna gång, vilket är ett resultat av målmedvetet arbete. De flesta beskriver att personalen har ett bra förhållningssätt till barn och föräldrar, men att det är viktigt att jobba vidare med att göra föräldrar delaktiga och att det är viktigt att ha ett professionellt förhållningssätt till föräldrar.

Uppföljning av den kommunala mål- och resursplanen

Ekonomi

Resultatet för område 2 är positivt i bokslutet, 2 419 Tkr (varav 570 Tkr avser dagbarnvårdare och 400 Tkr ej helårseffekt Björkvägen). Regelbundna uppföljningar med ekonom och områdeschef under ett antal år har lett till att rektorerna är mycket seriösa i sitt arbete med att hushålla med ekonomiska resurser. Det statsbidrag som allmänt kallas "Hallengrenspengarna" har fått som effekt att de flesta har en något högre personaltäthet, dvs. något färre antal barn i grupperna. Det politiska beslutet gällande ett barn en plats har nu fått önskad konsekvens, dvs. lugn i barngrupperna, eftersom det är färre inskolningar under läsåret och rektor "slipper" jaga halva barn.

Samverkan barnomsorg – grundskola

Alla förskolor har sett över sina rutiner för överlämning mellan förskola och förskoleklass. Flera förskolor har tagit del av vad BeMa innebär och hur arbetet sker inom grundskolan.

Informationsteknologi

Alla dataansvariga har erbjudits kompetensutveckling. Alla förskolor använder sig av datorn som hjälpmedel vid dokumentation och portfolioarbete. På någon förskola använder de större barnen datorn för bildhantering och har också gjort egentillverkade böcker. Kökspersonal gör sina beställningar via Internet. Någon enstaka förskola har gjort egen hemsida. Föräldrar söker mer information via Internet.

Stödenheten

Förskolorna är fortsatt mycket nöjda med samarbetet med stödenheten. Rutiner för fungerande elevvårdsgrupper finns nu överallt.

NO/teknik

Alla förskolor är av tradition mycket ute i naturen och tar vara på vad den har att erbjuda. Någon förskola har naturen som prioriterat område. Miljötänkandet har här fokuserats på att de vuxna är förebilder för barnen t.ex. gällande källsortering, materielvård, inköp m.m. Inköpen av KRAV-råvaror har dock minskat på grund av högt kostnadsläge.

Skolutvecklingsavtalet

Elevers ansvar och inflytande

Arbetsplaner finns på förskolorna. Personalen är mer medvetna och försöker att ha ett medvetet förhållningssätt, där utgångspunkten är från barnens tankar och idéer.

Arbetsorganisation

På de flesta förskolor har förskollärarna sex timmars planeringstid. Förutom arbetslagens planering används tiden mycket till att dokumentera barnens arbete, läsa litteratur, reflektera, skriva dagbok och friskvård ingår på en del förskolor i denna tid. Diverse arbetsuppgifter är fördelade i arbetslagen. Arbetsstillfredsställelsen har ökat. Medvetenheten har ökat och gamla vanor har ifrågasatts.

Kompetensutveckling

Föreläsningar, nätverk, handledning, litteratur och pedagogiska vardagsdiskussioner har genomförts under 2005. Dessa har varit kopplade till beslutade utvecklingsområden.

Systematiskt arbetsmiljöarbete (arbetsmiljöenkät 04)

Fungerande rutiner finns på alla förskolor gällande kartläggning av arbetsmiljön. Förra året framkom i den psykosociala enkäten att barngrupperna upplevdes som för stora. I årets kvalitetsredovisningar framkommer att barngrupperna har minskat något. Beslutet ett barn en plats har fått effekt, dvs. färre inskolningar under året och mindre grupper, vilket ger ökad arbetsro. En hälsostrategisk grupp, som försöker hitta former för ökad frisknärvaro, har startats i förvaltningen.

Områdeschefens bedömning och analys av hur väl verksamheten når målen

Förskolorna kännetecknas till stor del av ett demokratiskt förhållningssätt som bygger på öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande. Demokrati är inget som kan läras ut till barnen, utan det är något som byggs tillsammans i en ständigt pågående process. Personalen verkar ha blivit mer medveten om sin roll som förebild. Personalen ser varje barn utifrån sina förutsättningar, trots upplevelsen av stora barngrupper. Barnen uppmuntras att hjälpa och lyssna på varandra. Personalen tar barnen på allvar. Föräldrar bemöts på ett positivare sätt idag. Personalen ser föräldrar som en viktig vuxenresurs för barnen. Personalen ser att leken är viktig för barnen och tid har lagts på en del förskolor att studera miljön för att kunna säkerställa god lek- och lärmiljö. Diskussionerna verkar ha förskjutits mot att diskutera det som det går att göra något åt, istället för att lägga kraft på barnens eller gruppens tider för närvaror etc. Beslutet ett barn en plats har fått önskad effekt – färre inskolningar under läsåret – vilket ger ökad arbetsro i barngrupperna. En mindre positiv effekt av beslutet är att det inte frigörs lediga platser till köande barn under året, vilket innebär att det är en ständig jakt att skapa nya platser.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budgetdiff 2005
S:a intäkter	36 994	37 487	38 958	+885
S:a kostnader	190 107	192 801	201 519	+6 369
Totalt netto	153 113	155 314	162 561	+7 254

Ekonomisk analys

Överskottet om +7 254 Tkr beror på att interkommunal ersättning för Korsgatans avdelning för hörsel-skadade och allergiavdelningen ger +894 Tkr, kostnader för semesterlöneskuld visar +1 319 Tkr, dagbarnvårdare +1 076 Tkr, de enskilda förskolorna tar inte in maximalt antal barn, vilket resulterar i +484 Tkr och personalpoolen har använts bra och visar +546 Tkr. Material och tjänster påvisar ett överskott med +1 083 Tkr, på den administrativa avdelningen finns datakommunikationskostnader, som ger ett överskott med ca +400 Mkr. Kapittaltjänstkostnader ger ett överskott med +766 Tkr, då investeringarna varit låga de senaste åren och budgeten felberäknad. Nyöppnad avdelning och nattöppen förskola ger +765 Tkr. Problem med korrekt fördelning mellan kostnader och budget avseende skolbarnsomsorg respektive grundskola, så att dessa helt speglar verkligheten, kvarstår delvis.

Nyckeltal

BARNOMSORGEN	2003	2004	2005	Förändr. 04-05 %
Personalkostnadens andel av bruttokostnaden, %	75	75	73	- 2,0
Hyreskostnadens andel av bruttokostnaden, %	9	9	10	+1,0
Verksamhetens nettokostnad/inv., kr	4 127	4 186	4 399	+5,1
Antal barn:				
- förskola	1 403	1 445	1 475	+2,0
- skolbarnsomsorg	1 381	1 367	1 335	- 2,3
- familjedaghem	173	155	161	+3,9
- familjefritidshem	114	109	102	- 6,4
Varav extern barnomsorg				
- förskola	109	115	112	- 2,6
- skolbarnsomsorg	158	155	146	- 5,8
Andel placerade barn i ålder 1 år - 5 år, %	81	86	86	0,0
Andel placerade barn i ålder 6 år - 12 år, %	44	45	47	+2,0
Nettokostnad kommunalt per plats				
- förskola	66 501	69 341	67 631	- 2,5
- skolbarnsomsorg	31 949	29 313	29 906	- 2,0
- familjedaghem		70 967	64 525	- 9,1
- familjefritidshem		29 897	29 986	+0,3
Nettokostnad externt				
- förskola	70 185	75 579	74 159	- 1,8
- skolbarnsomsorg	30 527	21 561	27 288	+26,6
Avgiftstäckning, %	10	10	10	0

Kommentarer till nyckeltal

Personalkostnadens andel av bruttokostnaden minskar, vilket är en effekt av att flera av de tjänster som köps blivit dyrare. Hyrorna ökar också, medan den totala budgeten är ungefär densamma. Att nettokostnaden per invånare ökar, beror på att statsbidrag tillförts ramen.

Antal barn inom förskola och familjedaghem har ökat under året, dock ses en nedgång inom de enskilda förskolorna. Nettokostnad per plats minskar, då antalet barn är fler men budgetramen inte ökat i samma utsträckning.

Inom skolbarnsomsorgen minskar antalet barn inom alla former, men nettokostnaden ökar inom familjehem och extern verksamhet, vilket kan vara en effekt av att fördelningen är fiktiv, då kostnaderna redovisas endast som barnomsorg.

GRUNDSKOLA INKLUSIVE FÖRSKOLEKLASS

Årets verksamhet

Administrativa avdelningen

Skolskjutsar

Ny skolskjutsupphandling har genomförts under 2005 och nytt avtal ska börja gälla från hösten 2006. En översyn har därför gjorts gällande turer och tider och Vägverket har bidragit med kompetens.

Förbättrad säkerhet för skolskjutselever

Förvaltningen har delat ut reflexvästar till skolskjutsberättigade elever, från förskoleklass till år 6, som åker skolbuss till och från skolan. Ett brev har gått ut till föräldrar med uppmaningen att se till att eleverna tar på sig västen till och från skolbussen – ”En reflexväst gör att barnen syns tidigare och tydligare, en skillnad som kan betyda allt.”

Rätt till skolskjuts vid växelvis boende

Sedan hösten 2003 har kommunen beviljat skolkort vid växelvis boende. Antalet beviljade kort 2005 är något färre än för 2004.

Område 1

Beskrivning av verksamheten

Området består av en år F-10-skola, en år 7-9-skola, två år F-6-skolor och en liten landsortskola år F-6 med ca 60 elever. Samtliga skolor utom år 7-9-skolan, har skolbarnsomsorg. Området består av Torpa, Onsjö, Mariedal och Väne Ryr. På Torpa ligger Tärnanskolan, vars upptagningsområde är invandrartätt och kännetecknas av frekvent social problematik. Totalt går ca 1 700 elever i områdets skolor.

Ekonomi

Rektorerna har tagit ett stort ansvar för ekonomin, vilket lett till att område 1 har gått med plus. Inom området finns variationer, där en del enheter gör minusresultat och en del plusresultat. Sammantaget kan dock konstateras att alla rektorer nu har kontroll på sin ekonomi. Samverkan med ekonomi- och personalavdelningen har fungerat väl och den höga kvaliteten i detta arbete samt de regelbundna ekonomiska uppföljningarna är också viktiga orsaker till det positiva ekonomiska resultatet.

Sammanfattande beskrivning av hur arbetet inom grundskolan utfördes under det gångna året

Ett ambitiöst arbete görs på samtliga skolenheter utifrån barn- och ungdomsförvaltningens kommunövergripande satsning kring LUS, BeMa och satsningen på bedömning och betyg med Per Måhl. Vid sidan av detta drivs eget utvecklingsarbete på samtliga skolor inom området, bland annat:

Arbete med pedagogisk samsyn

Utveckling av samsyn och arbetsformer kring elevvården

Internationellt arbete i ett EU-perspektiv

Arbetslagsutveckling

Gemensam, medveten och processinriktad fortbildning

Miljöarbete

Utveckling och digitalisering av skolbiblioteket

Område 2

Beskrivning av verksamheten

Skolorna i område 2 är belägna i Dalsland, centrum och Vargön och är 13 till antalet. 2 468 elever finns fördelade på dessa skolor. Den minsta enheten Rösebo skola har 18 elever och den största Huvudnässkolan har 459 elever. 13 rektorer och 1,25 biträdande rektorer finns inom området, varav fyra rektorer har renodlat ansvar för förskola, sju rektorer renodlad skola/skolbarnomsorg och två rektorer ansvarar för både förskola 1-5 år och skola F-6. Antalet årsarbetare F-9 är 259.

I augusti 2005 togs den tillbyggda och renoverade Granåsskolan i bruk. 1 000 kvm har renoverats och 3 000 kvm är nybyggnation. Rånnums skola flyttade sin verksamhet till Hallebergsskolans lokaler, då beslut fattats att renovera även Rånnums skola. För Huvudnässkolans del har hösten präglats av diskussioner gällande framtida placering eller renovering.

Sammanfattande beskrivning av hur grundskolan arbetat under det gångna året

Samtliga skolor i området har arbetat med att nå en ökad måluppfyllelse. Värdegrundsarbetet har under året pågått genom återkommande diskussioner i personalgrupperna. Flera skolor har arbetat med att utöka fadderverksamheten och att involvera föräldrar genom föreläsningsserier etc., som handlat om hur verksamheten ska bli tydligare mot föräldrar och i förhållningssätt i mötet mellan elever, föräldrar och personal. BeMa bedömning och betyg genomsyrar alla skolors arbete och har framskridit med olika framgång. På flera håll har kursplanemålen konkretiserats och kommunicerats med elever och föräldrar. Digitalisering av skolbiblioteken har kommit igång på två skolor. Kompetensutvecklingen har fokuserats på matematik, bedömning och betyg.

Redovisning av nationellt beslutade områden

Personal (mätdatum 15/9) 259 årsarbetare

Materiella resurser

Utbyte av datorer pågår på de flesta skolor. Storbildsprojektorer prioriteras. Läromedel byts ut och förnyas kontinuerligt. I stort sett är elevarbetsplatser utbytta på alla skolor. Lokalerna i området håller en ojämn standard. Förbrukningsmaterialen håller god standard.

Nationella prov (juni 2005)

Alla rektorer beskriver att man jämfört resultat över tid på nationella prov. Tendensen är på flera håll att provresultaten är sämre 2005 än 2004. De flesta skolor har högst måluppfyllelse i svenska, lägst i matematik och engelska däremellan. I analyser framkommer att eleverna inte alltid har arbetat med delar av de moment som förekommer i de nationella proven. En del rektorer beskriver också att det är nödvändigt att revidera kursplanemålen för att öka måluppfyllelsen. Rektorer och lärare välkomnar BeMa som medel för att öka måluppfyllelsen i matematik. På någon skola är det endast 56 % som når målet i matematik i år 5.

Läsutveckling

Alla rektorer beskriver att arbetet med LUS nu är ett naturligt och bra utvärderingsredskap. Arbetet med LUS har bidragit till en större medvetenhet om vikten av att kontinuerligt arbeta med läsning och läsförståelse. Alla inser vikten av att eleverna är goda läsare och resurser fördelas bl.a. utifrån LUS-resultat.

Matematik

Arbetet med BeMa som metod och ett överlämningsdokument, att använda mellan lärare och skolor, har tagits fram. Alla anger att BeMa är välkommet och har föranlett diskussioner gällande kursplanemål om hur matematik lärs ut.

Kommunikation, samarbete och konfliktlösning - särskilt prioriterat av nämnden

Värdegrundsarbete pågår på alla enheter. Temadagar har varit frekvent förekommande. På Huvudnässkolan pågår ett arbete ihop med bl.a. ungdomscoacherna. Elev och föräldraenkäter har genomförts. Elevernas svar är något sämre än föräldrarnas och de äldre eleverna är genomgående mer kritiska än de yngre. Lärarna har självskattat sig och åtgärder diskuteras.

Bedömning och betygssättning

Elever och föräldrar informeras om elevens utveckling och resultat, i första hand genom utvecklingssamtal. Till grund för informationen ligger, under läsåret samlat/dokumenterat resultat och måluppfyllelse, för att visa på lärandet genom resultat från LUS-schema, kartläggningsskema från BeMa, diagnoser, provresultat etc. Elever och föräldrar, på de ställen som utvärderats, är nöjda eller mycket nöjda med kvaliteten på den information som ges.

Finns det på skolan ett gemensamt synsätt/struktur på innehållet i utvecklingssamtalen? Här skiftar svaren. En del har gemensamt synsätt, andra har det inte. Alla som inte har det uppger att tid inte funnits, men den kommer att tas. De som har gemensamt synsätt har arbetat med det under ett längre tag. På någon skola finns en gemensam "portfoliopärm". Någon annan har arbetat fram gemensamt underlag för utvecklingssamtal.

Redovisning av lokalt beslutade områden

Nämndens prioritering är utveckling/utvärdering av elevers ansvar och inflytande under vårterminen 2005 med BRUK som ett redskap för detta. Eleverna är generellt mer positiva än föräldrarna. Lärarna skattar sig högre än både föräldrar och elever. Resultat och insatser har diskuterats på föräldramöten.

Utvecklingenheten

Att lära för livet – ökad måluppfyllelse

Svenska

Under 2005 har arbetet med att dokumentera elevernas läsförmåga fortsatt. LUS-ombud finns på varje skola. Utvecklingenheten ansvarar för att samla LUS-ombuden vid två tillfällen/termin, att sammanställa och analysera skolornas LUS-resultat, som lämnas två ggr/termin, samt att informera nya lärare om LUS.

Matematik

Ht 2003 startade implementeringen av BeMa, bedömningsunderlag i matematik. Arbetet har fortsatt även detta år och genomförts av tre lärare, som på 50 + 10 + 10 % tjänst arbetat med att fortsatt stödja personalen. Under våren beslöt rektorerna att ett gemensamt överlämningsdokument skulle tas fram. Detta arbete har pågått under hösten och genomförts av BeMa-ombuden tillsammans med projektlärarna. Under Skolforum 2005, 31 okt – 2 nov, presenterades BeMa-materialet för intresserat skolfolk. Materialet väckte stor uppmärksamhet och flera kommuner har köpt in materialet med tillhörande föreläsningar. Projektet ingår som ett led i kommunens långsiktiga kvalitetsarbete för ökad måluppfyllelse.

Bedömning och betyg

Bedömning och betyg är ett prioriterat område hos Skolverket. Under året har samtliga rektorer fått förfrågan om de önskar delta i ett tvåårigt utvecklingsarbete med Per Måhl, vilket förvaltningen beslutat satsa på. Syftet är att bidra till att elever och föräldrar fortlöpande får information, så att lärares sammanfattande bedömningar i utvecklingssamtal eller betyg inte upplevs som överraskningar av elever eller föräldrar. Alla rektorer antog erbjudandet. Vid varje skola utsågs en eller flera samtalsledare. Dessa har tillsammans med rektorerna träffat Per Måhl vid fem tillfällen under året, för att få stöd i hur arbetet med bedömningsprocessen ska gå till. Mellan gångerna har rektor och samtalsledare arbetat med personalen på den egna skolan. Vid ett tillfälle (den 2 nov) gavs all personal möjlighet att lyssna till Per Måhl och ställa frågor.

Myndighetens stöd - kvalitetsarbete

Samhället ställer ökade krav på en kvalitativt bra utbildning för alla. Under de senaste tre åren har kvalitetsarbetet varit ett prioriterat område inom barn- och ungdomsförvaltningen. Ett uppföljnings-/ utvärderingssystem måste ge möjlighet att följa upp utbildningen och ge underlag för analys av utbildningens kvalitet. Ansvar för att följa upp och utvärdera skolan finns på alla nivåer. Under åren har Skolverket, via "Utvecklingsdialog 1", gett stöd åt kommunen för framtagning av en plan för kvalitetsarbetet.

Av planen framgår att elever och föräldrar ska tillfrågas om hur de upplever verksamheten. Även personalen ska ge sin syn på det område som nämnden väljer. Området som nämnden valde att få belyst den här gången var värdegrunden. Innehållet har varit, för förskolan grundläggande normer och värden, för skolan kommunikation, normer och värden. Dessutom har en fråga från det tidigare området "Elevmedverkan och omsorg" funnits med även i årets enkäter.

Under vecka två sändes elev-/föräldraenkäter ut till samtliga föräldrar inom förskola och skola samt till alla elever i åk 3-9. Samtidigt arbetade personalen med motsvarande frågor inom BRUK-materialet. Denna gång översattes enkäten, så alla föräldrar kunde ta del av den. Sammanfattningar av elev- och föräldraenkäterna samt personalens självskattning har legat till grund för det fortsatta arbetet med värdegrunden inom varje rektorsområde.

Utvecklingsdialog II

Våren 2004 fick Myndigheten för Skolutveckling i uppdrag att bidra till förbättrade utbildningsvillkor i etniskt och socialt segregerade miljöer. Tärnanområdet i Vänersborg var ett av de femton områden som valdes ut för att delta i projektet. Under våren ägde de första mötena rum. Under hösten skrevs ansökan och Tärnanområdet beviljades 280 000 kr. En styrgrupp och en arbetsgrupp tillsattes. Under 2005 har arbetet genomförts och slutförts. En slutrapport har lämnats till Myndigheten för Skolutveckling. Det kan konstateras att det skett ett mycket gott arbete, både när det gäller att stärka modersmålslärarna och att öka kulturkompetensen hos personalen inom Tärnanområdet samt att ge cheferna inom området ökad kompetens om tvåspråkighet. I anslutning till "Utvecklingsdialog II" erbjöds kommunen att delta i 5-poängsutbildningen "Kvalitetsutveckling i förskolan" ett aktionsforskningsprojekt, som genomfördes i sju kommuner. Under året har fyra förskollärare och tre specialpedagoger deltagit i

projektet. Erfarenheter från utbildningen har förmedlats till samtliga förskollärare vid en pedagogisk afton och till berörda rektorer vid rektorsmöte. Under kommande år kommer förskolor som visar intresse att kunna få ta del av kursdeltagarnas erfarenheter.

Rektorsutbildning, statlig

Under året har sju rektorer deltagit i den statliga rektorsutbildningen. Även musikskolans rektor deltar i en tvåårig rektorsutbildning med start 2005.

Pedagogisk dag

Den 16 mars genomfördes årets pedagogdag i Vänersborg. Årets tema var värdegrunden. Skolans personal fick lyssna till socionom Mia Börjesson, som talade över ämnet "Från riskzon till friskzon", lärare Bengt Bohlin, som talade om "En framgångsrik skola", Hälsokällans personal som tog upp "Förhållningssätt och attityder i praktiken". Förskolans personal lyssnade till Kajsa Wahlström, vars rubrik var "Modiga pedagoger möter flickor och pojkar". På pedagogdagen deltog drygt 900 personer.

Pedagogiska aftnar

Vid en pedagogisk afton under året inbjöds förskolans personal att ta del av vad aktionsforskning är genom att lyssna till Karin Rönneman samt till de sju pedagoger som deltagit i 5-poängsutbildningen "Q i förskolan".

Utbildning på dagar för kompetensutbildning och övrig utbildning

Under året har K-dagarna lagts ut kontinuerligt under året. Under en dag i vecka 44 inbjöds alla lärare att lyssna till Per Måhl, som belyste frågan om "Bedömning och betyg". Utbildning för dataansvariga fortsatte även detta år. 39 lärare från förskolan och skolan har under två halvdagar deltagit i kompetensutbildning för dataansvariga.

Bertil Fällman

Under 2004 och 2005 har Bertil Fällman anlits av barn- o ungdomsförvaltningen för att stödja rektorer vid fyra av kommunens skolor. En utvärdering av Bertil Fällmans insatser vid fyra skolor i kommunen har gjorts. Bilderna blev tydliga och rektor och personal fick ett gemensamt material att arbeta vidare med.

Enskilda lärares kompetensutveckling efter beslut

Två gånger per termin kan anställda inom barn- och ungdomsförvaltningen ansöka om bidrag till litteratur och resor för utbildningar, som den anställde själv väljer och som arbetsgivaren bedömer är av vikt. Under året har 30 personer beviljats medel.

Lärarytbildningar

143 lärarstuderande gör sin verksamhetsförlagda del av lärarytbildningen (VFU) i kommunens förskolor och skolor. 13 personer deltar i SÅL-utbildningar. Arbetet med att förbättra den verksamhetsförlagda delen av lärarytbildningen fortsätter. Detta har bl.a. skett genom att genomföra informationsmöten för lärarstuderande från HTU och Karlstads universitet. Efter varje VFU-period genomförs utvärdering med lärarstudenterna. Resultatet redovisas för lärarytbildare i verksamheten och rektorer. Regelbundna träffar anordnas för lärarytbildarna i verksamheten, för att ge kompetensutveckling och utveckla handledarskapet. Även rektorerna inom varje 1-16-område inbjuds till informationsträffar varje termin. Synpunkterna som framkommer förs vidare till HTU:s kursledning. Överläggningar med samverkanskommunerna inom LÄRIS genomförs. Under året har ytterligare handledningsutbildning köpts in, som uppdragsutbildning från Karlstads universitet, för lärare som arbetar som lärarytbildare i verksamheten (30 personer) deltog i.

Genväg

Barn- och ungdomsförvaltningen deltar i projekt "Genväg", ett arbete som ska utveckla jämställdhetsarbetet i kommunens förskolor och skolor. Reflektioner kring arbetssätt och arbetsformer rörande jämställdhetsarbetet sker, med hjälp av de lärarstuderande och vid nätverksutbildningar med lärarytbildare i verksamheten (handledare). Som uppföljning på pedagogdagens föreläsning med Kajsa Wahlström erbjöds kompetensutveckling i form av litteratur, tre titlar, och en video. Hittills har alla rektorer inom förskolan antagit erbjudandet.

Internationella kontakter

Nio pedagoger har deltagit i det nordiska lärarseminariet, som hölls i Kangasala den 14–17 september.

Stödenheten

Samarbetsuppdraget

Behovet av gemensamma insatser och behandlingsplaner är tydligt. I det s.k. Västbusavtalet regleras ansvarsfördelningen mellan region och kommun, dvs. företrädesvis skola, socialtjänst och barnpsykiatri. Stödenheten, individ- och familjeomsorgen och barn- och ungdomspsykiatri har i slutet av året upprättat förslag till gemensamma avtal avseende samverkan. Beträffande samverkan med socialtjänsten har under året flera samverkansuppdrag utvecklats och genomfört, t.ex. familjecentralen, familjeförskola, rutiner m.m.

Uppdraget kring förebyggande arbete

Två ungdomscoachtjänster har inrättats i syfte att arbeta drog- och brottsförebyggande.

Uppdraget: elevvårdsarbete med inriktning mot att barn/elever kan delta i den gemensamma verksamheten och följa undervisningen i sin grupp/klass.

Ett team med socialpedagogisk inriktning har inrättats (två 0,5-tjänster) som ett projekt under läsåret 05/06. Syftet är att rektorer och personal ska få avlastning, stöd och hjälp vid tillfälliga svårare händelser/situationer och frågor, för att möjliggöra elevens/barnets delaktighet i verksamheten. Teamet finansieras genom en omfördelning inom ram och är en åtgärd utifrån vad utredningen ”Barn i behov av särskilt stöd” kom fram till i sin slutredovisning. Riktad kompetensutveckling inom t.ex. språkutveckling har genomförts, för att bereda lärare större möjligheter att anpassa inom klassens ram.

Uppdraget ”att samordna enhetens kompetenser mot gemensamma mål”

Gemensamma mål och handlingsplaner har upprättats avseende kompetensutveckling, arbete i team och kategoriträffar.

Målavstämning

Område 1

Ekonomi

Rektorerna har tagit ett stort ansvar för ekonomin, vilket lett till att område 1 har gått med plus. Inom området finns variationer, där en del gör minusresultat och en del plusresultat. Sammantaget kan konstateras att alla rektorer nu har en god kontroll på ekonomin. Samverkan med ekonomi- och personalavdelningen har varit mycket god och den höga kvaliteten i detta arbete är också en viktig orsak till det positiva ekonomiska resultatet.

Samverkan barnomsorg – grundskola

Samverkan skolbarnsomsorg och grundskola är inom området gott eller mycket gott. Att ett fritidshem som legat utanför Onsjöskolan under året flyttat in i skolan, kan sägas vara slutpunkten för det lokalmässiga arbetet för att skapa förutsättningar för en god samverkan mellan fritidshem och grundskola. Alla fritidshem inom område 1 utom i Väne Ryr är nu lokalintegrerade med skolan, vilket skapar en mycket god grund för samverkan. Samverkan mellan förskola och skola har utvecklats mycket, både i form av fasta överlämnanderutiner och i helhetsperspektivet 1-16 år. Särskilt tydligt är detta inom de invandrartäta områdena, där språkjournaler görs upp inom förskolan och följs upp inom skolan.

Helhet år F-9 år

Tärnan är den skola som kommit längst i detta arbete. Orsaken är i första hand att hela spannet år F-9 finns inom skolan och att skolledningen under flera år aktivt satsat på att utveckla detta synsätt i verksamheten.

Informationsteknologi

Inom området har stora satsningar skett på att utveckla infrastrukturen och skolledningarna använder alltmer First Class som ett hjälpmedel. Rektorer och personal har fortbildats. Sammantaget är de materiella förutsättningarna goda, men systemet kanske inte används fullt ut.

Stödenheten

Stödenhetens arbete bedöms som professionellt och inom enheterna finns fasta rutiner kring elevvårdsarbetet där stödenheten har sin givna roll.

Fungerande skolråd

Fungerande skolråd finns inte på alla skolorna.

Kulturaktiviteter samt praktisk-estetiska ämnen

Kulturarbetet har sin givna roll, fast olika på de olika skolorna. I stort är detta inte ett område som upplevs som särskilt prioriterat, men enskilda skolor gör satsningar för att förstärka det praktisk-estetiska arbetet.

NO/teknik

NO/teknik har sin givna roll bl.a. inom skolans timplan. Enskilda enheter gör satsningar på olika sätt. Ett aktivt miljöengagemang är framträdande på flera enheter.

Område 2

Uppföljning av den kommunala mål- och resursplanen

Ekonomi

Område 2 uppvisar ett positivt resultat även i år, men grundskolan står för ett underskott motsvarande -590 Tkr, varav Halleberg står för -200 Tkr.

Samverkan barnomsorg – grundskola

Samverkan sker till största delen mellan skola och skolbarnsomsorg. Fritidspedagoger undervisar i estetiska ämnen och lärare går ibland in i skolbarnsomsorgen på morgnar och någon eftermiddag. Gemensamma arbetsplatsträffar finns idag överallt. Övergångar mellan förskoleklass och skola har förbättrats. Friskvård och kompetensutveckling anordnas gemensamt.

Informationsteknologi

Standarden är fortfarande ojämn ute på skolorna. Vid utrustning av Granåsskolan beslutades att satsa på en modern teknisk utrustning, vilket innebar att alla lärare utrustades med bärbara datorer, digitala projektorer i klassrummen, digitaliserat bibliotek. Personalen gavs en gedigen utbildning. Även eleverna har utbildats i att sköta kanoner etc. Fortfarande har en del skolor inaktuella hemsidor. Alla skolor har dataansvariga och satsar på att successivt byta ut sina datorer. IT-kärnans offensiva besök har uppfattats positivt.

Stödenheten

Alla skolor beskriver att samarbetet är bra och förtroendefullt med personalen på stödenheten. Särskilt det nya "akutteamet" har i höst varit till stor hjälp vid några särskilt svåra ärenden. Stödenhetens personal besitter en stor kompetens vid hantering av kriser, vilket visade sig vid den tragiska olyckan i Frändefors.

Fungerande skolråd

Skolråd finns inte på någon skola i området. På Sundals Ryrs skola finns en lokal styrelse med elevrepresentation. På övriga skolor finns mer eller mindre väl fungerande föräldraföreningar.

Kulturaktiviteter samt praktisk-estetiska ämnen

De kulturaktiviteter, som anordnas gemensamt för kommunens elever, upplevs vara mycket bra och utnyttjas av alla. På en del skolor har man satsat på utökad antal timmar i praktisk-estetiska ämnen och rörelseprojekt pågår på flera håll.

NO/teknik

Fortsatt ickeprioriterat område på de flesta håll.

Skolutvecklingsavtalet

Diskussioner gällande skolutvecklingsavtalet har på de flesta håll ingått som delar på arbetsplatsträffar. Arbetstid, friskvård och kompetensutveckling står på dagordningen.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budgetdiff 2005
S:a intäkter	18 408	22 587	15 830	+2 611
S:a kostnader	298 544	298 430	311 810	-5 687
Totalt netto	280 136	275 843	295 980	-3 076

Ekonomisk analys

Underskottet om -3 076 Tkr inom grundskolan beror på att nämnden har tagit beslut om att dela ut extra medel, för att säkra statsbidraget för ökad personaltäthet inom skolan, -5 700 Tkr. Underskottet uppvägs bara delvis av att intäkterna är högre än budget, +2 611 Tkr, elever i andra kommuner är färre än tidigare +635 Tkr och avsatta medel till kapitalkostnader förbrukades inte, +1 298 Tkr. Hyresökning för Granåsskolans ombyggnad förbrukades inte, ca +2 492 Tkr. Modersmål och förberedelseklass ger ett underskott med -735 Tkr, då det är små grupper med många olika språk. Tärnans speciella planlösning medförde ett underskott med -311 Tkr, beroende på höjda måltidskostnader.

Nyckeltal

GRUNDSKOLAN	2003	2004	2005	Förändr. 04/05 %
Personalkostnadens andel av bruttokostnaden, %	60	59	62	+3,0
Hyreskostnadens andel av bruttokostnaden, %	11	10	12	+2,0
Verksamhetens nettokostnad per invånare, kr	7 256	7 125	8 010	+12,4
Antal elever	4 548	4 379	4 264	- 2,6
Varav inom extern skola	433	412	445	+8,0
Antal elever, förskoleklass	387	394	389	- 1,3
Varav inom extern	36	34	39	+14,7
Antal lärare per 100 elever	8,3	8,4	8,9	+0,5
Nettokostnad per elev kommunal, kr	59 189	60 373	67 352	+11,6
- exkl. barn med särskilda behov	57 670	58 943	66 122	+12,2
Nettokostnad per elev, extern skola	52 993	52 261	54 684	+4,6
Nettokostnad per förskoleklass elev, kr	28 268	29 109	35 131	+20,7
Elever med skolskjuts	1 130	1 070	1 052	+1,7
Bruttokostnad per skjutsad elev, kr	11 892	12 431	12 924	+4,0
Elevvård				
Antal elever per heltidstjänst				
- psykolog	1 372	1 236	1 279	+3,5
- kurator	914	787	756	-3,9
- skolsköterska	616	609	585	-3,9

Kommentarer till nyckeltal

Personalens andel av nettokostnaden ökar, då tilldelning av statsbidrag för att höja personaltätheten i grundskolan och skolbarnsomsorgen kommer varje höst. Hyrorna har höjts i större utsträckning än tilldelad budgetram.

Inom grundskolan fortsätter antalet elever att minska, både mot föregående år och budget, dock ej i de externa verksamheterna.

Elever med skolskjuts har ökat liksom kostnaden per skjuts. En av orsakerna är regeln om att bevilja skolskjuts från två bostadsadresser, då föräldrarna har delad vårdnad.

SÄRSKOLAN

Årets verksamhet

Särskolan gjorde under året ett positivt ekonomiskt resultat. Rektorenas noggranna ekonomiska planering och uppföljning, intäkter i form av interkommunal ersättning samt minskade utgifter för barn placerade i andra kommuner är några av de åtgärder som vidtagits. En noggrann uppföljning av elevernas behov av taxi ledde till att dessa utgifter blev lägre än budgeterat. En reviderad resursfördelningsmodell har förenklats den ekonomiska planeringen. Vid sidan av fördelningsmodellen har Frändeskolan tilldelats ytterligare medel för att kunna ha en liten särskolegrupp (3 - 4 elever).

Elevtalet inom särskolan har varit relativt konstant och inga strukturella förändringar har skett. Rutiner för att i högre grad låta föräldrar och elever välja skola vid övergången från år 6 till år 7 har utarbetats och en inriktning att grupperna på Tärnan och Torpaskolan inte ska vara nivågrupperade har lagts fast.

Under året startades ett kompetensutvecklingsprojekt som riktar sig mot särskolans elevassistenter. Särskolans rektorer har haft löpande möten ca en gång/månad. Mötena har använts till praktisk planering och diskussioner kring särskolans uppdrag och om den praktiska innebörden av termen "inkluderande arbetssätt". Under våren åkte representanter från särskolan och barn- och ungdomsnämnden till Karlstad för att delta i den nationella särskolekonferensen.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budgetdiff 2005
S:a intäkter	741	977	1 023	248
S:a kostnader	17 141	16 910	16 904	560
Totalt netto	16 400	15 933	15 881	808

Ekonomisk analys

Särskolans överskott om +808 Tkr beror på att interkommunala intäkter visar ett överskott, +248 Tkr. Kostnader för skolskjutsar och elever i andra kommuner blev lägre än förväntat, +295 Tkr, och enheterna har varit effektiva, +265 Tkr.

Nyckeltal

SÄRSKOLAN	2003	2004	2005	Förändring 03-04 i %
Personalkostnadens andel av bruttokostnaden, %	76	74	76	-2,0
Hyreskostnadens andel av bruttokostnaden, %	5	5	4	-1,0
Verksamhetens nettokostnad/inv., kr	442	429	430	0,2
Antal elever	88	92	90	-2,2

ARENA OCH FRITID

Årets verksamhet

Succén med konstgräset och förvandlingen av bandyarenan till fotbollsarena är inne på sitt andra år. Arenan har under våren och sommaren utnyttjats maximalt av föreningsliv och skolor, framför allt dagtid av Tärnans fotbollshögstadium. Den 12 augusti var det kulturens tur att nyttja fotbollsarenan. Göteborgsoperan gjorde en föreställning med ca 120 medverkande. Konstgräset som en spontan mötesplats för kommunens ungdomar i organiserad form fortsätter.

Premiären i ishallen, helt i kommunens regi, startade 20 augusti och hallen är fullbokad från morgon till kväll av räddningstjänst, skolor, förskolor, ishockey, konståkning, bandy för att ge några exempel. Vid Karls grav har arena och fritid tillsammans med VA-verket investerat i en ny pumpanläggning som förser bandybanans kompressorer med kylvatten. Under fem veckoslut i februari-mars har som tidigare år "2stad Sportex Cup" i ishockey genomförts i ishallen. Förutom svenska lag deltog även lag från övriga Norden samt Tjeckien och Kanada.

Även i år har arena och fritid haft samarbete med Trollhättans Stad beträffande konstgräs i inomhusanläggning vid tidigare Nohabs område i Trollhättan.

Målavstämning

Barn- och ungdomsnämnden skall verka för att invånarna har rika möjligheter till upplevelse och aktiviteter under fritiden. Detta skall ske i samverkan med de föreningar som verkar inom kommunen.

Kommunens möjligheter att ekonomiskt stödja föreningsverksamheten minskar, varför det är viktigt att ha tydliga mål för bidragsgivningen. Nya rutiner för hantering av bidragsansökningar har, efter godkännande av barn- och ungdomsnämndens presidium, prövats. Målet är att förenkla ärendehantering och samtidigt få en direkt dialog med sökande föreningar. Inriktningen är att ge föreningarna ökat eller odelat ansvar för sina verksamheter och de anläggningar som de utnyttjar samt att koncentrera det ekonomiska stödet till barn- och ungdomsverksamheterna.

Målet är att i första hand stödja verksamhet för barn, ungdom och handikappade samt föreningar med social verksamhet. Barn och ungdom står i fokus. Att öka tillgänglighet för alla grupper och stödja handikappidrott på lika villkor är en självklarhet. Detta har prövats vid ärendehantering under sommaren och bidrag till vuxenverksamhet har fått avslag.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall	Utfall	Utfall	Budgetdifferens
	2003	2004	2005	2005
S:a intäkter	4 454	4 019	5 770	+532
S:a kostnader	21 904	23 270	24 626	-941
Totalt netto	17 450	19 251	18 856	-409

Ekonomisk analys

Underskottet om -409 Tkr mot budget beror på ökade omkostnader, 1 102 Tkr. Många av verksamhetens anläggningar är slitna och krävande vad gäller underhåll och kostnader för media. Verksamheten vid Hallsjön och fornvården ingår i underskottet. Intäkterna visar ett överskott med +532 Tkr och består av hyresintäkter. Personal visar överskott med -161 Tkr.

Nyckeltal

Arena och Fritid	2003	2004	2005	Förändring. 04-05 %
Personalkostnadens andel av bruttokostnaden, %	29	30	28	-6,7
Verksamhetens nettokostnad/invånare, kr	470	519	510	-1,7

Kommentarer till nyckeltal

När omkostnaderna ökar mer än budgetramen, dvs. ingen prisuppräkning, sker förskjutning från personalkostnaderna.

Högre intäkter än förväntat ger en minskad nettokostnad för verksamheten per invånare.

MUSIK OCH UNGDOM

Årets verksamhet

Musik inom grundskola/förskola

Verksamheten inom grundskolan har utvecklats och delvis organiserats mer utifrån varje skolas önskemål och förutsättningar. Orkesterklasserna har bl.a. kompletterats med koncentrationsläsning – projekt med stor insats under kortare tid. Större projekt har genomförts, där flera skolor samlas kring samma tema. Musikskolans lärare har medverkat vid alla grundskolors arbetsplatsträffar och där presenterat kursplanen i musik.

Under året har alla förskoleklasser inbjudits till en föreställning på Vänersborgs teater. Där spelade elever från musikskolan vid föreställningen "Klas Klättermus". Samtidigt fick förskoleklassbarnen "öva sig" på hur ett teaterbesök går till. I Brålanda genomfördes vid Valborg en dag i samverkan med förskola, skola, musikskola samt pensionärsförening, med gemensamma aktiviteter för gamla och unga. Ett samverkansprojekt mellan ämnena musik, bild och svenska med rubriken "Förr och nu" har genomförts på Blåsutskolan. Elever i år 5 och 6 gav flera föreställningar, där det sjöngs, spelades och dansades för skolkamrater och anhöriga.

Samtliga elever i år 1-3 inbjöds i april till teatern och föreställningen "Den förtrollade orkestern". I föreställningen presenterade musikinstrument inramat av en spännande story. Efterfrågan var mycket stor och tvingade ensemblen till extra föreställningar. Fler föreställningar producerades och spelades upp på Vänersborgs teater, bl.a. en stor föreställning med elever från år 5, från flera olika skolor i kommunen och temat för året var 60-tal.

Barnkulturgruppen har under 2005 utökat sin beställning av musik till förskolan. Den interaktiva föreställningen "Truddelutten" har under hösten nått alla barn mellan 2-5 år. En skiva med musik, komponerad och inspelad av musikskolans lärare, hjälper personalen på respektive förskola att jobba vidare mellan de båda föreställningarna. Förskolepersonalen har också genomgått särskild fortbildning inför "Truddelutten".

Den frivilliga musikskolan

Under 2005 anordnades för första gången en solisttävling för musikskolans elever i åldrarna 14-18 år. Musikskolan har därefter fått ett stipendium av Vänersborgs söner gille att användas till inspiration/utbildning av de elever som kommit längst i sina studier.

Musikskolans "Scenkul - grupp" gjorde under våren en uppsättning av "Klas Klättermus" på teatern, ett samarrangemang med biblioteket.

Under sommaren har musikskolan genomfört sex läger, där drygt 300 elever har deltagit. En två veckors dansskola och en rockskola har för första gången arrangerats av musik och ungdom under ett antal sommarveckor i Vänersborg. Kommunens sommarorkester har liksom förra året varit en del av musikskolans sommarverksamhet.

Musiken vid Birger Sjöbergsgymnasiet

Vid höstterminens start prövades ett nytt arbetssätt första veckan med bl.a. ensemblespel och andra aktiviteter för att lära känna varandra över årskurserna. Arbete pågår med att skapa en samsyn på instrument- och sångkurserna vid Birger Sjöbergsgymnasiet bl.a. genom att sätta gemensamma normer för elevernas redovisningstillfällen. Musikskolans personal bistod elever från restaurangprogrammet vid deras show på Dalaborgsparken. Elever vid estetiska programmet satte tillsammans med en orkester från musikskolan upp musikalen "Annie" på teatern.

Övrigt

Vänersborgs Stadsmusikkår har flyttat in i musikskolans lokaler. Vänersborgs musikförening tillåter musikskolan att använda deras nya flygel (i Festsalen, Folkets hus) vid konserter, uppspelningar och inte minst vid gemensamma lektioner. Vänersborgs kommun är sedan november 2005 med i ett EU-projekt, "UniTon". 13 svenska och nio norska kommuner ingår i projektet. Syftet är bl.a. att skapa möten mellan både lärare och elever från de olika kommunerna, fortbildning genom auskultation och att skapa ett elektroniskt nätverk.

Ungdom

Arbetet med att göra Ungdomshuset till ett verksamhetsövergripande allaktivitetshus för kommunens ungdomar fortsätter. Bland annat finns, från och med 1 januari 2005, ungdomscentrum och ungdomslyftet i lokalerna på dagtid. Gymnasiets esteter och Huvudnässkolan utnyttjar danslokalerna. Musikskolan och Scenstudion har grupper i huset, ett samarbete finns med Vänerskolan. Skateboardrampen står klar och ungdomarnas inflytande i verksamheten har ökat via "Flicka-grupp" och styrgrupper. Sommaraktiviteterna har utökats med Internetcafé och rockskola. Fiskeskolan genomfördes under sex veckor på grund av det förkortade sommarlovet. Under hösten drog lussebandyn över 1 500 ungdomar till Idrottshuset.

Målavstämning

Musik inom grundskola/förskola

Samverkan mellan musikskola och övriga skolformer fortsätter. Arbetet inriktas på fortsatt utveckling vad gäller organisation och arbetsätt. Skola och musikskola har ett gemensamt ansvar för att verka för att kulturaktiviteter ökar inom skolan samt att praktiskt estetiska ämnen ges ett större utrymme. Målet är att ge barn och unga möjlighet till en ökad grad av eget skapande och till kulturella aktiviteter inom skola och på sin fritid, enskilt och tillsammans med andra.

Olika former av samverkan gör att musikskolan blir en levande och uppskattad del av förskolan och grundskolan. Vid samverkan mellan flera skolor skapas musikupplevelser utöver det vanliga för eleverna. Ofta genomförs större projekt under en koncentrerad period, där en resurs motsvarande årets alla musiktimmor läggs ut.

Fler rektorer lämnar positiv feedback och genom nya former av samverkan utvecklas ämnet musik i grundskolan. Några skolor har valt att dela stora orkesterklasser i två grupper. Det har inneburit en bättre arbetsmiljö för både elever och lärare.

Den frivilliga musikskolan

Ökad samverkan med t.ex. biblioteket ger en större kontaktyta och tillför ny kompetens. Musikveckans solisttävling blev en sporre för deltagarna och gav dem samtidigt en föraning om den hårda konkurrens som råder inom den professionella musikvärlden. Intresset för musikskolans sommarläger är stort. Det är svårt att få vikarier till dans och drama, ämnen som kräver rutinerade lärare.

Musiken vid Birger Sjöberggymnasiet

Årsöverskridande aktiviteter förbättrar sammanhållningen inom musikverksamheten. Det har visat sig att lärarna har mycket olika uppfattning om hur betygskriterierna ska tolkas. Det leder lätt till konflikter. Konkret samarbete, som t.ex. "Annie", visar på att estetiska programmet och frivilliga musikskolan tillsammans kan utföra produktioner av hög kvalitet.

Övrigt

Det var ett stort steg för Stadsmusikkårens medlemmar att byta lokal. Att kåren rent fysiskt finns inom musikskolans väggar skapar helt nya förutsättningar till samverkan.

Ungdom

Barn och ungdomar skall erbjudas möjlighet till olika aktiviteter på sin fritid, enskilt och tillsammans med andra. Det måste finnas särskilda mötesplatser som ungdomarna själva kan vara med och utveckla.

Ungdomsträffen i kvarteret Haren är igång fyra kvällar i veckan, tisdag-fredag klockan 18-22, samt vid planerade aktiviteter – disco, konserter m.m. Mariedalsskolans matsal och gymnastiksal används två kvällar i veckan. Verksamheten fortsätter som tidigare. Onsjösamarbetet med Onsjökyrkans lokaler fortsätter två kvällar i veckan. Tärnan har verksamhet två kvällar i veckan för barn upp till 12 år. Eftermiddagsverksamhet för yngre barn är igång tre dagar i veckan på Kastanjevägen 35 i en lägenhet som tillhandahålls av Vänersborgsbostäder. 56 småttingar, fördelade på två grupper, deltar varje gång.

Verksamhet med kommunalt stöd

Sörgården i Brålanda har öppen fritidsgårdsverksamhet för ungdomar måndag-fredag klockan 16-22. Lyktan i Vargön har öppen fritidsgårdsverksamhet för ungdomar tisdag, torsdag och lördag klockan 19-22. MIC – Musik och Internetcafé har öppet onsdag, fredag och lördag beroende på arrangemang.

Mål- och resursplanen

För mötesplatserna har kommunen ett särskilt ansvar. Professionell personal har i samverkan med föreningsliv att planera verksamheten bl a så att vuxna finns med som förebilder, stöd och som vägvisare till föreningsliv och andra verksamheter.

Övrig verksamhet med anknytning till musik och ungdom

Skolavslutningen den 16 juni anordnades disco och artistuppträdanden i Dalaborgsparken. I planeringsgruppen ingick 7-9-skolornas elevråd, Ungdomshusets fritidsledare, kommunens folkhälsosamordnare och drogförebyggande samordnare. Dessa utgjorde även funktionärsstab på kvällen. Över 500 ungdomar besökte arrangemanget.

Ett ungdomsdisco anordnades på Valborg och två discon har ordnats under hösten med 130 besökare i genomsnitt per gång. En basketklubb har bildats på initiativ av ungdomar med Ungdomshuset som utgångspunkt. En beachvolleyturnering den 5-6 juni, förlagd till planen vid hamnen, regnade bort. Arrangemanget återkommer. En flickgrupp har startat på Ungdomshuset och syftar till att stärka flickors självbild och förmåga till egna initiativ.

Ett musikrum har ställts i ordning på Ungdomshuset och ger möjligheter för alla som vill lära sig spela rockmusik och göra egna produktioner. "Nätverk Ungdom", dvs. kommunens ungdomsarbetare bestående av fritidsledare inom skola och fritidsverksamhet, fältassistenter, drogsamordnare och ungdomscoach samt representanter för Lyktan och Sörgården har träffats vid åtta tillfällen under året. Fiskeskolan lockade ca 40 ungdomar under sex veckor i juni, juli och augusti. Ca 20 ungdomar har deltagit i sommarens rockskola. Ungdomshusets Internetcafé har haft öppet mellan klockan 9 och 15 varje vardag under sommaren. Lussebandyn, ett samarrangemang mellan musik och ungdom och Vänersborgs innebandyklubb, lockade 40 lag från gymnasiet och åk 7-9, mer än dubbelt så många som tidigare år, och sammanlagt över 1 500 ungdomar.

Mål- och resursplanen

Verksamheten skall uppmärksamma ungdomars hälsa och genom olika aktiviteter bidra till ungdomars fysiska och psykiska välbefinnande. Aktiviteterna skall dessutom stärka ungdomars identitet och självkänsla samt främja integration och samhörighet dem emellan.

Mångkulturellt och demokratiskt

Ungdomsträffarna utgör ett tvärsnitt av respektive upptagningsområde – kulturellt, socialt och religiöst. Ungdomsträffarnas verksamhet utgår från ungdomarna själva. Planeringsgrupper, bestående av representanter för ungdomar och fritidsledare, planerar aktiviteter, diskuterar regler och förhållningssätt och har en hög grad av inflytande på verksamheten. I den kommunala verksamheten är alla välkomna, oavsett etnicitet eller annan grupptillhörighet, och alla har samma möjlighet att komma till tals.

Ungdomshuset

Förutsättningar bereds till olika kulturella och fysiska aktiviteter med utgångspunkt i ungdomars egna önskemål. Bland annat finns tillgång till gymaktiviteter, dans och musik och från och med juni även en skateboardramp på gården utanför. Från och med höstterminen kan ungdomar under sakkunnig ledning lära sig hantera instrument och inspelningsstudio. Samarbete med musikskola och olika studieförbund samt en fortsatt satsning på ledarutbildning för ungdomsträffens egna ungdomar skapar förutsättningar för kvalitativt bra verksamhet.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budgetdiff 2005
S:a intäkter	8 792	9 145	9 548	+1 277
S:a kostnader	23 473	23 446	24 961	-2 379
Totalt netto	14 681	14 301	15 413	-1 102

Ekonomisk analys

Musik och ungdom har ett underskott om -1 102 Tkr mot budget. Den del, som nämnden beslutat om för att säkra statsbidrag för ökad personaltäthet inom skolan, uppgår till -1 073 Tkr. Underskottet är budgeterat under personal. Övriga verksamheter visar underskott på personal med -200 Tkr. Intäkterna är högre än budgeterat, till största delen på grund av ökad försäljning av verksamhet, +1 277 Tkr. Omkostnader visar underskott med -1 052 Tkr.

Nyckeltal

MUSIK OCH UNGDOM	2003	2004	2005	Förändr. 04-05 %
Personalkostnadens andel av bruttokostnaden, %	71	74	73	-1,0
Hyreskostnadens andel av bruttokostnaden, %	13	11	12	+1,0
Verksamhetens nettokostnad/inv., kr	396	385	417	+8,3
Verksamhetens nettokostnad exkl. fastighetskostnad/inv., kr	298	315	338	+7,3
Antal elever i musikskolan	3 392	3 215	3 060	-4,8
– varav betalande	1 205	1 198	1 113	-7,1
Grundskolan	1 748	1 612	1 603	-0,6
Gymnasieskolans estetiska program/musik (ESMU)	79	72	99	+37,5
Gymnasieskolans övriga program	326	290	310	+6,9
Gymnasieskolans naturvetenskapliga estetiska program (NVES)	34	43	40	-7,0

Kommentarer till nyckeltal

Antal elever i musikskola visar samma trend som grundskola i övrigt med ett sjunkande elevantal och färre betalande elever. Gymnasieskolans program ökar förutom naturvetenskapliga estetiska programmet. Verksamhetens nettokostnad per invånare ökar eftersom intäkten sjunker.

INVESTERINGAR

Tkr	Inv.plan 2005	Årets Resultat	Budget- Differens
Musik och ungdom	360	280	+80
Barnomsorg och grundskola	6 440	4 454	+1 986
Arena och fritid	2 700	2 706	-6
Summa.	9 500	7 440	+2 060

Erhållen budgetram avser investeringsram för 2005 på 7 000 Tkr samt överförda medel från 2004 på 2 500 Tkr.

Åtgärder enligt myndighetsbeslut från bl.a. Arbetsmiljöverket har genomförts i alla verksamheter. Musikskolan har under hösten investerat i instrument och portsystem.

Under arena och fritid finns investeringar i form av återköp av inventarier vid Ursands camping, enligt beslut 2004. I fryshuset vid bandyarenan har en ny skruvkompressor installerats för att ge arenan större effekt. Bowlinghallen har fått laminatbanor och automatiska bumbers.

Barnomsorg och grundskola har investerat i datanätutveckling och utrustning till nya Granåsskolan.

KULTURNÄMNDEN

Ordförande: Monika Gustavsson (s)
Vice ordförande: John-Åke Ericsson (kd)
Förvaltningschef: Karl-Johan Höjer

ORDFÖRANDENS KOMMENTAR

Kulturpris och kulturstipendium

Årets kulturpris tilldelades Västra Tunhems hembygdsförening för dess engagerade, mångsidiga och kvalificerade arbete med att bevara, dokumentera och sprida kunskap om sin hembygd. Kulturstipendiat blev Marcus Berg som fick ett bidrag till enskilda instrumentalstudier och som hjälp till inköp av instrument. Marcus Berg studerar på musikhögskolan i Göteborg och hans huvudinstrument är ackordeon.

Konstinköp

Nämndens konstinköpskommitté, som utgörs av två politiker och konsthallsansvarig, har under året köpt in konstverk från de utställningar, som arrangerats i konsthallen. Konstverken kommer att utplaceras i olika kommunala lokaler.

Kultursekreterare

Den sedan länge vakantsatta tjänsten som kultursekreterare tillsattes under slutet av året.

Gåvopolicy

Kulturnämnden har under året antagit en policy för mottagande av gåvor.

Samverkan

Samhällsbyggnadsnämnden har överlämnat ett ärende gällande placering av offentlig konstnärlig utsmyckning, skulpturen "Triton" av Carl Milles, för beslut av kulturnämnden samt översänt olika ärenden, som detaljplaner, till kulturnämnden för yttrande.

Målarbete

Under hösten 2005 påbörjade nämnden ett arbete med att sätta upp tydliga mål för verksamheten för de närmaste åren.

Arrangemang

"Kulturnatta"

Fredagen den 14 maj genomfördes Vänersborgs andra "kulturnatt" i samverkan med föreningar, institutioner och enskilda. Kulturarrangemang genomfördes på 18 olika ställen i centrala Vänersborg med närmare 50 olika aktiviteter. Ett av de viktigaste målen är att visa på bredden i kommunens kulturliv och vara en vägvisare till föreningar och verksamheter. Ledamöter från kulturnämnden har deltagit i arbetsgruppen för "kulturnatta".

"Älvkultur"

I samarbete med Trollhättans stad har kulturnämnden lämnat bidrag till en konstroda, då konstintresserade kunnat besöka aktiva konstnärer i deras ateljéer i Vänersborg, Trollhättan och längs norra älvdalen under en helg.

Göteborgsoperan

I samarbete med musikskolan och arena/fritid anordnades en föreställning med fri entré på Idrottscentrum. Göteborgsoperan presenterade delar av kommande säsongs föreställningar.

Föreningssamverkan

Kulturnämnden har under året lämnat bidrag till större konserter, som anordnats av Björnligan och Vänersborgs storband.

Monica Gustavsson
Ordförande

ÅRETS RESULTAT

Resultaträkning	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budgetdiff 2005
Mkr				
Försäljning	0,2	0,0	0,0	0,0
Avgifter & ersättningar	0,7	1,1	1,0	-0,2
Bidrag	0,4	0,4	0,7	+0,1
Övriga intäkter	-	-	-	-
Summa intäkter	1,3	1,5	1,7	-0,1
Personalkostnader	4,7	5,4	5,1	+0,4
Omkostnader	13,0	15,8	17,2	-0,2
Kapitalkostnader	3,6	0,3	0,3	0,0
Summa kostnader	21,3	21,5	22,6	+0,2
Nettokostnader	20,0	20,0	20,9	+0,1

Kulturnämnden redovisar ett överskott på +0,1 Mkr. Intäkterna understiger budget med +0,1 Mkr och avser externa projektmedel. Den vakanta kultursekreterartjänsten, vakanser på biblioteket samt att verksamhet bedrivits effektivt utan full vikarietäckning genererar sammantaget ett överskott på +0,4 Mkr avseende personalkostnader. Biblioteket har köpt in nya datorer, då de gamla datorerna ej klarar kraven samt som ersättning för datorer som blivit stulna. Dessa datainköp utgör den största delen av underskottet på -0,2 Mkr.

Övergripande analys

Mkr	2004		2005		Netto	Budget-differens
	Utfall Netto	Budget-differens	Intäkt	Kostnad		
Nämnd	0,2	0,0	0,0	1,0	1,0	0,0
Bibliotek	9,3	-0,2	1,5	10,4	8,9	-0,1
Kultur	10,5	+0,5	0,2	11,2	11,0	+0,2
Summa	20,0	+0,3	1,7	22,6	20,9	+0,1

Biblioteket visar ett underskott om -0,1 Mkr, som avser inköp av datorer. Den vakanta kultursekreterartjänsten genererar ett överskott på +0,2 Mkr.

Personalredovisning

Personal	Antal anställda	Kvinnor	Män	Arbetad tid omräknat till årsarbeten (heltidstjänster)
2005	16	12	4	13

Sjukfrånvaro för 2005

Sjukfrånvaron är fortfarande låg. I procent var sjukfrånvaron 4,5 % av tillgänglig arbetstid.

Arbetsmiljö

Enhetens friskvårdsatsning med stavgång har fortsatt under året. Behovet av att förnya och utveckla friskvårdsarbetet blev tydligt under hösten och därför påbörjades en planering inför 2006 tillsammans med hälso-utvecklare Anna Johannesson med tydligare fokus på individuella önskemål kopplat till gemensamma aktiviteter.

Framtidsutsikter

Kulturnämnden vill prioritera verksamheten riktad till barn och unga och utveckla biblioteket som mötesplats utifrån begreppen läsa – uppleva – skapa. Biblioteket har en viktig roll för att på olika sätt och i samarbete med andra utveckla barn och ungas språkförmåga och att genom biblioteks- och kulturverksamheterna förmedla kulturupplevelser och visa vägar till eget skapande.

Ett annat prioriterat område är att utveckla mötesplatserna, framförallt huvudbiblioteket i centrum och konsthallen, för ännu fler besökare genom nya verksamheter, nya samarbetspartners och ökad tillgänglighet. Den nytillsatta kultursekreteraren kommer att vara en ny, viktig resurs i detta arbete.

Även filialernas roll som kulturcentra bör stärkas och behovet av att inrätta lärcentra i fler bibliotek undersöks.

Bibliotekets verksamhet i och mot skolan innebär att kvalitén i skola och barnomsorg höjs. Arbete pågår för att alla medier i skolor och folkbiblioteket skall vara sökbara i ett gemensamt datasystem. Detta skulle innebära ett mer effektivt resursutnyttjande inte minst vad gäller arbetet gentemot funktionshindrade och invandrare, för att kunna erbjuda små användargrupper ett rimligt brett utbud.

Arbetet med det s.k. "bokpåseprojektet" kommer att fortsätta för att i samverkan med skola och förskola erbjuda barn och deras föräldrar böcker på det egna modersmålet. Under året kommer barnböcker på t.ex. romani, där ett skriftspråk saknas idag, att läsas in av modersmålstränare. Detta har blivit möjligt på grund av att några författare gett Vänersborgs bibliotek möjlighet att fritt få använda deras verk.

Enheterna bibliotek och kultur, musik och ungdom och Birger Sjöbergsgymnasiet kommer under året att delta i ett regionalt projekt, som syftar till att utveckla metoder för att möjliggöra för fler ungdomar att ta del av kulturlivet och hitta vägar till kulturföreningar och egen skapande verksamhet.

Ett s.k. "demotek" planeras. Det innebär att lokalt material som demoskivor, lokal film, litteratur etc., som inte publicerats eller givits ut samlas, katalogiseras och görs tillgängligt för allmänheten. Grunden till demoteket är det hundratal demoskivor, som tidigare införskaffats. Intresset är stort och genom en tydligare marknadsföring och exponering ser vi en möjlighet att bredda och utveckla verksamheten. Det skulle bli ett bra komplement till befintlig hembygdssamling, som innehåller publicerade media.

Granskning av studieförbundens verksamhet kommer att fortsätta och utgöra en del av den ordinarie verksamheten. Det samarbetsråd, där de lokala studieförbunden och företrädare för Vänersborgs och Trollhättans kommuner regelbundet träffas, kommer att fördjupa sitt samarbete för att tydliggöra sina uppdrag och gemensamma mål och kunna prioritera.

Konsthallens verksamhet kommer att utvecklas med bl.a. fler visningar och pedagogisk verksamhet för alla åldrar.

NÄMND

Årets verksamhet

Kulturnämnden bildades i januari 2003 och består av fem ordinarie ledamöter och fem ersättare. Under 2005 har nämnden haft åtta sammanträden.

Målavstämning

Övergripande mål

Kulturnämndens arbete syftar till att skapa en god och attraktiv livsmiljö i Vänersborg.

I det gemensamma ansvaret för att utveckla Vänersborg skall kulturnämnden samordna sina resurser så effektivt som möjligt.

Demokratin

Statens och kommunens insatser syftar bl a till att bibehålla och utveckla demokratin. Biblioteksverksamheten svarar för att alla har tillgång till kunskapskällor, information och upplevelser genom olika slags media. Målet är att alla invånare tar ansvar för och deltar i utvecklingen av kommunen och samhället.

Kulturen

En viktig uppgift är att stimulera och samordna den lokala kulturverksamheten, särskilt den som riktar sig mot barn och ungdom. Kulturnämnden skall stimulera invånarna till egna kulturaktiviteter och tillsammans med andra intressenter erbjuda möjlighet att ta del av många olika konstarter.

Barnomsorg, fritid, kultur och skola skall samverka i syfte att skapa verksamheter, där invånarna har goda möjligheter att utveckla sina intressen och sin kunskap. Målet är att varje invånare stimuleras till engagemang och deltagande samt att bibehålla och utveckla Vänersborgs kulturella liv.

Genom att samordna kulturens resurser i en nämnd med ansvar för bibliotek, museum, konsthall, studieförbund, bygdegårdsföreningar och kulturföreningar mm har dessa verksamheter fått en tydligare profil och bibliotek och kultur har blivit en starkare och mer effektiv samarbetspartner med andra aktörer.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budgetdiff 2005
S:a intäkter	4	0	0	0
S:a kostnader	247	228	1 032	-20
Totalt netto	243	228	1 032	-20

Nämndens budgetdifferens visar ett underskott på -20 Tkr.

Detta underskott avser utbetalda stipendium, som finns budgeterade under kulturverksamheten.

Nyckeltal

NÄMND	2003	2004	2005	Förändr. 03-04 %
Antal sammanträden	10	9	8	-1
Genomsnitt, timmar	1,9	2,2	2,8	+3

Kommentarer till nyckeltalen

Antal timmar i genomsnitt per sammanträde har ökat 2005 p.g.a. att nämnden hade en heldag avseende målarbete inför budget 2007.

BIBLIOTEKSVERKSAMHET

Årets verksamhet

Barn- och ungdomsbiblioteket

För att förbättra måluppfyllelsen vad gäller ökad språkförmåga har några nya insatser gjorts. En av dessa har varit att möta fler föräldrar och tala om läsning och språkutveckling. En annan har genomförts tillsammans med stödenheten och förskolans rektorer inom Torpaområdet, när "bokpåsar" med böcker på olika hemspråk förmedlats till förskolorna och träffar med föräldrar genomförts. Detta arbete, samt samverkan mellan bibliotek och skola kring läsutvecklingen (LUS), har också inneburit att barn- och ungdomsbibliotekarien tillsammans med företrädare för skolan deltagit i olika nationella konferenser, t.ex. ett arrangerat av Myndigheten för skolutveckling, och berättat om det gemensamma, delvis unika, samarbetet.

Barn- och ungdomskultur

Målet att nå alla barn och elever har uppnåtts genom att alla årskurser (3-16 år) har fått ta del av en kulturupplevelse i form av teater, författarbesök, kulturhistorisk stadsvandring och mycket annat. Tack vare riktade medel från barn- och ungdomsnämnden har utbudet vad gäller upplevelser och skapande verksamhet kraftigt förstärkts för förskolebarnen.

Ett skolbioprojekt inleddes som innebär att Svenska filminstitutet tilldelade barn- och ungdomskulturgruppen 110 Tkr för filmkulturell verksamhet under läsåret 05/06. Under hösten påbörjades skolbiovisningar för sammanlagt 3 000 elever. Filmurval och planering har skett med elevmedverkan och i en nyskapad skolbiogrupp med representanter från skola, bibliotek, filmstudio och biograf.

Elektroniska media

Ett mål är att ge alla tillgång till den nya tekniken. Under året har utlåning av elektroniska böcker och musikverk inletts. Vad gäller tryckta media är det framförallt facklitteratur, inte minst kurslitteratur, som efterfrågas. Hittills är verksamheten begränsad och under året genomfördes 1 247 lån. Lånen görs via bibliotekets hemsida.

Filialen/lärcenter Brålanda

Från och med 2005 har lärcentret i filialen permanentats och drivs i samverkan med komvux, HTU, studieförbund och arbetsförmedling. Lärcentret kan även utnyttjas för studier på distans. Utlåningen i Brålanda har ökat, vilket kan vara en positiv effekt av samverkan.

Filialen i Frändefors

Bibliotekarien i Frändefors arbetar även på Naturbruksgymnasiet Nuntorp och tillsammans med skolpersonal har en verksamhetsplan för skolbiblioteket utarbetats.

Ett samarbete med äldreboendet Ringhem har etablerats och bibliotekarien besöker nu regelbundet Ringhem och träffar boende och personal.

Filialen i Vargön

En utställning med bilder från gamla Vargön har haft många besökare och filialen har en gång i veckan anordnat ett "korsordscafé".

Programverksamhet

Flera större eller mindre utställningar har genomförts på alla biblioteken, i regel i samverkan med olika föreningar, skolor och förskolor eller tillsammans med kommunens museer. Arrangemang som "Bokens Dag", "Seniorsurf", ett föredrag om korsord och korsordslösning, "Kura skymning" med läsning av texter av H C Andersen och "Öppet Hus" med minikonsert i samband med "Klappdagarna" har varit välbesökta. Samarbetspartners har varit studieförbund, kulturföreningar, Bokia, Folkets Hus och musikskolan.

Under året inleddes ett samarbete med föreningar och kulturinstitutioner kring "skyltskåpen" på Apoteksgränd. Det har utan tvekan betytt att gränden fått en ansiktslyftning och det har blivit ett uppskattat sätt att marknadsföra sin verksamhet.

Biblioteket har också marknadsfört verksamheten på t.ex. arbetsplatser, i föreningar och på "Kvinnlig kvalitet"-mässan.

Målavstämning

Bibliotek och kultur

Det övergripande målet för verksamheten är att stärka demokratin genom att värna om yttrandefriheten och skapa förutsättningar för alla att använda den.

Alla kommuninvånare skall ha tillgång till mötesplatser för kunskapsutveckling, kulturella aktiviteter och konstupplevelser genom olika slag av media, utställningar och andra aktiviteter anpassade efter olika individers behov. Biblioteken har ett särskilt ansvar att göra databaserad information tillgänglig för alla.

Alla kommuninvånare skall ha tillgång till vårt gemensamma kulturarv. Bibliotek och museum har ett särskilt ansvar för att bevara och göra det lokala kulturarvet tillgängligt för alla och att genom medier, utställningar och aktiviteter bygga broar till andra kulturer.

Aktiva insatser är nödvändiga för att ge alla barn och ungdomar lika förutsättningar till lärande, språkutveckling och personlig utveckling genom läsning, konstupplevelser och kulturella aktiviteter.

Genom en bred och varierad verksamhet och hög fysisk och innehållsmässig tillgänglighet vad gäller utbud och aktiviteter på biblioteken, konsthallen, museet och övriga kulturella mötesplatser anpassas verksamheten efter olika målgruppers önskemål och behov. Det är en rättighet för alla vänersborgare att ha möjlighet till personlig utveckling genom tillgång till kunskapskällor, stimulerande upplevelser, skapande verksamhet och att få tillgång till vårt gemensamma kulturarv. Ett särskilt mål är att göra IT-tekniken tillgänglig för alla. I verksamhetsberättelsen har tidigare beskrivits den verksamhet, som genomförts under året på de olika mötesplatserna i alla delar av kommunen och riktat till alla åldrar.

Bibliotekens media på olika språk och i olika fysiska former ökar tillgängligheten för fler och den särskilda "Boken kommer"-servicen gör det möjligt för rörelsehindrade att få media hem till bostaden.

Barn och unga är en prioriterad målgrupp för biblioteks- och kulturverksamheten. Verksamheten har som mål att förbättra språkförmågan, stödja kunskapsutveckling och skapande verksamhet. Ambitionen att erbjuda alla stimulerande kulturupplevelser har ytterligare utvecklats under 2005.

Det yttersta målet för all verksamhet är att bidra till att stärka demokratin och yttrandefriheten samt att ge alla möjlighet att utnyttja dessa rättigheter.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budgetdiff 2005
S:a intäkter	1 212	1 354	1 486	-253
S:a kostnader	10 382	10 579	10 431	+84
Totalt netto	9 170	9 225	8 945	-169

Ekonomisk analys

Biblioteket visar ett totalt underskott om -169 Tkr.

Intäkterna understiger budget med -253 Tkr, i huvudsak avseende de externa projekten.

Vakanser på biblioteket samt att verksamheten bedrivits effektivt utan full vikarietäckning genererar ett överskott på +194 Tkr. Underskottet på -110 Tkr består till största delen av att biblioteket köpt in nya datorer, då de gamla ej klarar kraven samt som ersättning för datorer som blivit stulna.

Nyckeltal

BIBLIOTEK	2003	2004	2005	Förändr. 04-05 %
Personalkostnadens andel av bruttokostnaden, %	42	44	43	-2
Hyreskostnadens andel av bruttokostnaden, %	21	21	21	0
Verksamhetens nettokostnad/invånare, kr	247	249	242	-3
Antal besökande på huvudbiblioteket	264 605	256 758	Se not.	
Utlånade böcker	245 475	234 407	224 743	-4
- varav skönlitteratur	68 085	63 727	56 407	-11
facklitteratur	65 757	63 735	66 727	+5
barnlitteratur	111 633	106 945	101 610	-5
Antal utlånade AV-media (dvs. video, DVD, CD-skivor, tal- o ljudböcker mm)	96 412	94 168	90 266	-4
- varav videofilmer och DVD-filmer	46 745	44 051	42 891	-3
Utlåning antal media totalt	341 884	328 575	315 009	-4
Utlåning antal media/invånare	9,2	8,9	8,5	-4

Kommentarer till nyckeltalen

Antal besökande på huvudbiblioteket var 220 000. Denna uppgift är för låg p.g.a. tekniskt fel på besöksräkningen under sommarperioden.

Bibliotekens utlåning har sjunkit med 13 566 lån, ca 4 % jämfört med 2004. Minskningen ligger huvudsakligen på huvudbiblioteket. Utlåning av skönlitteratur för vuxna fortsätter att minska, medan utlåning av facklitteratur ökar och idag är högre än den för skönlitteratur. Utlåning av barnlitteratur har minskat något, men detta kan förklaras med att skolbibliotekens bestånd förstärkts under de senaste åren med medel från Statens kulturråd, som folkbiblioteket fördelar. Det innebär att det i barnens närhet finns ett bättre bokbestånd, som folkbibliotek och skola tillsammans förmedlar. Den ändrade ålderssammansättningen med färre barn i de lägre åldrarna påverkar också utlåningen.

Utlåning av AV-medier har sjunkit med undantag av utlåning av "hörböcker", som fortsätter att öka.

KULTUR

Årets verksamhet

Konsthallen

Enligt kulturplanen skall kommunen bl.a. förmedla och öka tillgängligheten till professionell bildkonst och stimulera till eget skapande.

Under våren genomfördes fem utställningar. Första utställningen visade akvarell av vänersborgskonstnärerna Enar Larsson och Curt Swanström, utställning nummer två måleri av Västra Götalandsregionens konstkonsulenter Peder Josefsson och Jan-Olof Bengtsson och den tredje måleri av göteborgskonstnären Ullabritt Rosén och textil av Anna-Karin Svensson. Vårens fjärde utställning var en samlingsutställning producerad av KKV, Konstnärernas kollektivverkstad i Bohuslän. Den var mycket varierad vad gäller tekniker och uttryck. Vid samtliga dessa utställningar inköpte kulturnämnden konst för utplacering i kommunens lokaler. Våren avslutades med en obehövad fotoutställning, som Rune Andersson, David Johansson och Jan-Olof Karlbom ansvarade för.

Hösten inleddes med en vandringsutställning från Röhsska museet i Göteborg. "Svensk Plastdesign 1950-1975", som bygger på föremål som samlats av Thomas Lindblad. Den 15 augusti invigde Thomas Lindblad utställningen och hade en fördjupad visning. Därefter följde utställningar av jubilerande föreningar; Västlapparna visade upp ett avancerat textilt konsthantverk i lappteknik och Vänersborgs konstgrafiska verkstad visade på stor bredd, när de olika medlemmarna bidrog med alster som tillsammans bildade en mycket varierad utställning och där många besökare och kulturnämnden passade på att inhandla god konst till ett rimligt pris. Vänersborgs söners gille anordnade en uppskattad utställning med bilder från ett äldre Vänersborg. Västlapparna och Gillet bevakade själva sina utställningar. Vid årets två fotoutställningar genomfördes ingen besöksräkning.

Vänersborgs museum

Vänersborgs museum i kulturaxeln är Vänersborgs kommuns lokala museum. Genom ett samarbetsavtal drivs det av Regionmuseum Västra Götaland och verksamheten finansieras av kommunen via kulturnämndens budget. Museet har ett nära samarbete med övriga verksamheter inom enheten bibliotek och kultur. Kulturplanens mål att göra kulturarvet, inte minst det lokala, tillgängligt har uppnåtts genom museets olika verksamheter.

Utställningar

"Årets skörd", 2004 års förvärv, visades under början av året. Därefter följde en jubileumsutställning med Vänersborgs fotoklubb. Årets tredje utställning heter "Märkvärdigheter – exotiska möten i 1800-talets Vänersborg". I juni visades "A Link to the Past – A Bridge to the Future", konsthantverk från Namibia. Under sommaren öppnades också "Bondens Hus – Byggnadstraditioner på landsbygden i Västsverige under 300 år". 2005 års nyförvärv visades på "Årets skörd 2005".

Föreläsningar

Under våren har fyra välbesökta föredrag med foto som tema hållits i samverkan med ABF Nordvästra Götaland. Naturfotografen Håkan Nunstedt visade naturfoton med fokus på naturens växlingar, förre folkskolläraren Roy Freling berättade om kvinnliga fotonpionjärer i Dalsland, fotokonservator Lennart Andersson visade och berättade om bilder av vänersborgsfotografer från 1860 och framåt och slutligen föreläste fotografen och konst-kännaren Göran Vogel Rödin om kopplingar mellan bilden och världsbilden från renässansen till idag. En föreläsning på tema svensk-norska unionen gavs i samarrangemang med Föreningen Norden.

För att uppmärksamma designåret gavs två föreläsningar på detta tema. Antik- och konsthandlaren Bo Knutsson talde över ämnet "Design – igår, idag och imorgon" och möbelarkitekten Kerstin Olby, Skövde, berättade om sitt yrkesliv. Teaterregissören Per-Simon Edström berättade historien kring det 150-åriga vaxkabinett, som ställdes ut på museet, under rubriken "Mördaren och helvetesmaskinen". Året avslutades med att egyptologen Geoffrey Metz, Uppsala, föreläste om "Mumier och magi i det gamla Egypten".

Konserter

Under våren anordnades fem konserter tillsammans med musikskolan och riksspelmannen Lars-Olof Ejstes framträdde på museet under "Kulturnatta" den 27 maj. "Vänersborgssalongen" försökte i oktober återskapa en kulturell salong från 1800-talet med musik, poesiuppläsningar och "skvaller" från tiden. Medverkande var operasångerskan Åsa-Katharina Liewendahl och "ordlänken" Anna Åhrlund. I december gästades museet av fyra unga sångare från Sydafrika och Namibia.

Pedagogisk verksamhet

Två pedagogiska projekt genomfördes i samverkan med barn- och ungdomskulturgruppen; dramatiserade stadsvandringar för elever i år 3 och berättarstunder med författaren Inger Kullenberg. Programmet inkluderade en visning av museet för elever i år 2.

Några kulturprogram har förlagts till museet, där den unika miljön utnyttjats i och samverkat med föreställningen. Dels en work-shop för år 9 med pantomimskådespelaren Giorgios Floros, där eleverna fick undersöka hur man rör sig och ställa sig frågorna "vem är jag", "vem vill jag vara", när man gick i den magnika entrétrappan och i den lilla branta trappan ner till vaktmästarbostaden. Dels gavs en dansföreställningen med efterföljande work-shop för kommunens femåringar. Under sportlovet hade museet öppet varje dag med "ormjakt" i huset.

Övrigt

I Vänersborgs museums skriftserie har del tre utkommit "Kasens värdshus – ett nöjespalats i 1800-talets Vänersborg".

Helgen 23-24/4 arrangerades "Museernas Vänersborg" tillsammans med Turistbolaget, Dockmuseet, Medicinhistoriska museet, Idrottsmuseet och Vänersborgs kommun.

Under "Kulturnatta" den 27 maj deltog museet bl.a. med en konsert och från och med denna dag är det fri entré till museet.

Den traditionella julmarknaden drog som tidigare många besökare och många hantverkare som visade upp alla tänkbara tekniker, material och goda matvaror.

I början av juni förvärvade museet ett golvur tillverkat omkring 1770 av urmakaren Schiermann från Vänersborg. Förvärvet kunde genomföras tack vare bidrag från Vänersborgs kulturnämnd och Dreijerska familjestiftelsen.

Målavstämning

Målen för kulturen återfinns under verksamhet bibliotek. De är ej särredovisade utan ingår under rubriken målavstämning/bibliotek och kultur.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budgetdiff 2005
S:a intäkter	66	195	208	+99
S:a kostnader	10 722	10 745	11 206	+149
Totalt netto	10 656	10 550	10 998	+248

Ekonomisk analys

Den vakanta kultursekreterartjänsten genererar ett överskott på +247 Tkr.

Intäkterna överstiger budget med +99 Tkr avseende erhållet statsbidrag.

Övriga kostnader överstiger budgeten med -98 Tkr och avser annonser och bidrag.

Av årets totala kostnader utgör utbetalda bidrag den största posten, 10 272 Tkr.

Av bidragen går en stor del (8 165 Tkr) till Folkets Hus, teatern och Vänersborgs museum.

Nyckeltal

KULTUR	2003	2004	2005	Förändr. 03-04%
Personalkostnadens andel av bruttokostnaden, %	19	6	4	-33
Hyreskostnadens andel av bruttokostnaden, %	11	37	36	-3
Verksamhetens nettokostnad/inv., kr	287	284	297	+5
Vänersborgs museum	10 015	11 342	11 897	+5
Konsthall	4 460	4 069	4 885	+20

Kommentarer till nyckeltalen

Antalet besökande till Vänersborgs museum har ökat med 555 personer (+5 %). Det beror på en bred och publikdragande programverksamhet, en ökad pedagogisk verksamhet och den införda fria entrén

På konsthallen innebar den pedagogiska verksamheten i samband med "Svensk plastdesign 1950-1975" att mer än 500 elever besökte utställningen.

INVESTERINGAR

Tkr	Investeringsplan 2005	Årets resultat	Budget- differens
Kulturnämnden	100	112	-12
Summa	100	112	-12

Kulturnämndens investeringar under 2005 avser inköp av en dataserver.

GYMNASIENÄMNDEN

Ordförande: Kjell Nilsson (s)

Vice ordförande: Orvar Carlsson (kd)

Förvaltningschef: Karl-Johan Höjer t.o.m. 2005-11-30

Siw Andersson fr.o.m. 2005-12-01

ORDFÖRANDENS KOMMENTAR

Gymnasienämnden startade året med att teckenspråksutbildningen på gymnasiet fyllde 10 år. Det firades med en stor jubileumsvecka där man bl.a. kunde prova på teckenspråk, gå på föreläsningar och få träffa Clownen Manne. Veckan avslutades med en fest där elever, personal och andra inbjudna gäster deltog.

Nämnden har beslutat att starta en öppen ingång mellan naturvetenskapsprogrammet och samhällsprogrammet. Eleverna studerar på öppen ingång för att först år 2 välja antingen naturvetenskap eller samhällsvetenskap. Ett av syftena är att öka antal elever som väljer naturvetenskapsprogrammet. Nämnden har också beslutat att starta yrkesträning på gymnasiesärskolan. Den har tidigare köpts av annan utbildningsanordnare.

Komvux har beviljats en kvalificerad yrkesutbildning (KY-utbildning) i vårddokumentation från staten och den ska starta hösten 2006. Komvux har flera gånger tidigare ansökt om att få starta denna utbildning men fått avslag.

Barn- och ungdomsnämnden, socialnämnden och gymnasienämnden har under året samarbetat när det gäller ungdomsfrågorna.

Lokalfrågan har återigen varit uppe för diskussion t.ex. Musikens Hus. Där är inga beslut fattade än.

Prognosen i april visade ett underskott på -3,6 Mkr. Resultatet förbättrades under året till ett underskott på -0,9 Mkr. De interkommunala kostnaderna på gymnasiet är fortfarande i obalans och är en bidragande orsak till resultatet. Särskolan redovisade också ett underskott. Kostnaden mellan åren kan variera pga. elevernas behov och diagnos.

Jag vill på min och nämndens vägnar passa på att tacka all den duktiga personal som vi har inom nämndens ansvarsområde, och personligen vill jag tacka alla ledamöter och ersättare för ett engagerat arbete i nämnden.

Vi vill också önska Karl-Johan Höjer lycka till på sitt nya arbete på barn- och ungdomsnämnden. Samtidigt hälsar vi Siw Andersson välkommen till gymnasienämnden som tf förvaltningschef.

Kjell Nilsson

Gymnasienämndens ordförande

ÅRETS RESULTAT

Nämndens resultat

Resultaträkning Mkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
Försäljning	2,9	4,5	4,5	-0,2
Avgifter & ersättningar	34,3	35,3	29,4	+0,4
Bidrag	15,7	33,0	34,5	+1,3
Övriga intäkter	1,0	0,6	0,9	+0,4
Summa intäkter	53,9	73,4	69,3	+1,9
Personalkostnader	92,4	108,8	116,6	+2,5
Omkostnader	98,2	107,1	105,7	-5,4
Kapitalkostnader	3,1	3,7	3,3	+0,1
Summa kostnader	193,7	219,6	225,6	-2,7
Nettokostnader	139,8	146,2	156,3	-0,9

Övergripande analys

Mkr	2003		2004		2005		Netto	Budget- differens
	Utfall netto	Budget- differens	Utfall netto	Budget- differens	Intäkt	Kostnad		
Nämnd & administration	3,2	0	0	4,6		4,9	4,9	0,0
Gymnasium	110,6	-2,3	33,5	146,2	26,5	147,4	120,9	-0,8
Gymnasiesärskola	9,5	-4,2	1,6	11,7	2,3	13,7	11,4	-3,2
Komvux	15,5	+0,1	8,9	22,3	8,8	20,6	11,8	+1,9
Uppdragsutbildning	1,1	-1,1	7,5	5,8	6,6	6,0	-0,6	+0,6
Arbetsmarknadsenheten (AME)			21,9	29,0	25,1	33,0	7,9	+0,6
Summa	139,9	-7,5	73,4	219,6	69,2	225,6	156,3	-0,9

I ramsättningen inför budget 2005 erhöll gymnasieförvaltningen ett tillskott på 3 000 Tkr, som gick till elevökning på gymnasiet.

Nämnden har under 2005 fattat beslut om att flytta 2 000 Tkr från komvux till gymnasiet.

Totalt visar gymnasienämnden ett underskott på -888 Tkr mot budget.

Mål och målavstämning

Förbättringsåtgärderna i kvalitetsredovisningen har legat till grund för de mål som formulerats i rektorsområdenas lokala arbetsplaner och ingår som ett led i kvalitetshjulet. Målet har varit att tillgodose elevernas val, hålla en hög lärartäthet och erbjuda funktionella lokaler med hög kvalitet på utrustning och läromedel.

Elevernas förstandsval av gymnasieprogram har lyckats tillgodoses i mycket hög grad. Lärartätheten har dock inte kunnat behållas. Lokalerna har byggts om i delar av skolan men det återstår stora delar som inte är ombyggda än. De ombyggda lokalerna håller en hög standard, är funktionella och har en hög utnyttjandegrad. De lokaler som inte är anpassade till dagens läroplan har ett mycket ojämnt utnyttjande och det är trångt på flera ställen, samtidigt som det finns ytor som inte går att använda. Utrustningen har bytts ut och kompletterats utifrån en prioriteringsordning inom investeringsramarna.

Ett annat mål har varit elevernas inflytande och trygghet i skolan. Där har man avsatt utvecklingspengar för att ge eleverna stöd och utbildning i arbetet i olika styrelser och råd enligt den LSE-organisation som beslutats. För tryggheten i skolan har alla rektorsområden arbetat aktivt för att förebygga och motverka mobbing

och trakasserier. En handlingsplan har tagits fram och använts vid uppkomna händelser.

För att förbättra kvaliteten på betygsättningen och lärarnas studiehandledning av eleverna har ett projekt pågått de senaste åren om betyg och bedömning. Piloter har utbildats på alla rektorsområden, som fått avsatt tid för att sprida sina erfarenheter ut i programarbetslagen.

Slutligen har ett mål varit att ge eleverna möjligheter till omvärldskontakter. Det har skett på många olika sätt, bl.a. genom internationella projekt t.ex. Interreg och Comenius. Samarbetet med företag, branscher och högskolor har också utvecklats, där omvärldskontakterna ökat för både lärare och elever.

Framtidsutsikter

Gymnasiet

Elevutveckling

Ökningen av ungdomar i gymnasieålder har sin kulmen 2006/2007 i Vänersborgs kommun, dvs. de ungdomar som Vänersborg har kostnadsansvar för. Antalet ungdomar i gymnasieålder framöver kommer att minska i en långsam takt och först 2014 är elevantalet på samma nivå som 2000 enligt nuvarande prognoser.

Interkommunala elever

Ett problem för gymnasiet är de interkommunala kostnaderna, dvs. den avgift kommunen får betala för elever som studerar i andra kommuner. Genomsnittskostnaden som Vänersborgs kommun får betala för dessa elever har ökat liksom antalet elever. Antalet interkommunala elever beräknas öka även under 2006. En anledning är att Fridaskolan höstterminen 2006 kommer att starta två studieförberedande gymnasieprogram (sambandsprogram och naturvetenskapsprogram) i Vänersborg.

Ett annat problem är att antalet elever från andra kommuner som studerar i Vänersborg har minskat under de senaste åren. Antalet elever på teckenspråksinriktningarna har minskat. För att behålla eller öka antalet elever som studerar teckenspråksinriktning krävs bl.a. satsningar på marknadsföring.

Gymnasiet har under flera år arbetat med att utveckla programmets inriktning, innehåll och utbud i syfte att tillgodose elevernas intressen och utbildningsval.

Förstahandsval av utbildning

De senaste årens antagningar visar att en större andel av eleverna söker de yrkesförberedande programmen. Idag har flera av de programmen svårigheter att tillgodose alla elevers förstahandsval. Den framtida elevminskningen kommer troligtvis inte att minska nämnvärt på de programmen. En fortsatt målsättning för Vänersborg är att tillgodose elevernas förstahandsval. Detta överensstämmer med regeringens mål att stimulera att fler ungdomar väljer yrkesinriktade utbildningar.

Öppen ingång

Inför höstterminen 2006 kommer Birger Sjöberggymnasiet att starta en öppen ingång mellan naturvetenskapsprogrammet och samhällsprogrammet. Eleven studerar på öppen ingång för att först år 2 välja antingen naturvetenskap eller samhällsvetenskap. Ett av syftena är att öka antal elever som väljer naturvetenskapsprogrammet, vilket överensstämmer med de nationella intentionerna.

Orkesterinriktning

Under förutsättning att Skolverket beviljar programmet kommer elever från hela landet fr.o.m. januari 2007 att kunna välja ett nytt specialutformat program med orkesterinriktning. Uppskattningsvis kommer cirka en tredjedel av eleverna på orkesterinriktningen från Vänersborg. Mycket planeringsarbete och nätverksbyggande inför starten av orkesterinriktningen krävs under 2006-2008.

Kunskap och kvalitet – elva steg för utveckling av gymnasieskolan

Riksdagen har under hösten 2004 beslutat om att reformera gymnasieskolan ("Kunskap och kvalitet - elva steg för utveckling av gymnasieskolan" (SOU 2003/04:140)). Den enda åtgärd som kommer att genomföras under 2006 är förändringen av det individuella programmet (IV). På IV studerar en elev idag ca halvtid, vilket kommer att utökas till heltidsstudier.

Gymnasiereformen 2007 kommer att påtagligt förändra arbetet inom gymnasiet. Ett stort förändrings- och implementeringsarbete kommer att starta under 2006 och fortgå under 2007. Det kommer att krävas extra

resurser för att genomföra förändrings- och implementeringsarbetet.

Fyrbodalsamverkan

Ett avtal med 13 kommuner inom Fyrbodal har tecknats under 2005 med mål om en samverkan inom gymnasieskolorna i Fyrbodal samt ett gemensamt webbaserat intagningsystem. Under våren 2006 startar det gemensamma intagningsystem, som i sin förlängning kan leda till gemensamt intagningskansli. Arbetet med att utveckla samarbetet mellan kommunerna fortsätter under 2006.

Gymnasiesärskola

Ansträngningar har gjorts för att minska kostnaderna t.ex. samordning av resor, assistenter och individuella lösningar. En målsättning är att samla gymnasiesärskolans individuella program i gemensamma lokaler i syfte att effektivisera användandet av personal.

Den övervägande delen av verksamheten köps fortfarande från andra utbildningsanordnare. För att tillgodose elevgruppens behov och val, kommer samverkan med andra utbildningsanordnare att ske även fortsättningsvis.

Gymnasiesärskolans kostnader är svåra att prognostisera p.g.a. den rättighetslagstiftning som finns för dessa elever. Antalet elever beräknas öka de närmaste åren.

Komvux/uppdragsutbildning

Studerandeunderlag

En osäker arbetsmarknad och en hög arbetslöshet påverkar behoven av utbildning. Budgetpropositionen 2006 med olika former av aktiviteter såsom t.ex. utbildningsvikariat kan innebära fler studerande till komvux.

Kvalificerad yrkesutbildning

En kvalificerad yrkesutbildning (KY-utbildning) i vårddokumentation har beviljats från staten och ska starta hösten 2006. Komvux har flera gånger tidigare ansökt om att få starta denna utbildning men fått avslag.

Fyrstadssamverkan

Fortsatt samverkan och samordning med andra utbildningsanordnare, Komvux i Fyrstad, arbetsförmedling och AME pågår. Syftet är att erbjuda utbildning till högsta möjliga kvalitet och lägsta kostnad.

Ungdomslyftet

Ett stort projekt "Ungdomslyftet" har med stöd av kommunstyrelsen bedrivits under 2005 inom ramen för Fyrstadssamverkan, Trollhättan är projektägare med AME som ansvarig inom Vänersborg och komvux som utbildningssamordnare. Kommunstyrelsen har beviljat extra medel för att komvux tillsammans med AME och arbetsförmedlingen, ska fortsätta bedriva ungdomslyftet i Vänersborg under 2006.

AME

AME:s verksamhet är beroende av den internationella konjunkturen, vilket ställer stora krav på organisationens flexibilitet. En riskfaktor och svaghet ekonomiskt är det stora beroendet av externa intäkter framförallt från arbetsförmedlingen, men också från en rad större och mindre projekt ofta med EU-bidrag, då kommunbidraget endast utgör en liten del av AME:s totala intäkter.

AME arbetar kontinuerligt med att finna ytterligare åtgärder för att anpassa verksamheten efter budgetramen, då det blir färre EU-projekt framöver. Förhoppningen är att nya EU-projekt ska bli beviljade fr.o.m. 2007, men utfallet av detta är något osäkert ännu.

NÄMND

Årets verksamhet

Gymnasienämnden har nio ordinarie ledamöter och nio ersättare. Under året har 13 nämndsammanträden hållits och 11 presidiesammanträden. Snitttiden för nämndsammanträdena har under året varit 3,5 timmar och för presidiesammanträdena 4,5 timmar. Närvarande ledamöter och ersättare på nämndsammanträdena har i snitt varit 12.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
S:a intäkter	2	1	2	+2
S:a kostnader	515	431	602	-122
Totalt netto	513	430	600	-120

Ekonomisk analys

Gymnasienämnden visar ett underskott på -120 Tkr p.g.a. kostnader för Fyrbodallssamarbetet.

ADMINISTRATION

Årets verksamhet

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att utveckla administrativa rutiner och redskap samt tydliggöra ledningssystemet utifrån uppdraget att styra, stödja, samordna och ge service åt nämndens totala verksamhetsområde. Arbetet kring ramanpassning och extraordinära åtgärder samt en långsiktigt hållbar anknnytning av AME till förvaltningen har spetsat kraven på goda rutiner. Det systematiska arbetsmiljöarbetet har enligt plan fortsatt att utvecklas och stärkas. Dock återstår ytterligare utvecklingsarbete.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
S:a intäkter	1	1	1	+1
S:a kostnader	2 680	4 129	4 286	+151
Totalt netto	2 679	4 128	4 285	+152

Ekonomisk analys

Administrationen visar ett överskott på +152 Tkr. Överskottet beror på lägre personalkostnader än budgeterat.

GYMNASIUM

Årets verksamhet

Birger Sjöberggymnasiet har under hösten 2005 omkring 1 600 elever. Skolan omfattar 14 nationella program:

- Barn- och fritidsprogrammet
- Byggprogrammet
- Elprogrammet
- Energiprogrammet
- Estetiska programmet
- Fordonsprogrammet
- Handel- och administrationsprogrammet
- Hantverksprogrammet
- Hotell- och restaurangprogrammet
- Industriprogrammet
- Naturvetenskapsprogrammet
- Omvårdnadsprogrammet
- Samhällsvetenskapsprogrammet
- Teknikprogrammet

Dessutom finns det individuella programmet, en teckenspråksinriktning inom samhällsvetenskapsprogrammet och omvårdnadsprogrammet samt lokal bandyinriktning. Gymnasieprogram som inte kan erbjudas på Birger Sjöberggymnasiet köps av kommuner och fristående gymnasieskolor.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
S:a intäkter	33 226	33 530	26 508	+473
S:a kostnader	143 833	146 182	147 444	-1 230
Totalt netto	110 607	112 652	120 936	-759

Ekonomisk analys

I ramsättningen inför budget 2005 erhöll gymnasieförvaltningen ett tillskott på 3 000 Tkr, som gick till elevökningen på gymnasiet. Nämnden har under 2005 fattat beslut om att flytta 2 000 Tkr från komvux till gymnasiet. Trots detta visar gymnasiet ett underskott på -759 Tkr.

Gymnasiet har under många år haft ett ökande underskott på de interkommunala kostnaderna och intäkterna. Under 2005 blev underskottet -674 Tkr.

Intäkterna och personalkostnaderna visar ett överskott medan omkostnaderna visar ett underskott jämfört med budget.

Nyckeltal

GYMNASIET	2003	2004	2005	Förändr. 04-05 %
Antal årsarbeten *	159	158	160	+1
Personalkostnadens andel av bruttokostnaden (exkl. interkom. ers), %	53	52	54	
Hyreskostnadens andel av bruttokostnaden, %	13	13	17	
Verksamhetens nettokostnad/inv., kr	2 981	3 036	3 274	+8
Antal elever på Birger Sjöberggymnasiet	1 356	1 438	1 533	+7
- varav från annan kommun	211	204	189	-7
- elever i andra kommuner	285	297	287	-3
Antal lärare per 100 elever *	8,7	8,3	7,9	-5
Antal lärare per 100 elever **	8,2	7,9	7,5	-6
Snittkostnad per vänersborgselev i Vänersborg	73 509	68 929	70 398	+2
Snittkostnad per vänersborgselev i annan kommun	92 768	93 065	91 715	-1

* Inklusive estetiska programmet, omvårdnadsprogrammet tecken, samhällsprogrammet tecken

** Exklusive estetiska programmet, omvårdnadsprogrammet tecken, samhällsprogrammet tecken

Kommentarer till jämförelsetalen

Antal årsarbeten är nästan oförändrat mellan 2004 och 2005, trots att antal elever ökar, vilket medför att antal lärare per 100 elever sjunker markant. De stora årskullarna med elever har bidragit till att gymnasiet har kunnat utnyttja sina resurser maximalt.

Antal elever är framräknat som ett snitt mellan vårterminen och höstterminen.

I gymnasieskolan kommer antal elever att öka fram till 2006/2007. Som ett led i detta har antal elever som studerar i andra kommuner ökat under de senaste åren. Antal elever som kommer till Vänersborg för att studera har däremot inte ökat.

Snittkostnad per elev varierar beroende på vilka program eleverna går på. De yrkesförberedande programmen är dyrare än de studieförberedande. Snittkostnaden för elever i Vänersborg har ökat något och snittkostnaden för elever i andra kommuner har minskat något.

GYMNASIESÄRSKOLA

Årets verksamhet

Elever som går i gymnasiesärskolan är i regel 17-21 år. Inom gymnasiesärskolan finns tre nivåer:

- Yrkesutbildning (nationellt program) för elever med lindrig utvecklingsstörning
- Yrkesträning (individuellt program) för elever med måttlig utvecklingsstörning
- Verksamhetsträning (individuellt program) för elever med grav utvecklingsstörning

Birger Sjöberggymnasiet har två nationella program, fordonsprogrammet och estetiska programmet. Under hösten 2005 startade även yrkesträning.

Övriga nationella program och delar av yrkesträning köps främst av Trollhättans Stad och av Västra Götalandsregionen (Nuntorps naturbruksprogram).

Verksamhetsträningen (individuellt program) för elever med grav utvecklingsstörning är belägen på Onsjö dagcenter.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
S:a intäkter	1188	1613	2 271	-129
S:a kostnader	10 663	11 709	13 656	-3 117
Totalt netto	9 475	10 096	11 385	-3 246

Ekonomisk analys

Gymnasiesärskolan visar ett underskott på -3 246 Tkr i förhållande till budget. Gymnasiesärskolan har under många år haft ett underskott som ökat. Under 2005 har de interkommunala kostnaderna ökat p.g.a. fler elever samt elever med svårare handikapp. Kostnaderna för skolskjutsar har också ökat.

Under året har gymnasiesärskolan startat ny verksamhet, yrkesträning, som tidigare köpts av Trollhättans Stad samt Västra Götalandsregionen (Nuntorp). Gymnasieskolan har haft extra kostnader i samband med starten.

Nyckeltal

GYMNASIESÄRSKOLAN	2003	2004	2005	Förändr. 04-05 %
Verksamhetens nettokostnad/invånare, kr	255	272	308	+13
Bruttokostnad per elev, kr	288 193	282 138	275 870	-2
Antal elever	9	14	21	+50
-varav från annan kommun	3	4	8	+100
-elever i andra kommuner	28	28	29	+4

Kommentarer till jämförelsetalen

Antal elever i gymnasiesärskolan samt elever från andra kommuner har under de senaste åren ökat kraftigt. Bruttokostnaden per elev var 2004 högre än 2005 trots uppbyggnad av egen verksamhet.

KOMVUX

Årets verksamhet

Komvux består av följande verksamheter:

- Grundläggande vuxenutbildning
- Gymnasial vuxenutbildning
- Särvtux
- Svenska för invandrare (Sfi)
- Omvårdnadsutbildning
- Påbyggnadsutbildning med inriktning vårddokumentation

Under 2005 har komvux utbildat handledare på olika arbetsplatser som sedan ska handleda de studerande när de är på arbetsplatsförlagd utbildning (APU).

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
S:a intäkter	8 422	8 852	8 771	+1 702
S:a kostnader	23 913	22 314	20 579	+186
Totalt netto	15 491	13 462	11 808	+1 888

Ekonomisk analys

Komvux visar ett överskott på +1 887 Tkr. Intäkterna visar ett överskott på totalt +1 701 Tkr. Myndigheten för skolutveckling beslutade i juni 2005 att betala +979 Tkr i extra statsbidrag. Bidraget avser 2004 för utbildning av vuxna och går till de kommuner som presterat fler platser än ansökan kräver. Dessutom har intäkterna för vuxnas lärande 2005 ökat med +500 Tkr jämfört med budget p.g.a. fler helårsstuderande.

Intäkterna för påbyggnadsutbildningen visar ett överskott på +166 Tkr. Staten har beslutat att kommunerna får bedriva riksrekryterande påbyggnadsutbildningar även under läsåret 2004/2005. Under våren 2005 såldes några fler platser än beräknat.

Personalkostnaderna visar ett underskott men omkostnaderna ett överskott.

Nyckeltal

KOMVUX	2003	2004	2005	Förändr. 04-05 %
Antal årsarbeten	34	32	30	-6
Personalkostnadens andel av bruttokostnaden, %	65	65	68	+5
Hyreskostnadens andel av bruttokostnaden, %	13	17	17	0
Verksamhetens nettokostnad/invånare, kr	418	363	320	-12
Antal studerande inkl. arbetsmarknadsåtgärder och vuxnas lärande				
- Grundläggande vuxenutbildning	55	95	85	-10
- Gymnasial vuxenutbildning	550	513	445	-13
- Påbyggnadsutbildning	32	31	22	-29

UPPDRAGSUTBILDNING

Årets verksamhet

Uppdragsutbildningen på komvux är självfinansierad och kostnaderna ska täckas av egna intäkter. Uppdragsutbildningen erbjuder bl.a. utbildning inom teckenspråk, tekniskt och naturvetenskapligt basår, omvårdnad, kvalificerade yrkesutbildningen med inriktning kriminal- och ungdomsvård.

Utbildningar inom teckenspråk har sålts till grundskolan i Vänersborgs och Trollhättans kommuner samt till Iris Hadar. Under året har ansvaret för teckenspråksundervisningen övergått till ungdomsgymnasiet.

Komvux i Vänersborg har under hela 2005 deltagit i ett projekt kallat "Ungdomslyftet". Det syftar till att fånga upp arbetslösa ungdomar som ska kunna kombinera studier med praktik och på så sätt kvalificera sig för fortsatta studier eller kunna få en anställning. Projektet är ett projekt i Trestad, Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg. Deltagande parter på respektive ort är komvux, AME och arbetsförmedlingarna.

Inom omvårdnad har komvux tillsammans med Lär- & utvecklingscenter i Mellerud arrangerat en utbildning för män som vill arbeta i vården. Komvux utbildar också 40 personer från Vänersborgs kommun, så att de får lokal kompetens som undersköterska.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
S:a intäkter	11 024	7 531	6 592	+360
S:a kostnader	12 132	5 807	6 017	+215
Totalt netto	1 108	1 724	-575	+575

Ekonomisk analys

Uppdragsutbildningen visar ett överskott på +575 Tkr. Resultatet beror till stor del på utbildningar som tidigare år haft underskott p.g.a. uppbyggnad och som nu ger ett överskott samt fler uppdrag jämfört med budget.

Nyckeltal

UPPDRAGSUTBILDNING	2003	2004	2005	Förändr. 04-05 %
Antal årsarbeten	19	12	10	-17
Personalkostnadens andel av bruttokostnaden, %	65	74	72	-3
Hyseskostnadens andel av bruttokostnaden, %	15	11	14	+27

Kommentarer till jämförelsetalen

Antal årsarbeten har minskat p.g.a. minskat antal uppdrag.

ARBETSMARKNADSENHET

Årets verksamhet

Den organisatoriska tillhörigheten till gymnasieförvaltningen och ett nära samarbete med komvux har haft hög prioritet under året. Fyrstadssatsningen "Ungdomslyftet" har fortgått under 2005, där AME och komvux ingår. Det är ett EU-projekt, där samverkan med arbetsförmedling ger arbetslösa ungdomar nya möjligheter. Detta projekt har även fått finansiellt stöd av kommunstyrelsen utifrån det arbetsmarknadsstrategiska värdet.

Under 2003 genomfördes en omfattande analys av arbetsmarknadsenhetens verksamhet. Det resulterade i en mer tydlig inriktning av de arbetsmarknadspolitiska insatserna utifrån arbetsmarknadens utveckling under de senaste åren. Detta utmynnade i samverkansprojektet ALFA, som avslutades i december 2005. Delar ur projektet har under året implementerats i AME:s ordinarie verksamhet, bland annat genom start av nya verksamheter som prövnings- och utredningsresursen, Torpet, införande av företagscoacher samt förändrade arbetsmetoder. Tidigare påbörjat utvecklingsarbete har fortgått under 2005 i syfte att ytterligare förstärka insatserna, såväl kvalitativt som effektivt resursutnyttjande, med en flexibel organisation.

Under 2005 minskade den öppna arbetslösheten, medan antal personer i åtgärder ökade. Vid årets slut var 827 personer (3,6 % av befolkningen) öppet arbetslösa i Vänersborgs kommun, vilket kan jämföras med 876 personer (3,8 % av befolkningen) 2004. Öppet arbetslösa tillsammans med personer i åtgärder via arbetsförmedlingen var 1 449 personer år 2005 och 1 418 personer år 2004. I Västra Götalands län var 5,4 % öppet arbetslösa i december 2005 och 5,2 % öppet arbetslösa i december 2004. Antalet anvisade personer till AME ökade under året, främst bland ungdomar.

Åtgärder

Aktivitetscenter

Aktivitetscenter är ett avtal mellan arbetsförmedlingen och AME, vilket främst riktar sig till arbetslösa personer som behöver stöttning i sitt arbetsökande. Bl.a. erbjuds jobbsökaraktiviteter och motivationshöjande insatser, där fokus ligger på individen samt "aktivitetsskapande orientering", som bl.a. innehåller lärandet som en del av det dagliga livet, fritidsaktiviteter och friskvård, utbyte av erfarenheter om livskvalitet, samt grundläggande data. Inom aktivitetscenter har en del personer deltagit i "Rivstart för vuxna", som var på kortare tid men med intensivcoachning och praktik. I prövningsresursen kartläggs arbets- samt studieförmågan för personer med funktionsnedsättning eller arbetshinder. De har möjlighet till arbetsprövning inom olika verksamheter. Ca 180 personer har ingått i aktivitetscenter under året, varav ca 60 personer har gått vidare till den reguljära arbetsmarknaden eller studier.

Offentligt skyddat arbete (OSA)

Arbetsmarknadsenheten har sedan 1995 haft uppdrag av kommunstyrelsen att erbjuda 65 helårsplatser. 2004 gick 18 platser över till samhällsbyggnadsförvaltningen. Kvarvarande 47 platser har fördelats på 50 personer under 2005. Fördelningen av de ingående grupperna av arbetshandikappade var följande:

Arbetshandikapp	Andel
Socialmedicinskt handikappade (missbruk) SM	62 %
Psykiskt handikappade P	10 %
LSS	28 %

Verksamheter som bedrivs med OSA-personal är bl.a. snickeri, måleri, bageri, syateljé, cykelverkstad, biltvätt, gröna växter och offentlig miljö samt en second-hand-butik. Via butiken säljs även egenproducerat hantverk. Servicelaget har aktivt arbetat med försäljning av egentillverkade saker på bl.a. marknader samt i kommunhuset i Vänersborg.

Ungdomsprogram

Inom arbetsmarknadsenheten finns ungdomscentrat som arbetar med målgruppen unga arbetslösa 18-25 år. Avtal med arbetsförmedlingen reglerar antalet ungdomar vilket är konjunkturrelaterat. Under året har ca 230 ungdomar varit inskrivna i programmet. Samverkanspartners är arbetsförmedlingen, Birger Sjöberggymnasiet, komvux och socialförvaltningen.

På ungdomscentrat finns följande aktivitetsområden:

Rivstart - Ungdomen får under två veckor bl.a. skriva meritförteckning, söka jobb, träna på anställningsinter-

vjuer, konsumentinformation, vardagsjuridik, komvux, coachsamtal samt vara aktiv praktiksökande.

Fullriggad - Här har ungdomen möjlighet att få mer stöttning i form av gruppaktiviteter och en fördjupning av vissa aktiviteter som finns i rivstarten.

Praktikcoach - Fokus för ungdomscentrat är att hjälpa ungdomar ut i praktik. Praktikcoachen har regelbunden dialog med arbetsgivarna och gör uppföljningsbesök på arbetsplatserna. Ungdomen får genom sin praktik möjlighet att skapa kontakter och även chans att få fotfäste på arbetsmarknaden.

EU-projekt

Volontär och ungdomsutbyte - Ungdomscentrat har under tre år tillbaka erbjudit ungdomar att kunna resa i Europa som volontärer med hjälp av EU:s ungdomsprogram. Totalt är det fyra personer som deltagit i programmet.

Ungdomslyftet är ett EU-projekt i samarbete med andra kommuner för ungdomar som behöver göra kompletteringar av sina kärnämnesbetyg. Inom ungdomslyftet finns även möjlighet till praktik varvat med studier.

Feriearbetande ungdom

AME handlägger feriearbete för ungdomar som gått ur nionde klass. Under året har 70 ungdomar sommararbetat.

Aktiviteter

Servicelaget - Gvooom

Servicelaget utför parkarbeten, städar grillplatser, levererar bröd och post samt skottar snö. De arbetar även med tillverkning och försäljning av hobbyarbeten samt blomsterarrangemang och dekorationer. Försäljning har ägt rum bl.a. på oktobermarknaden och i kommunhuset. Deltagarna i servicelaget har under året praktiserat inom olika verksamheter på AME samt i kommunen i övrigt.

Gvooom står för "Gröna växter och offentliga miljöer". Servicelaget, tillsammans med deltagare i olika åtgärder, utför planteringar av gröna växter i olika miljöer. De sår, skolar, planterar och skördar blommor. De gör även kransar, dekorationer och blomstergrupper som sedan säljs.

Butiken har försäljning av egentillverkat hantverk samt second-hand-varor såsom möbler, husgeråd m.m. som skänkts. Varorna hämtas för att sedan ses över och renoveras vid behov. Vid försäljning levereras möbler hos kunden.

Skapande verksamhet

Skapande verksamhet startades under året. Det innefattar arbete med färg och form, såsom drejning, akvarellmålning och gjutning.

Torpet

AME har under året renoverat ett torp i Lindås, Vargön. Planteringar och odlingar har påbörjats och ska utvecklas ytterligare. Ett skjul har byggts om till hönsbarnhus med tillhörande hönsgräsmatta. Syftet med torpet är att kunna bedriva varierande verksamheter och det ska kunna nyttjas för olika aktiviteter.

Bageri, café samt väv- och syateljé

I bageriet bakas bröd, tårter, smörgåstårter samt andra bageriprodukter. Dessa levereras till olika kommunala inrättningar, samt till en del externa kunder. Caféet är beläget i anslutning till bageriet och säljer bröd, smörgåsar, lättare luncher m.m. till kommunanställda och externa kunder. Bageriet använder Boka-systemet.

I ateljén och vävstugan produceras olika hantverk t.ex. sömnadsarbeten, väv och broderier. Varorna säljs i AME:s butik, som är belägen i "Knutpunktens" lokaler på Holmängen. Ateljén erbjuder även tjänster till kommunens förvaltningar t.ex. textil och gardinsömnad samt omklädnad av enklare möbler.

Snickeri och cykelverkstad

Snickeriet utför diverse arbeten till kommunens olika verksamheter samt föreningar. Nyproduktion, men även reparation och målning av inlämnade inventarier, utförs. AME tar även fram egna produkter som sedan går till försäljning i AME:s butik. Hur kvalificerade arbeten som kan utföras beror på den personal som för tillfället är inne i arbetsmarknadsåtgärder.

I cykelverkstaden renoveras och iordningställs skrotade cyklar till brukbart skick. Cyklarna erhålls främst från

källarröjningar i hyresfastigheter och kommunens återvinningscentral. Cyklarna utbjuds sedan till försäljning till allmänheten. Åt förskolor och liknande utförs renovering av barncyklar och lekredskap. Även andra verksamheter kan få hjälp med översyn av cyklar m.m.

Biltvätt

Biltvätten servar kommunala förvaltningar med biltvätt. Under året har ca 1.000 biltvättar genomförts, främst av kommunens leasingbilar men även av bilar från landstinget. Boka-systemet används.

Tvättservice

AME:s tvättservice ombesörjer byte och tvätt av entrémattor inom kommunen samt moppar till kommunens städenhet.

Lokalhistoria protokoll SLHD

Lokalhistoria startade som ett EU-projekt med komvux som projektägare, men har under de senaste två åren drivits i kommunens regi, med AME som verksamhetsansvarig. Gamla protokoll har dokumenterats och lagts in i en databas. Materialet ska kunna användas av allmänhet, elever och lärare och ge högskolan större möjlighet till forskning. Medel finns avsatta för denna verksamhet t.o.m. 2006.

Administration

Registrering av leverantörsfakturer gick över till gymnasieförvaltningen centralt 1/10-2005 från att tidigare ha skötts på AME. Internfakturering för biltvätt och bageri sker genom Boka-systemet, som är kopplat till ekonomisystemet. På arbetsmarknadsenheten arbetar en EU-ekonom enbart med EU-projekt. Det innefattar bl.a. ansökningar, rekvisitioner, kontakter med utbetalande myndigheter samt ESF-rådet och utformning av nya EU-projekt.

Rekrytering

Arbetsmarknadsenheten har varit behjälplig med rekryteringsarbete för tre tjänster i kommunen under året, bl.a. kultursekreterare och framtidsbyggare/ungdomscoach. AME:s huvudsakliga medverkan gäller "Befattningsprofil"-processen samt test av utvalda kandidater till tjänsterna via "Personlighets-Profil"-analyser.

EU-projekt

EU-projekt "Volontärverksamhet" samt EU-projekt "Ungdomslyftet"

Se under ungdomsprogram.

EU-projekt "Alfa"

Genom ett samverkansprojekt mellan arbetsförmedling, försäkringskassa samt Vänersborgs kommun har 75 långtidsarbetslösa/långtidssjukskrivna personer fått ett individuellt anpassad upplägg, för att nå den öppna arbetsmarknaden. Insatser såsom individuell coaching, datautbildning, vägledning, friskvård samt en individuellt anpassad praktik har gett goda resultat. Totalt har 30 % fått arbete och 5 % gått vidare till utbildning. Delar ur projektet har implementerats i AME:s ordinarie verksamhet. Exempel på det är ett nytt personhanteringsystem, nya vägledningsverktyg, praktikplatssamordnare samt friskvårdsinsatser för deltagarna.

EU-projekt "Nova"

"Nova" är ett EU-projekt som pågått under ett år och avslutades 31/3 -2005. Det var ett samarbete mellan Vänersborgs kommun, arbetsförmedlingen och Trenova UtvecklingCenter. Syftet med projektet var att öka verkningsgraden av de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna med betoning på gruppen arbetslösa invandrare. Fokusering låg på introduktion till utbildning och arbete. 19 personer deltog i projektet under 2005.

EU-projekt "Utvecklingstjänster i Vänersborg"

Utvecklingstjänster i Vänersborg är ett EU-projekt som startade i november 2005 och kommer att pågå till juni 2007. Syftet med projektet är att skapa förutsättningar för jobb för de grupper som har haft särskilt svårt att få en anställning. Målgruppen består främst av långtidsarbetslösa personer med främst somalisk, kosovoalbansk och romsk bakgrund.

Målavstämning

AME har bedrivit en verksamhet som är väl förtrogen med uppsatta strukturinriktade och individuellt inriktade mål. De strukturinriktade målen innebär att "verksamheten ska vara väl förtrogen med arbetslösas villkor samt att i samverkan med andra stärka arbetslösas villkor på arbetsmarknaden". De individuellt inriktade målen framhäver, något förkortat, att "verksamheten ska syfta till att den enskilde ska etablera sig på arbetsmarknaden, att för dem som inte kommit in på arbetsmarknaden eller förlorat kontakten med den ska verksamheten erbjuda stöd för inträde på arbetsmarknaden samt möjlighet till praktik. Det innebär även att personer med missbruksproblem ska om möjligt beredas ett offentligt skyddat arbete som ett alternativ till missbruk och socialbidragsberoende och enskilda ska i nära samverkan med arbetsförmedlingen stödjas med olika åtgärder så att gemensamma insatser utnyttjas maximalt". På AME genomförs kontinuerlig kompetensutveckling för arbetstagarna.

Ekonomiskt utfall

Tkr	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Budget- differens 2005
S:a intäkter	22 055	21 856	25 132	-522
S:a kostnader	32 410	28 978	33 009	+1 145
Totalt netto	10 355	7 122	7 877	+623

Ekonomisk analys

AME visar ett överskott på +623 Tkr. Under 2005 drev AME flera EU-projekt, där befintliga resurser inom AME:s ordinarie verksamhet har använts inom EU-projekten. Detta innebär lägre kostnader för personal, lokaler m.m. Flera EU-projekt har under året avslutats. Ett ökat antal anvisade personer under hösten har också bidragit till ökade intäkter från staten.

Nyckeltal

Antal personer i arbetsmarknadspolitiska åtgärder	2003	2004	2005
OSA-platser	77	70	50
Utvecklingsgaranti (UVG)	33	166	193
Ungdomskommunala platser (UKP)	26	65	51
Feriearbetande ungdom	-	55	70
Anställningsstöd	4	5	18
Aktivitetsgaranti	137	101	0
Aktivitetscenter	0	29	184
Arbets träning	46	5	0
Lönebidrag	12	11	23
Arbetsprövning	0	5	21
Kriminalvård	0	3	0
Uppdrag – rekrytering	0	7	3
EU-projekt	(50)	193	168
Antal personer totalt som anvisats under året	335	715	781

Antal personer som anvisats under året har ökat från 715 personer 2004, till 781 personer 2005. Det beror i huvudsak på rådande konjunkturläge med hög andel långtidsarbetslösa och få lediga arbeten på den reguljära arbetsmarknaden. En ökning ses främst bland antal anvisade ungdomar och anvisade inom aktivitetscenteravtalet.

INVESTERINGAR

Tkr	Inv.plan 2005	Årets Resultat	Budget- differens 2005
Nämnd & administration	0	39	-39
Gymnasieskola	3 000	2 035	+965
Gymnasiesärskola	0	55	-55
Komvux	300	210	+90
Uppdragsutbildning	200	0	+200
Arbetsmarknads- enhet (AME)	0	152	-152
Summa	3 500	2 491	+1 009

Gymnasiet har investerat i datorer, utrustning och skolmöbler till programmen.

Gymnasiesärskolan har utrustat den nystartade verksamheten yrkesträning.

Komvux har köpt datautrustning.

AME har byggt om caféet.